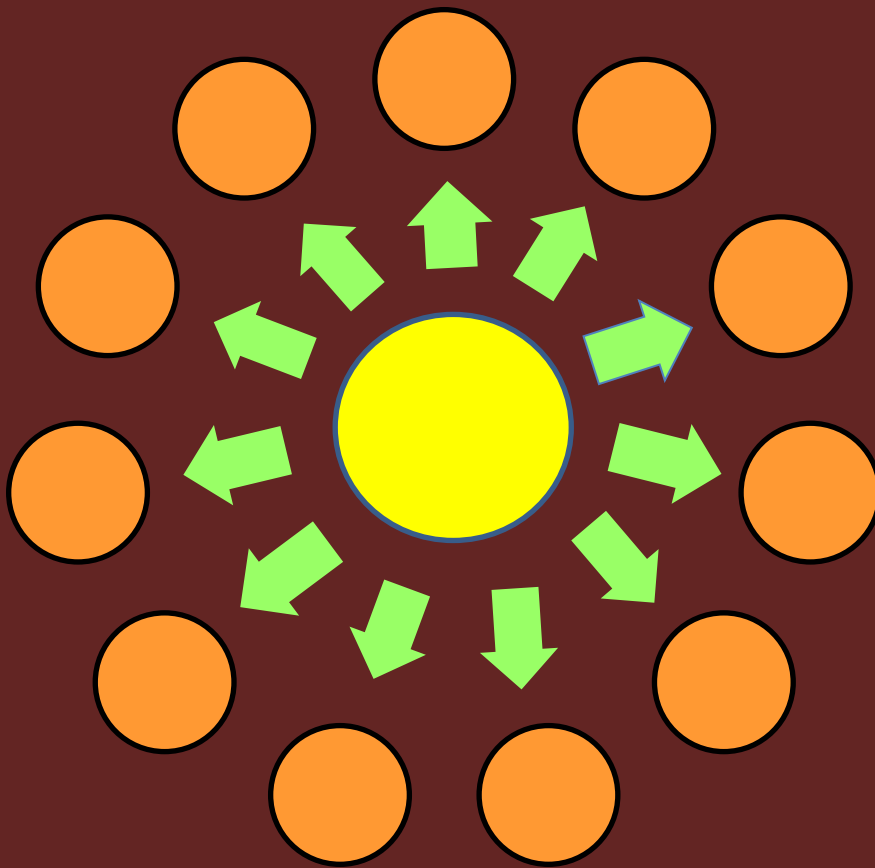

සමාජ විග්‍රහ

Samaja Viggraha

පළමුවන කාණ්ඩය-සියවන වේළුව

සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනායතන

කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

සමාජ විග්‍රහ

2021

(REFEREED JOURNAL -විමර්ශිත සංග්‍රහය)

ISSN 2756-925X (e-ISSN)

ISSN 2362-0978 (Print ISSN)

පළමුවන කාණ්ඩය-සයවන වෙළුම

ප්‍රධාන සංස්කාරක

ප්‍රේමකුමාර ද සිල්වා

සහය සංස්කාරක

ජගත් බණ්ඩාර පතිරගේ

එම්.ඒ.දිශාන් මදුශංඛ

සංස්කාරක උපදේශක මණ්ඩලය

එස්.ටී.හෙට්ටිගේ (සම්මානිත මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

කාලිංග ටියුඩර් සිල්වා (සම්මානිත මහාචාර්ය) පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය

කේ.කරුණාතිලක (ප්‍රොෂ්ඨ මහාචාර්ය) කැලණි විශ්වවිද්‍යාලය

සරත් අමරසිංහ (සම්මානිත මහාචාර්ය) රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය

යසාංජලී ජයතිලක (ප්‍රොෂ්ඨ මහාචාර්ය) ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

චන්ද්‍රසිරි නිරිඇල්ල (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

සුභාංගි හේරත් (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

නිශාර ප්‍රනාන්දු (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ෆර්සානා හනීෆා (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

භාෂා සංස්කරණය

නාලක ජයසේන

පිරිසැකසුම් නිර්මාණය

ප්‍රභාත් ගලගමගේ

ප්‍රකාශනය

සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය

කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

දුරකථන/ෆැක්ස් 011-2500452

ප්‍රධාන සංස්කාරක සටහන

මෙවර සමාජ විග්‍රහ ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහයේ හයවන හා හත්වැනි වෙළුම් මාර්ගගත ආකාරයට ඉදිරිපත් කිරීමට හැකිවීම පිළිබඳ සංස්කාරක මණ්ඩලය ලෙස නිහතමානීව අඩම්බර වෙමු. මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා (Humanities and Social Sciences) අධ්‍යාපනය මෙරට විශ්වවිද්‍යාලවල ආරම්භ කොට වසර සියයක් (1921-2021) සැපිරීම හා විෂයයක් ලෙස සමාජ විද්‍යා විෂය (Sociology) ඉගැන්වීම අරඹා වසර පනස් එකක් ගත වීම යන ඓතිහාසික වැදගත්කමකින් යුත් කාල වකවානුවක, සිංහල භාෂා සමාජ විද්‍යාව ප්‍රවර්ධනයෙහිලා කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලීය සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ “සමාජ විග්‍රහ - විමර්ශන සංග්‍රහය” මාර්ගගත ආකාරයට ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා දායකත්වය ලබා දුන් සෑමට කෘතවේදී වෙමු.

මෙවර ප්‍රකාශයට පත්වන, හයවන සහ සත්වන වෙළුමෙහි පිළිවෙලින් ලිපි පහ බැගින් අන්තර්ගත වේ. මෙම හයවන වෙළුම පිළිබඳව අවධාරණය කිරීමේදී සමකාලීන ශ්‍රී ලාංකේය සමාජය මුහුණ දෙමින් සිටින සමාජීය වාද විෂයයන් කිහිපයක් මෙහි අන්තර්ගත ලිපි මගින් ආමන්ත්‍රණය කර තිබේ. විශේෂයෙන්ම උතුරු මැද පළාතේ උග්‍ර අර්බුදයක්ව පවත්නා වකුගඩු රෝගය හා බැඳුණු සමාජීය කරුණු , මෑතකාලීන විවාදාත්මක පරිසර අර්බුදයක් වූ විල්පත්තු වනහරණය හා සබැඳි යුද අවතැන්වූවන් නැවත පදිංචි කිරීමේ ගැටලුව, යෞවනයන්ගේ ස්වාභිමානය කෙරෙහි සමාජ මාධ්‍ය දක්වන බලපෑම, හම්බන්තොට මත්තල ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපොළ හා බැඳුණු සමාජ-පාරිසරික ගැටලු හා කෝවිඩ්-19 වසංගතය හමුවේ විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතිවල ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියෙහි උද්ගතව ඇති අභියෝග යනාදිය එම ලිපි වේ. එම අර්ථයෙන් මෙම හයවන කලාපයෙහි ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති පර්යේෂණ ලිපි, සංවර්ධන හා ග්‍රාමීය සමාජ විද්‍යාව මෙන්ම මාධ්‍ය හා අධ්‍යාපන සමාජ විද්‍යාව වැනි සමාජ විද්‍යාවේ අනුධාරා යටතේ ඉදිරිපත්ව ඇති ලිපි වශයෙන් ද අවධාරණය කළ හැකිය.

විශේෂයෙන්ම සමාජ විද්‍යා න්‍යායයික ආස්ථානයක පිහිටා මෙම ලිපි මගින් වසංගත සමයක ලාංකේය ජන සමාජය අත්දකිමින් සිටින අනේකවිධ වාදවිෂයන් පැහැදිලි කිරීමෙන් ඉදිරියට ගොස්, ඒවා විසඳීම සඳහා අවැසි ප්‍රතිපත්තිමය මැදිහත්වීම්හි අවශ්‍යතාව අවධාරණය කිරීමට ද උත්සාහ ගෙන ඇත. පෙර වෙළුම්වලින් මෙන්ම මෙම වෙළුම මගින් ද අප බලාපොරොත්තු වන්නේ ප්‍රබල සිංහල භාෂාත්මක සමාජ විද්‍යාවක් මෙරට ස්ථාපිත කිරීමෙන් සමාජ විද්‍යා දැනුම කෙරෙහි උනන්දුවක් දක්වන අයට පමණක් නොව සෙසු පාඨකයන්ට ද මාර්ගෝපදේශයක් සැපයීමයි.

ප්‍රධාන සංස්කාරක

සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය,
කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය,
කොළඹ-03.

දුරකථනය/ෆැක්ස්: 011-2500452

විද්‍යුත් තැපෑල: samajaviggraha@soc.cmb.ac.lk

වෙබ් අඩවිය: cmb.ac.lk/arts/socio/journal.htm

මෙම විමර්ශන ජ්‍යෙෂ්ඨයෙහි පළ වන ලිපිවල අන්තර්ගතය පිළිබඳව සංස්කාරකවරුවන්ගේ හෝ ආයතනයෙහි වගකීමක් නොමැති අතර සංස්කාරකවරුවන්ගේ, විමර්ශකයන්ගේ හෝ ආයතනයේ හෝ අදහස් එමගින් පිලිබිඹු නොවෙයි. තවද පද බෙදීම හා මූලික භාෂා භාවිතයද කතුවරුවන්ගේ අභිමතය අනුව තබා ඇත.

ලිපි විමර්ශක මණ්ඩලය

- ජ්‍යෙෂ්ඨ මූලාසන මහාචාර්ය ජේෂ්වකුමාර ද සිල්වා
සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- මහාචාර්ය වාන්දනී ලියනගේ
සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- මහාචාර්ය නිශාර ප්‍රනාන්දු
සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- මහාචාර්ය ඉරේෂා ලක්ෂ්මන්
සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය ජගත් බණ්ඩාර පතිරගේ
සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය තරිනිදී උදලාගම
සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය ඕමලා පෙරේරා
භූගෝල විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

පටුන

සයවන වෙළුම	පිටු අංකය
1. හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය සාධකයක් වශයෙන් සමාජගත වීමේ අවධානම : අනුරාධපුර සුදර්ශනගම ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක් සුසිත් නිමන්ත සිරිවර්ධන	07
2. ශ්‍රී ලංකාවේ යුද අවතැන්වූවන් නැවත පදිංචි කිරීම ආශ්‍රිත ගැටලු පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් ජනක බණ්ඩාර	28
3. නව යොවුන් වියේ ස්වභවමානයට සමාජ මාධ්‍ය අන්තර්ගතයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑම අමීල ලොකුමාන්නගේ	47
4. සංවර්ධනය සහ සමාජ වෙනස් වීම: හම්බන්තොට මත්තල ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපළ ආශ්‍රිත ප්‍රත්‍යයයික අධ්‍යයනයක් එන්. ටී. මාරසිංහ	63
5. විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ මාර්ගගත ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි කොවිඩ් 19 වසංගතයෙහි බලපෑම: කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය ඇසුරින් චන්සලා ධර්මතිලක	80
6. සමාජ විග්‍රහ සිවිවන වෙළුම: විචාරාත්මක අවලෝකනයක් එන් ඩී.පී.ඒ. හේමන්ත කුමාර එච්.පී. කෞශල්‍යා විතානගේ	92

සමාජ විග්‍රහ

විමර්ශිත සංග්‍රහය

REFEREED JOURNAL

පළමු කාණ්ඩය, සයවන වෙළුම - 2021

ISSN 2362-0978 (print ISSN)

ISSN 2756-925X (e-ISSN)

ලිපි අංක 01

හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය සාධකයක් වශයෙන් සමාජගත වීමේ අවධානම : අනුරාධපුර සුදර්ශනගම ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක්

සුසිත් නිමන්ත සිටිවර්ධන¹

 <https://orcid.org/0000-0003-1585-0879>

ප්‍රධාන සංස්කාරක

ප්‍රේමකුමාර ද සිල්වා

සහය සංස්කාරක

ජගත් බණ්ඩාර පතිරගේ

එම්.ඒ.දිශාන් මදුශංඛ

සංස්කාරක උපදේශක මණ්ඩලය

එස්.ටී.හෙට්ටිගේ (සම්මානිත මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
කාලිංග ටියුඩර් සිල්වා (සම්මානිත මහාචාර්ය) ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
කේ.කරුණාතිලක (ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය) කැලණි විශ්වවිද්‍යාලය
සරත් අමරසිංහ (සම්මානිත මහාචාර්ය) රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය
යසාංජලී ජයතිලක (ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය) ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
වන්දුසිරි නිරිඇල්ල (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
සුභාංගි හේරත් (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
නිශාන් ප්‍රනාන්දු (ආචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
ගර්ඝනා හනිතා (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

භාෂා සංස්කරණය

නාලක ජයසේන

පරිපූර්ණ නිර්මාණය

ප්‍රහාන් ගලගමගේ

¹ බී.ඒ (කොළඹ), සහකාර කථිකාචාර්ය, සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, -කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය.

සමාජ විග්‍රහ

විමර්ශිත සංග්‍රහය

REFEREED JOURNAL

පළමු කාණ්ඩය, සයවන වෙළුම - 2021

ISSN 2756-925X (e-ISSN)

ISSN 2362-0978 (print ISSN)

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

දැනුම වෙත ප්‍රවේශ වීමේ සීමා අතික්‍රමණය සඳහා ලොව බොහෝ ශාස්ත්‍රාලයීය ප්‍රකාශන සම්ප්‍රදායික ප්‍රකාශන අයිතිය පිළිබඳ නෛතික ආකෘතියෙන් විකල්ප ආකෘතියක් වන පොදු නිර්මාණ බලපත්‍ර ක්‍රමයට සංක්‍රමණය වී / වෙමින් ඇත. මේ අනුව විචාරාත්මක දැනුමට විවෘත ප්‍රවේශයක් ලබා දීමේ අරමුණින් “සමාජ විග්‍රහ” විමර්ශිත සංග්‍රහය, නිකුත් වන්නේ ඉහත පොදු නිර්මාණ බලපත්‍රය යටතේය.

ලිපි විමර්ශක මණ්ඩලය

ජ්‍යෙෂ්ඨ මූලාසන මහාචාර්ය ප්‍රේමකුමාර ද සිල්වා, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

- මහාචාර්ය ආර්ථික හනිතා, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- මහාචාර්ය වාන්දනී ලියනගේ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- මහාචාර්ය ඉරේෂා එම්. ලක්ෂ්මන්, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය දිල්ලුකි අබේසිංහ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය එම්.ටී.එම්. මහීස්, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය ජගත් බණ්ඩාර පතිරගේ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය තරින්දි උදලාගම, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය ඕමලා පෙරේරා, ගුරුගෝල විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ප්‍රකාශනය

සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය
 කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
 කොළඹ-03
 දුරකථනය/ෆැක්ස්: 011-2500452
 විද්‍යුත් තැපෑල: samajaviggraha@soc.cmb.ac.lk
 වෙබ් අඩවිය: <https://arts.cmb.ac.lk/sociology/>

සාරසංක්ෂේපය

හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය (Chronic Kidney Disease of Unknown etiology [CKDu]) මරණීය සාධකයක් වශයෙන් නිර්වචනය කිරීම වර්තමාන රෝගී ප්‍රජාව තුළ ව්‍යාප්තව පවත්නා සමාජ කරුණකි. හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මෙන්ම ඕනෑම රෝගී තත්ත්වයක් ජීව විද්‍යාත්මක සහ වෛද්‍ය විද්‍යාත්මක තත්ත්ව මෙන්ම සමාජීය කරුණු හා සහසම්බන්ධිතව සමාජගත වීම සිදු වේ. 1982 ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් “සෞඛ්‍ය යනු ජීව විද්‍යාත්මක ප්‍රශ්නයක් පමණක් නොවේ, එය කෙරෙහි සමාජීය, ආර්ථික, සංස්කෘතික සහ දේශපාලනික බලපෑමක් ද ඇත” ලෙස අර්ථ නිරූපණය කරයි (WHO, 1982). වකුගඩු පූර්ණ අකර්මණය වීමක දී කළ හැකි ප්‍රතිකර්ම කිහිපයක් ඇත. සෑම වකුගඩු රෝගියෙකුටම මෙම ප්‍රතිකාර ක්‍රම සුදුසු නොවන අතර, සමහර වකුගඩු රෝගීන් පමණක් මෙම ප්‍රතිකර්ම සඳහා තෝරාගනු ලැබේ. එම ප්‍රතිකාර වන්නේ රුධිර කාන්දු පෙරණය, ගෘහස්ථ පරිත්‍යාන කාන්දුකරණය සහ වකුගඩු බද්ධ කිරීමය. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කේන්ද්‍රගත කරගන්නා ලද ප්‍රධාන පර්යේෂණ ගැටලුව සැලකීමේ දී වකුගඩු රෝගීන්, මරණීය සාධකයක් වශයෙන් හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය නිර්වචනය කිරීම සඳහා බලපවත්වන සාධක මොනවාද යන්න අධ්‍යයනය කරන ලදී. පර්යේෂණ අරමුණ සහ ගැටලුව සාධනය වන අයුරින් සකස් කරගන්නා ලද පර්යේෂණ ප්‍රශ්න ත්‍රිත්වයක් ඇසුරින් මෙම පර්යේෂණ ලිපිය ගොඩනංවා ඇත. එනම්, වකුගඩු රෝගීන් විසින් හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය නිර්වචනය කරනු ලබන ආස්ථානයන් මොනවා ද, වකුගඩු රෝගීන් විසින් කාන්දුකරණය ඇතුළු ප්‍රතිකාර ක්‍රමවේදයන් නිර්වචනය කරනු ලබන ආස්ථාන මොනවා ද, සහ එම ආස්ථාන හා සහසම්බන්ධව ඔවුන් විසින් ගොඩනංවාගෙන ඇති ආකල්ප සහ සමාජ වර්ග මොනවා ද යන්න වේ. 2016න් පසු පූර්ණ වශයෙන් විධිමත් බටහිර ප්‍රතිකාර අත්හරින ලද වකුගඩු රෝගීන් 30ක් අරමුණු සහගතව නියැදිය සඳහා ඇතුළත් කරගන්නා ලදී. දත්ත ලබාගැනීම සඳහා ප්‍රතිවාරිකයන් සමඟ ප්‍රශ්නාවලි සහ ගැඹුරු සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වන ලදී. මිශ්‍ර පර්යේෂණ විධික්‍රමයෙන් ලබාගත් දත්ත සඳහා තේමා අන්තර්ගත විශ්ලේෂණය යොදාගන්නා ලදී. හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය සාධකයක් වශයෙන් සමාජගත වීම සහ නිර්වචනය වීම සඳහා වඩාත් තීරණාත්මක සාධකය වන්නේ රෝග ප්‍රතිකාරය සහ ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්ගව සම්බන්ධ සමාජ සංස්කෘතික නිර්වචන විය.

ප්‍රමුඛ පද: ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්ගව, මරණීය සාධකය, හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය

01. හැඳින්වීම

2009 පෙබරවාරි 10 දින එවකට සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂක ජනරාල්වරයා නිකුත් කළ වකුලේඛයට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ පැතිර යන වකුගඩු රෝගය "හඳුනා නොගත් හේතු නිසා හටගත්" රෝගයක් ලෙස හඳුන්වා දෙනු ලැබීය (ජයසුමන, 2016). එය ඉංග්‍රීසි බසින් හඳුන්වනුයේ Chronic Kidney Disease of Unknown Aetiology යනුවෙනි. Aetiology (Etiology) යනු රෝගයකට හේතුවයි. මෙය දිගුකාලීනව හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය (Chronic Kidney Disease of non-traditional causes) ලෙස නම් කරනු ලබයි. (ජයසුමන, 2016). බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාවේ ආධිපත්‍යය හිමි ඔක්ස්ෆර්ඩ් වෛද්‍ය විද්‍යා පාඨ ග්‍රන්ථ නවතම කලාපයේ මෙම රෝගය කෘෂිකාර්මික ජන ප්‍රජාව අතර දක්නට ලැබෙන දිගු කාලීන හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය (Chronic Interstitial Nephritis in Agricultural Communities - CINAC) ලෙස නාමකරණය කර ඇත (ජයසුමන, 2016). හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය ලොව පුරා සෑම වසරකම දහස් ගණනක් ජීවිත බිලිගනී. නමුත් රටින් රටට රෝගය පැතිරීම අවිනිශ්චිත වන අතර, එය විවිධ පරාසයන්හි ව්‍යාප්තව ඇත. කෙසේ වෙතත්, පර්යේෂකයන් කියා සිටින්නේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝග ව්‍යාප්තිය 8% සිට 21% දක්වා ඉහළ මට්ටමක පවතින බවයි (Almaguer et al., 2014; Ghosh et al., 2017; Jayasinghe, 2014). ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක වශයෙන් වන විශ්වාසදායක රෝග අධ්‍යයනයන් ප්‍රමාණාත්මකව අවම වීම හේතුවෙන් හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝග ව්‍යාප්තිය අඩුවෙන් වාර්තා වී ඇතැයි පර්යේෂකයෝ විශ්වාස කරති. හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය පිළිබඳ දැනුවත්භාවය වැඩි කිරීම සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික ප්‍රජාවන් කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇතත්, එහි ව්‍යාප්තිය තවදුරටත් අභියෝගාත්මක අන්තයක ආස්ථානගතව පවතී (Barracough et al., 2017; Glaser et al., 2016). ශ්‍රී ලංකාව තුළ හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය ප්‍රධාන මහජන සෞඛ්‍ය ගැටලුවක් බවට පත්ව ඇත (Chandrajith et al., 2011; Rajapakse et al., 2016; Rango et al., 2015). ඇතැම් අධ්‍යයනවලින් ඇස්තමේන්තුගත කර ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකාවේ හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය ආශ්‍රිත රෝගී ප්‍රජාව සෑම වසර හතරකට හෝ පහකට වරක් දෙගුණයක අගයක් දක්වා වර්ධනය වන බවයි (Almaguer et al., 2014; Athuraliya et al., 2011; Rajapakse et al., 2016). මේ වන විට 150,000 කට අධික ප්‍රමාණයක් මෙම රෝගයෙන් පීඩා විදින බවත්, ඔවුන්ගෙන් 3%ට පමණ වාර්ෂිකව ජීවිත අහිමි වන බවත් අධ්‍යයන වාර්තා පෙන්වා දෙනු ලබයි. ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධව මීට පෙර සිදු කරන ලද බොහෝ අධ්‍යයන එකඟවන කරුණක් වන්නේ උතුරු මැද කලාපයේ කෘෂිකර්මාන්තයේ නියුතු ග්‍රාමීය ප්‍රජාව අතර හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය බහුලව පවතින බවයි. ගෙවුණු දශක කිහිපයේ දී වකුගඩු ආබාධයට ලක්වීම් තැනි ගන්වන සුළු ලෙස ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ ගොස් ඇති බව පෙනී යන කරුණකි. මෙම වකුගඩු රෝග වැළැක්වීම සඳහා හේතු, රෝග ලක්ෂණ හා ක්‍රම පිළිබඳව දැනුවත් වීම මෙලෙස රෝගී වන පිරිස් ඉහළ යාම අවම කිරීමේ ප්‍රමුඛ පියවර වේ.

කල් ඇතිව කරන රෝග නිර්ණය සහ ප්‍රතිකාර ඉතා ප්‍රයෝජනවත් වන අතර එයින් අඩු වියදමකින් දිගුකාලීන ප්‍රතිලාභ ලබා ගත හැකි වේ. රෝගය පිළිබඳ දැනුවත්භාවය මද වීමෙන් වකුගඩු රෝගයක් බවට පෙන්නුම් කරන ලක්ෂණ හඳුනා ගැනීමේ හැකියාවක් ඇත්තේ ඉතා සුළු පිරිසකට පමණි. ඉන් ඇතිවන අන්තරාදායක ප්‍රමාදය නිසා රෝගය කල් තිසා හඳුනා ගැනීමට අපහසු වේ. අවසන් අදියර නිධන්ගත වකුගඩු රෝගයේ ප්‍රතිකාර වන රුධිර කාන්දුකරණය සහ වකුගඩු බද්ධ කිරීම මිල අධික බැවින් ඉන්දියාව වැනි රටක මෙය දැරිය හැක්කේ 10%ට අඩු රෝගීන් සංඛ්‍යාවකට පමණි. ඒ නිසා කල් ඇතිව කරන රෝග නිර්ණය සහ ප්‍රතිකාරය අපේ රටේ නිධන්ගත හඳුනා නොගත් හේතු සහිත වකුගඩු රෝගය වැඩිවීම පාලනය කිරීමට ඇති එකම ශක්‍යතා විකල්පයයි (ජයසුමන, 2016).

හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සම්බන්ධ ප්‍රධාන ධාරාවේ නිර්දේශිත ප්‍රතිකාර සැලකීමේ දී, බොහෝ වකුගඩු රෝග තත්ත්වයන් ඖෂධ මගින් සුව කළ හැකි ය (සෝමයියා සහ පාණ්ඩියා, 2016). නමුත්, වකුගඩු පූර්ණ අකර්මණය වීමක දී (ESRF- End Stage Renal Failure) කළ හැකි ප්‍රතිකර්ම කිහිපයක් ඇත. සෑම වකුගඩු රෝගියෙකුටම මෙම ප්‍රතිකාර ක්‍රම සුදුසු නොවන අතර, සමහර වකුගඩු රෝගීන් පමණක් මෙම ප්‍රතිකර්ම සඳහා තෝරාගනු ලැබේ. එම ප්‍රතිකාර වන්නේ,

- රුධිර කාන්දු පෙරණය (HD - Haemodialysis)
- ගෘහස්ථ පරිත්‍යාන කාන්දුකරණය (පෙරිටෝනියල් ඩයලිසිස්)
- වකුගඩු බද්ධ කිරීම

ඉහත සඳහන් කළ ප්‍රතිකර්ම ක්‍රම ශ්‍රී ලංකාවේ දී ඉතා සාර්ථකව සිදු කරයි (Somayya & Panidya, 2016).

1.1 රුධිර කාන්දු පෙරන ක්‍රමය (HD - Haemodialysis)

හදිසි හෝ දිගු කාලීන වකුගඩු පූර්ණ අකර්මණය වීමක දී විශේෂිත යන්ත්‍රයක් මගින් රුධිරය දේහයෙන් පිටතට ගෙන, වකුගඩුවෙන් කෙරෙන කාර්යය ම ඒ තුළින් සිදු කර, පිරිසිදු රුධිරය නැවත ශරීරය තුළට ඇතුළු කිරීමේ ක්‍රමවේදය රුධිර කාන්දු පෙරන ක්‍රමය යි. යන්ත්‍රය විශේෂිත නළ මගින් රුධිරවාහිනියකට සම්බන්ධ කර රුධිරය පිටතට ගෙන විශේෂිත වූ ද්‍රාවණයක් සමග අර්ධ පාරගමය පටලයක් හරහා ගැටීමට සලස්වයි (Somayya & Panidya, 2016). එමගින් දේහ බහිශ්‍රාවීය ද්‍රව්‍ය ඉවත් කර, පිරිසිදු කරගත් රුධිරය නැවත දේහයට ඇතුළු කිරීම සිදු වේ. වකුගඩු රෝග පිළිබඳ විශේෂඥ වෛද්‍යවරයෙකු විසින් ප්‍රතිකාර ලබාදීම නිර්ණය කරන අතර එක් එක් රෝගියාගේ වකුගඩුවල ක්‍රියාකාරී මට්ටම, දේහ ස්කන්ධය, ආදී කරුණු මත ද රුධිරය පිරිසිදු කරන වාර ගණන හා කාලය තීරණය කෙරේ. වකුගඩු රෝගීන් සඳහා ප්‍රතිකාර කිරීමේ කාන්දුකරණ මූලධර්මය හෙළි කරන ලද්දේ ස්කොට්ලන්ත ජාතික රසායන Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis - CAPD විද්‍යාඥයෙකු වූ තෝමස් ග්‍රැහම් විසිනි (Somayya & Panidya, 2016). මෙම මූලධර්මයට අනුව ආශ්‍රැති (osmosis) සහ පෙරීමේ (filtration) පීඩනයන්ගෙන් රුධිරයෙහි ඇති අතිරික්ත ජලය සහ අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කළ හැකි බව සනාථ කරන ලදී (Somayya & Panidya, 2016).

ගැලපෙන වකුගඩුදායකයෙකු සොයාගැනීමේ ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කළ හැකිය (Somayya & Panidya, 2016).

හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය සාධකයක් වශයෙන් නිර්වචනය කිරීම වර්තමාන රෝගී ප්‍රජාව තුළ ව්‍යාප්තව පවත්නා සමාජ කරුණකි. හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මෙන්ම ඕනෑම රෝගී තත්ත්වයක් ජීව විද්‍යාත්මක සහ වෛද්‍ය විද්‍යාත්මක තත්ත්වයන් මෙන්ම සමාජීය කරුණු හා සහසම්බන්ධිතව සමාජගත වීම සිදු වේ. 1982 ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් “සෞඛ්‍ය යනු ජීව විද්‍යාත්මක ප්‍රශ්නයක් පමණක් නොවේ, එය කෙරෙහි සමාජීය, ආර්ථික, සංස්කෘතික සහ දේශපාලනික බලපෑමක්ද ඇත” යනුවෙන් අර්ථ නිරූපණය කර ඇත (ලියනගේ, 2000). හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය පැවතෙන සමාජ පසුබිම තුළ දැවෙන සමාජ ප්‍රශ්න ගණනාවක් හඳුනාගත හැකිය. ග්‍රාමීය සමාජ පවුලෙහි උපයන්තා වකුගඩු රෝගියකු බවට පත්වීම හේතුවෙන් දරන්නට නොහැකි තරම් ආර්ථික මෙන්ම සමාජීය ප්‍රශ්න රාශියකට මුහුණ දීමට සිදුවේ. ආර්ථික වශයෙන් දිළිඳුදෙනු වීමත්, සමාජීය වශයෙන් අසරණයෙකු වීමත් තුළ ජන ජීවිතයට පීඩා ගෙනදෙන කරුණු නිර්මාණය වීමෙන් බොහොමයක් ග්‍රාමීය ජනයා ඒ සඳහා යොදන පිළියම ලෙස සියදිවි නසාගැනීමේ අවධානම දක්නට ලැබේ. මෙම පසුබිම සමාජයෙහි ඉහළ මට්ටමක පැවතෙන බව කිව යුතුය. තවද ආර්ථිකය බිඳ බිඳවැටීමත්, එමගින් පවුල් ආරවුල් ඉහළ යාමත් හේතුවෙන් දික්කසාද වීම මෙම සමාජයේ තවත් ගැටලුවක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය (පතිරාජ, 2016). මානසික වශයෙන් පීඩා විඳින සමාජයක අඩු ආදායම්, අඩු අධ්‍යාපන මට්ටමක් නිර්මාණය වේ. මෙහි ප්‍රතිඵල ලෙස මානසික අසහනකාරී තත්ත්වයන් උග්‍ර වන අතර පීඩා විඳින්නා සමාජයේ නීති විරෝධී ක්‍රියාවලින් සහනයක් ලබාගැනීමට උත්සාහ දැරීමයි. ළමුන් දූෂණය කිරීම මෙන්ම හොර මැර ක්‍රියා වැනි අයථා කටයුතු මෙම සමාජයේ වැඩිවීමට මෙම හේතු බලපායි. තවද වකුගඩු රෝගීන් සිටින පවුල්වල විසඳාගත නොහැකි තරම් ආර්ථික ප්‍රශ්න ගොඩනැගීම හේතුවෙන් බහුතරයක් පුරුෂයන් මත්පැන් සහ දුම්වැටි භාවිතයට යොමු වී ඇත. මෙලෙස සමාජීය වශයෙන් ගැටලු ගණනාවක් වකුගඩු රෝග ව්‍යාප්තියේ ප්‍රතිඵල ලෙස හඳුනා ගත ඇත (පතිරාජ, 2016). වකුගඩු රෝගීන් ප්‍රතිකාර අත්හැර දැමීම සහ සම්මත ධාරාවේ ප්‍රතිකාරයන් වන බටහිර වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ක්‍රමවේදය වෙත අන්තර්ග්‍රහණය නොවීම වර්තමානයේ මෙම ගැටලු අතර එම ප්‍රජාවේ හඳුනාගත හැකි ප්‍රධාන තත්ත්වයකි (පතිරාජ, 2016).

ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරු මැද පළාතේ පසුගිය වසර 20 තුළ 20,000 කට අධික පිරිසක් හඳුනා නොගත් වකුගඩු රෝගය ආශ්‍රිතව බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාත්මක ප්‍රතිකාර සඳහා සම්බන්ධව ඇත. නමුත් ප්‍රතිශතාත්මකව සැලකීමේ දී එම බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාත්මක ප්‍රතිකාර හා දීර්ඝකාලීනව සම්බන්ධ වීමේ ප්‍රවණතාවය අවම තත්වයක පවතී. විශේෂයෙන්ම රුධිර කාන්දුකරණ ක්‍රියාවලිය සමඟ සම්බන්ධවන ප්‍රමාණය ක්‍රමයෙන් අවප්‍රමාණය වෙමින් පවතී (පතිරාජ, 2016).

මෙම අධ්‍යයනය තුළ ප්‍රධාන වශයෙන්ම අධ්‍යයනය කරන ලද්දේ එසේ ප්‍රධාන ධාරාවේ ප්‍රතිකාර ක්‍රමවේදයන්ගෙන් ඉවත්වීම කෙරෙහි බලපවත්වන සාධක සම්බන්ධවය. එහිදී මූලිකව හඳුනාගන්නා ලද ප්‍රධානම කරුණක් වූයේ හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය සාධකයක් වශයෙන් නිර්වචනය වීම පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රය තුළ ව්‍යාප්තිය සමාජ සාධකයක් වශයෙන් හඳුනාගත හැකි බවයි. එමෙන්ම ද්විතීයික කරුණක් වශයෙන් ප්‍රධාන ධාරාවේ ප්‍රතිකාර ක්‍රමවේදයන් මරණීය සාධකයක් වශයෙන් නිර්වචනය වීම හේතුවෙන් වකුගඩු රෝගීන් ප්‍රධාන

ධාරාවේ ප්‍රතිකාර ක්‍රමවේදයන්ගෙන් ඉවත්වීම හඳුනාගත හැකි විය. එනමින්, හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය සාධකයක් වශයෙන් සමාජගත වීමේ අවධානම අනුරාධපුර සුදර්ශනගම ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක් යන පර්යේෂණය ද්විතීයික අධ්‍යයනයක් වශයෙන් සිදුකරන ලදී.

02. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ වකුගඩු රෝගීන්, මරණීය සාධකයක් වශයෙන් හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය නිර්වචනය කිරීම හේතුවෙන් ඇතිවන සමාජ අභියෝග හඳුනාගැනීම වේ. ඒ සඳහා පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රය වශයෙන් අනුරාධපුර සුදර්ශන ග්‍රාමය ආශ්‍රිතව අධ්‍යයනය කරන ලදී. උතුරුමැද පළාතේ වාර්ෂික වකුගඩු රෝගීන් සංඛ්‍යාව පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමේ දී, ඉහළ රෝගී ප්‍රතිශතයක් සහිත ප්‍රදේශයක් වශයෙන් සුදර්ශන ග්‍රාමය හඳුනාගත හැකිය. පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රය වශයෙන් අනුරාධපුර, සුදර්ශනගම තෝරාගැනීම සඳහා ප්‍රධාන හේතු පාඨය වූයේ සංඛ්‍යාත්මකව ඒ ඒ ක්ෂේත්‍රයන් තුළ වාර්තා වී ඇති හඳුනා නොගත් වකුගඩු රෝගීන්ගේ ප්‍රමාණයයි. ඒ අනුව දිස්ත්‍රික්කයක් වශයෙන් අනුරාධපුරය ද, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයක් වශයෙන් පදවිය ද, ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසයක් වශයෙන් සුදර්ශනගම ද තෝරාගත් අතර එම ප්‍රදේශය 2015 ජනවාරි 01 වනවිට ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළ වකුගඩු රෝගීන් ප්‍රමාණයක් වාර්තා වූ ක්ෂේත්‍රයක් ද විය. ඒ අනුව සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කය-16771, පදවිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය-2233, සුදර්ශනගම ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය-161 ලෙස රෝගීන් වාර්තා වී ඇත (Ministry of Health, 2017).

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කේන්ද්‍ර කරගන්නා ලද ප්‍රධාන පර්යේෂණ ගැටලුව සැලකීමේ දී, වකුගඩු රෝගීන් මරණීය සාධකයක් වශයෙන් හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය නිර්වචනය කිරීම සඳහා බලපවත්වන සාධක මොනවාද යන්න අධ්‍යයනය කරන ලදී. පර්යේෂණ අරමුණ සහ ගැටලුව සාධනය වන අයුරින් සකස් කරගන්නා ලද ප්‍රශ්න ත්‍රිත්වයක් ඇසුරින් මෙම පර්යේෂණ ලිපිය ගොඩනංවා ඇත. එනම්, වකුගඩු රෝගීන් විසින් හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය නිර්වචනය කරනු ලබන ආස්ථානයන් (Position) මොනවා ද, වකුගඩු රෝගීන් විසින් රුධිර කාන්දුකරණය (Dialysis) ඇතුළු ප්‍රතිකාර ක්‍රමවේදයන් නිර්වචනය කරනු ලබන ආස්ථාන මොනවා ද, සහ එම ආස්ථාන හා සහසම්බන්ධව ඔවුන් විසින් ගොඩනංවාගෙන ඇති ආකල්පය සහ සමාජ වර්ග මොනවා ද යන්න වේ.

නියැදි රාමුව සකස් කිරීමේ දී පූර්වයේ විස්තර කර ඇති පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රය වන සුදර්ශනගම ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය පාදක කරගන්නා ලදී. නියැදි රාමුව සකස් කිරීමේ දී සසම්භාවී නොවන ඉලක්කගත නියැදීමේ ක්‍රමය එනම් අරමුණු සහගත නියැදි ක්‍රමය උපයෝගී කරගන්නා ලදී. සුදර්ශනගම ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාස ජනගහනයේ වකුගඩු රෝගීන් 144ක් ග්‍රාම නිලධාරී කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි වී ඇත. ඒ අනුව එය අධ්‍යයන සංගහනය විය. සංගහනය පුළුල් වීම සහ සෑම හඳුනා නොගත් වකුගඩු රෝගියෙකු වෙතම ළඟා වීම සහ අධ්‍යයනයට ලක් කිරීමේ සීමාකම හේතුවෙන් වඩාත් විධිමත්ව අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රයේ සිටින කාලය තුළ දත්ත ඒකරාශී කිරීමේ පරමාර්ථයෙන් 20%ක නියැදි ප්‍රතිශතයකට යටත්ව වසර පහක් ඇතුළත, එනම් 2016ත් පසු පූර්ණ වශයෙන් විධිමත් බටහිර ප්‍රතිකාරයන් අත්හරින ලද වකුගඩු රෝගීන් 30ක් අරමුණු සහගතව නියැදිය

සඳහා ඇතුළත් කරගන්නා ලදී. හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය සාධකයක් වශයෙන් සමාජගතවීම සහ නිර්වචනය කිරීම සම්බන්ධ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයේ දී පූර්වයෙන් කරන ලද නියාමන පර්යේෂණයේ දී මෙන්ම සම්මුඛ සාකච්ඡාවන්හිදී එම වටපිටාව සහ ජීවිකා ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ සාධක නිරීක්ෂණය කරන ලදී.

ප්‍රතිචාරකයන් තිස්දෙනා සම්බන්ධව සැලකීමේ දී, එයට පිරිමින් සහ කාන්තාවන් 15 බැගින් අරමුණු සහගතව ඇතුළත් කරගන්නා ලද අතර, ගොවි මහතුවන් 10 දෙනෙක්, ගෘහණියන් 11 දෙනෙක්, විශ්‍රාමික ගුරුවරයක, පාසල් ශිෂ්‍යයෙක්, ඇගළුම් සේවිකාවන් 03 දෙනෙක්, ව්‍යාපාරිකයන් 03 දෙනෙක් සහ රියදුරෙක් ඇතුළත් විය. ඔවුන් වයස අවුරුදු 15 - 65 අතර වයස් සීමාවේ අය වූහ. එසේම හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය හේතුවෙන් අර්ධ හෝ පූර්ණ වශයෙන් ඔවුන්ගේ ජීවිකාවන් සහ ඵදිනෙදා ජීවිතය බලපෑමට ලක්ව තිබෙන ආකාරය නිරීක්ෂණය කරන ලදී. එමෙන්ම මෙම අධ්‍යයනයේ දී ප්‍රතිචාරකයන් ගේ සමාජීය සහ ආර්ථික දත්ත ලබාගැනීම සඳහා ප්‍රතිචාරකයන් 30 දෙනා සමගම ගැඹුරු සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වන ලදී.

03. පර්යේෂණ සොයාගැනීම් සහ සාකච්ඡාව

3.1 හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය අවධානමක් සහිතව නිර්වචනය කිරීම

මෙහිදී හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය අවධානමක් සහිතව නිර්වචනය කිරීම යන සාධකය, රෝගය හඳුනාගැනීම සහ නිර්වචනය කිරීම හා සම්බන්ධ සමාජ සංස්කෘතික බලපෑම් ඇසුරෙන් විශ්ලේෂණය කළ හැකිය. මෙහි දී අධ්‍යයනය සඳහා සහභාගි වූ රුධිර කාන්දුකරණය සඳහා නිර්දේශිත වයස අවුරුදු 34 වියැති පිරිමි ගොවි මහතෙක් පූර්ණකාලීනව බටහිර වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබාගෙන ඇති අතර රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාරය සඳහා ද යොමු වී ඇත. වර්ෂ හතරකට ආසන්න කාලයක් ප්‍රතිකාර ගැනීමෙන් අනතුරුව 2020 වර්ෂයේ දී ඔහු විසින් ප්‍රතිකාර නවතා දමා ඇත. හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය අවධානමක් සහිතව ඔහු විසින් නිර්වචනය කරනු ලබයි.

“මම බේන් ගන්නෙ අනුරාධපුර ඉස්පිරිතාලේ වකුගඩු සායනයෙන්. දැන් මට වැඩපළ කරගන්න හරමට දැන් සනීපයි. මගේ අයියාත් අම්මාත් දෙන්නම වකුගඩු රෝගයෙන් මැරුණා. මගේ අක්කලා දෙන්නට, වූටි අයියාට, නංගීට වකුගඩු රෝගය හැදිලි. මමත් එක්ක පස්දෙනයි. අපි පස්දෙනාම වකුගඩු සායනයෙන් බේන් ගන්නවා. අපි පස්දෙනාට ගොවිතැන් බත් කරගෙන පුරුදු විදියට ජීවත් වෙන්න දැන් අමාරුයි. ඉස්පිරිතාලෙන් ඩයලයිසිස් කරන්න දින දිල තියෙන්නේ. මගේ අයියාත් අම්මාත් දෙන්නම ඩයලයිසිස් කරා ඒත් බේරා ගන්න බැරිවුණා. මේක හැදුණා කියන්නේ ඉතින් ජීවිතේ ගැන බලාපොරොත්තු තියාගන්න අමාරුයි.”

(ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ දත්ත, 2020).

ප්‍රතිචාරකයා විසින් තමාගේ ජීවන අත්දැකීම් සමඟ සමපාත වෙමින් හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය අවධානමක් සහිතව නිර්වචනය කර ඇත. නමුත් එම ප්‍රතිචාරකයා සඳහන් කරන ලද උක්ත මරණ සම්බන්ධව විමසීමේ දී සෞඛ්‍ය නිලධාරියෙක් ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ නිසි පරිදි පසු ප්‍රතිකාර ලබා නොගැනීම මරණයට හේතු වී ඇති බවයි. නමුත් ඒ වන විට එළඹ ඇති හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මාරාන්තිකය යන නිර්වචනයෙන් ඉවත් වීමට ප්‍රතිචාරකයා සමත් වී නැත. විශේෂත්වය වන්නේ එසේ වුව ද හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා පිළිගත් සහ සුදුසු එකම ප්‍රතිකාර ක්‍රමය බටහිර වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර බවට ඔහු නිර්වචනය කිරීමයි. Dubos දක්වන ආකාරයට මෙහි දී රෝගයක් වශයෙන් හඳුනාගත හැක්කේ කවර ආකාරයක තත්ත්වයක් ද යන ගැටලුව නිරාකරණය කරගත යුතුය. නූතන වෛද්‍ය ක්‍රමයට අනුව පුද්ගලයාගේ ශාරීරික සනීපයට බාධා කරන්නා වූ කවර හෝ තත්ත්වයක් රෝගයක් ලෙස විස්තර කෙරේ. ඒ අනුව එම තත්ත්වය පුද්ගලයාගේ සතුටට තර්ජනයකි. පුද්ගලයාට සාමාන්‍ය තත්ත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක වීමට බාධා පමුණුවන අතර ඔහුගේ අපේක්ෂිත ඉලක්කයන් සපුරා ගැනීමට ඉන් බාධා පැමිණේ (උපුටාගැනීම, ලියනගේ, 2000).

ප්‍රත්‍යක් අධ්‍යයනයේ දී රුධිර කාන්දුකරණය සඳහා නිර්දේශිත වයස අවුරුදු 45 විශූනි ගෘහණීයක හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා ලබාදෙන නිර්වචනය තුළ පුද්ගලයාගේ සතුටට තර්ජනයක් සහ පුද්ගලයාට සාමාන්‍ය තත්ත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක වීමට බාධා පමුණුවන තත්වයක් ලෙස හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය අර්ථ ගන්වා ඇත්තේ මෙසේය.

".....මට ඉස්පිරිතාලෙන් කීප වතාවක්ම කිව්වා ඩයලයිසිස් කරන්න කියල. මේ ගමේ කීයක්නම් ඩයලයිසිස් කරාද. ඒක මහා කරුමක්කාර බෙහෙත් කිරිල්ලක්. හැමවෙල්ලේම ඔලුවේ බටයක් ගහගෙන එහාටයි මෙහාටයි යන්න වෙන්නේ. අනික ඕක කරාට පස්සේ වෙනම දහදුකක් විදින්න ඕනේ පරිස්සම් වෙන්න. දුටිල්ලක්වත් විදින්න හොඳ නැහැ කියනවා..... අපි කවද කොහොම උන්නත් මරණට මුණ දෙන්න ඕනේ. ඒ මැරෙන ටිකටත් බට ඔලුවේ ගහගෙන බෙහෙත් අහුරු බිගෙන මැරෙන්න බැහැ... මේ ලෙඩේ හැදෙනවා කියන්නෙම ඉතින් කොයි වෙලාවේ හරි මැරෙන්න බලාගෙන ඉන්න ඕනේ."

(ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ දත්ත, 2020).

ප්‍රතිචාරකයා විසින් තමාගේ ජීවන අත්දැකීම් සමඟ සමපාත වෙමින් හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය අවධානමක් ලෙස නිර්වචනය කරනු ලබයි, නමුත් එම ප්‍රතිචාරකයා සඳහන් කරන ලද උක්ත මරණ සම්බන්ධව විමසීමේ දී සෞඛ්‍ය නිලධාරියෙක් ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ නිසි පරිදි පසු ප්‍රතිකාර ලබා නොගැනීම මරණයට හේතු වී ඇති බවයි. නමුත් ඒ වනවිට එළඹ ඇති හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මාරාන්තිකය යන නිර්වචනයෙන් ඉවත් වීමට ප්‍රතිචාරකයා සමත් වී නැත. විශේෂත්වය වන්නේ එසේ වුව ද හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය තත්ත්වයක් බව ප්‍රතිචාරකයන්ගෙන් 23 දෙනෙකු එනම් 76.66% ක් ප්‍රකාශ කර තිබීමයි (ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ දත්ත, 2020).

මරණීය සාධකයක් වශයෙන් නිර්වචනය කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස විවිධ ප්‍රතිකාර ක්‍රම වෙත යොමුවීමේ ප්‍රවණතාවයක් නියැදියෙන් හඳුනාගත හැකිය. විශේෂයෙන්ම ඔවුන්ගේ ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්ෂාව ගොඩනැගීම උදෙසා හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය සාධකයක් වශයෙන් සමාජගත වීමේ තත්ත්වය හෙවත් සාමාන්‍ය සමාජ සංඥාර්ථය තුළ හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණය හා සමානුපාතික වීමක් වශයෙන් අර්ථකථනය කිරීම පර්යේෂණ දත්ත මගින් හඳුනාගත හැකිය. ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන දත්ත පිළිබඳ අවධානය යොමුකිරීමේ දී ප්‍රතිචාරකයන්ගෙන් 11 දෙනෙකු, එනම් 36.6%ක් හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා විකල්ප ධාරාවේ ප්‍රතිකාර වෙත එනම්, ආයුර්වේද ප්‍රතිකාර වෙත යොමුව ඇත (ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ දත්ත, 2020). නමුත් ඒ සම්බන්ධව ප්‍රතිචාරකයන්ගේ අදහස් සැලකීමේ දී හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සම්බන්ධව පවත්නා මරණීය නිර්වචනය ඉවත් වී නොමැති බව හඳුනාගත හැකිය. රුධිර කාන්දුකරණය සඳහා නිර්දේශිත වයස අවුරුදු 57 වියැති විශ්‍රාමික ගුරු මහත්මියක් දක්වන ආකාරයට,

“....මම මේ තෙල් බෙහෙත් ගන්නේ කැමැත්තකින් නෙමෙයි, මෙව්වා මොනවා ගන්නත් වැඩි කාලයක් ඇදගෙන යන්න තරම් සනීපයක් මේවගෙන් එන්නේ නැහැ. හැබැයි ඉස්පිරිනාලේ බෙහෙත් බොනවට වඩා මේ බෙහෙත් හොඳයි. අඩුමතරමේ ඇඟට පනට සනීපයක් තියෙනවා. හැබැයි කොයිතරම් කාලෙකටද මමවත් දන්නේ නැහැ...”

(ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ දත්ත, 2020).

ඒ අනුව වෛද්‍ය බහුත්වවාදය තුළ කෙතරම් ප්‍රතිකාර ක්‍රම හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා පැවතිය ද, හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය තර්ජනයක් වශයෙන් වටහාගැනීම සුදුරුහනගම ප්‍රජාව වෙතින් ගිලිහී ගොස් නැත. ඔවුන්ගේ ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්ෂාවේ විශේෂ ලක්ෂණයක් වශයෙන් එය හඳුනාගත හැකිය. පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රයෙහි ප්‍රතිචාරකයන් ලබාදෙන ලද දත්ත ඇසුරින් හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය නිර්වචන අනුව අවබෝධ කරගැනීම හා සමාජගතවීම සම්බන්ධ සාරාංශගත අදහස වන්නේ, හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය ලෙස ඔවුන් නිර්වචනය කරන්නේ ඒ හා සම්බන්ධ ග්‍රාමයේ අතිත සිද්ධිදාමයන් පදනම් කරගනිමිනි. එසේම හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය මට්ටමෙන් නිර්වචන කිරීම යන සාධකය ඔවුන්ගේ ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්ෂාවෙහි ප්‍රතිකාර අත්හැරීම සහ විකල්ප ප්‍රතිකාර අත්හදා බැලීම කෙරෙහි බලපා ඇති බව අවබෝධ කරගත හැකිය. එසේම අනාගත අපේක්ෂාවන් බැහැර කිරීම මගින් ඔවුන් බොහෝ දෙනෙකු සාමාන්‍ය ජීවන රටාව අත්හරිමින් කටයුතු කිරීම සහ ඔවුන්ගේ ආකල්ප සමාජගත කිරීමේ දී එය වැරදි සමාජානුයෝජනයක් ලෙස සිදු කෙරෙන ආකාරය ප්‍රජා පාදක නිරීක්ෂණයන්හි හඳුනාගත හැකි කරුණක් විය.

3.2 හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාරය මරණීය අවධානමක් සහිතව නිර්වචනය කිරීම

හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාරය මරණීය අවධානමක් සහිතව නිර්වචනය කිරීම සම්බන්ධව අවධානය යොමු කිරීමේ දී ප්‍රධාන ධාරාවේ ප්‍රතිකාරය වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත්තේ, හදිසි හෝ දිගුකාලීන වකුගඩු පූර්ණ අකර්මණය වීමක දී විශේෂිත යන්ත්‍රයක් මගින් රුධිරය දේහයෙන් පිටතට ගෙන වකුගඩුවෙන් කෙරෙන කාර්යය ම ඒ තුළින් සිදු කර පිරිසිදු රුධිරය නැවත ශරීරය තුළට ඇතුළු කිරීමේ ක්‍රමවේදයයි. හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාරය මරණීය අවධානමක් සහිතව නිර්වචනය කිරීම කිසියම් ආකාරයකින් ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්ෂාව සඳහා බලපෑම් කරන සාධකයක් බව මෙහි දී හඳුනාගත හැකි විය. ප්‍රතිවාර්තයන් සඳහන් කරන පරිදි හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාරය මරණීය අවධානමක් සහිතය. රුධිර කාන්දුකරණය සඳහා නිර්දේශිත වයස අවුරුදු 45 වියැති පිරිමි ගොවි මහතෙක් මෙසේ සඳහන් කරන ලදී.

"....මට ඉස්පිරිතාලෙන් කීප වතාවක්ම කිව්වා ඩයලයිසිස් කරන්න කියල. මේ ගමේ කීයක්නම් ඩයලයිසිස් කරාද. ඒක මහා කරුමක්කාර බෙහෙත් කිරිල්ලක්. හැමවෙලේම ඔලුවේ බටයක් ගහගෙන එහාටයි මෙහාටයි යන්න වෙන්නේ. අනික ඕක කරාට පස්සේ වෙනම දහදුකක් විදින්න ඕනේ පරිස්සම් වෙන්න. ඩයලයිසිස් කරා කියල මේ ලෙඩේ හොඳ වෙන්නෙන් නැහැ. දොස්තරලට කරගන්නම දෙයක් නැතුවම තමා ඩයලයිසිස් කරන්නේ. දුවිල්ලක්වත් වදින්න හොඳ නැහැ කියනවා..."

(ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ දත්ත, 2020).

ඒ හා සම්බන්ධව රුධිර කාන්දුකරණය සඳහා නිර්දේශිත වයස අවුරුදු 24 වියැති ඇගලුම් සේවිකාවක් දක්වන ලද්දේ මෙවැනි අදහසකි.

"....මගේ අයියාත් අම්මාත් දෙන්නම වකුගඩු රෝගයෙන් මැරුණා. මගේ අක්කලා දෙන්නට, දුවි අයියාට, නංගීට හඳුනානොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය හැදිල. මමත් එක්ක පස්දෙනයි. අපි පස්දෙනාම වකුගඩු සායනයෙන් බේත් ගන්නවා. අපි පස්දෙනාට ගොවිතැන් බත් කරගෙන පුරුදු විදියට ජීවත් වෙන්න දැන් අමාරුයි. ඉස්පිරිතාලෙන් ඩයලයිසිස් කරන්න දින දිල තියෙන්නේ මගේ අයියාත් අම්මාත් දෙන්නම ඩයලයිසිස් කරා ඒත් බේරා ගන්න බැරිවුණා...."

(ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ දත්ත, 2020).

හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාරය මරණීය අවධානමක් සහිතය යන නිර්වචනය සඳහා ඔවුන් පෙළඹී ඇත්තේ පුද්ගලනිශ්‍රිත අත්දැකීම් සහ සුදර්ශනගම පදනම් කරගත් අත්දැකීම් මත බව මේ අනුව ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ. එමෙන්ම හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාරය මරණීය අවධානමක් සහිතය යන සංජානනය බාහිර පාර්ශව විසින්ද ඇතිකිරීම පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රය තුළ

හඳුනාගත හැකි විය. රුධිර කාන්දුකරණය සඳහා නිර්දේශිත වයස අවුරුදු 14 වියැති පාසැල් ශිෂ්‍යයකුගේ දෙමව්පියන් හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාරය ප්‍රතික්ෂේප කර අධිස්වාභාවික බලපෑම් මත කරන ප්‍රතිකාර සඳහා දරුවා යොමු කර ඇත. ඔවුන් නිරන්තරයෙන්ම අනෙක් රෝගීන් එම ප්‍රතිකාර සේවාව වෙත යොමු කිරීම සඳහා හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාරය මරණීය අවධානමක් සහිතය යන හැඟීම සංජානනය කර ඇත. ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණයේ දී එම පෙළඹවීම පැහැදිලිව දැකගත හැකිවිය. එම පාර්ශවය සුදුර්ශනගම තරමක් ඉහළ ආර්ථික තත්ත්වයක් නියෝජනය කරන්නන් වන අතර එහි දී ඔවුන් සම්බන්ධයෙන් ගොඩනැගුණු ප්‍රාථමික විශ්වාසය මත, හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය වැළඳී ඇති බව හඳුනාගත් පිරිස් අධිස්වාභාවික බලපෑම් මත කරන ප්‍රතිකාර සඳහා යොමු වීමේ ප්‍රවණතාවක් පවතින බව ප්‍රතිචාරකයන් විසින් පෙන්වා දෙන ලදී.

ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්ෂාව පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමේ දී මෙම තත්ත්වය යටතේ හඳුනාගත හැකි ප්‍රධාන කරුණක් වනුයේ ප්‍රතිකාරයකින් ඉවත් වී හෝ එම ප්‍රතිකාරය අතරතුරම වෙනත් ප්‍රතිකාරයක් සඳහා යොමු වන්නේ කිසියම් අපේක්ෂාවක් නිසා බවයි. එසේත් නැතිනම් අරමුණක් සහිතව සිදුකරන සහ සිදුකළ යුතු ප්‍රතිකාර සම්බන්ධව තීරණගැනීම මානව වර්ෂාත්මක සාධකයකි (පතිරාජ, 2016). ඒ අනුව ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්ෂාව නිසා මෙසේ විවිධ ප්‍රතිකාර වෙත යොමු වීම අධ්‍යයනය කරන ලද අතර ඒ සඳහා බලපාන ලද සාධක සමාජ විද්‍යාත්මකව විශ්ලේෂණයකට ලක් කිරීමක් සිදුකරන ලදී.

සෝලා (Zola, 1973) දක්වා ඇති පරිදි වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබාගැනීමේ ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි බලපාන ශරීරාබාධයන්ට අදාළ නොවන සාධක කීපයක් දැකිය හැකිය. එනම්, අදාළ රෝගීත්වය සඳහා ප්‍රතිකාර පවතිනවා ද යන්න, රෝගියාට ඒ ප්‍රතිකාර ලබාගැනීමට වත්කමක් පවතිනවා ද යන්න, ජන සමාජය තුළ ඒ ප්‍රතිකාර තුළින් අදාළ රෝගීභාවය සුව කරගැනීමට ඇති සමර්ථකමේ හා අසමර්ථකමේ ප්‍රමාණය, අසනීපය පිළිබඳව රෝගියා දකින ආකාරය, රෝගියා වටා සිටින අනෙකුත් වැදගත් පුද්ගලයන් රෝගීභාවය පිළිබඳව දකින ආකාරය, මෙහිදී වැදගත් වේ (ලියනගේ, 2000).

අධික වියදම්වලින් ඇත්ව සිටීමේ අභිප්‍රායෙන් වයස්ගත රෝගීන් ප්‍රතිකාර නොගෙන සිටීමේ තත්ත්වයක්ද මේ වනවිට උතුරු මැද සහ ඌව පළාත්වල රෝගී ප්‍රජාව අතර පැතිර ගොස් ඇත. මෙය එක්තරා ආකාරයකට රෝගී අවධානම සහිත පවුල් දරිද්‍රතාවය වෙත තල්ලු කිරීමක් සිදු කරනු ලබයි. විශේෂයෙන්ම නිෂ්පාදන කාර්යය ඇනහිටීම මත මෙම තත්වය සමස්ත පවුලේ ආර්ථිකය දුර්වල මට්ටමට ගෙනයාමක් සිදුකරයි (Wanigasuriya at all, 2011). විශේෂයෙන් ම කාන්දු පෙරීමේ ක්‍රියාවලියේ දී ක්‍රමවත් මානුෂීය යන්ත්‍රණයක් නොමැතිවීම බරපතල ගැටලුවක් බවට පත්ව ඇති බවත් එය සෘණාත්මක ජීවන ආකල්ප කෙරේ රෝගීන් යොමු කරවන බවත් අධ්‍යයනයන් පෙන්වා දෙයි (Wanigasuriya at all, 2011). එසේම වකුගඩු ප්‍රතිබද්ධකරණයෙන් වැළකීමේ රටාවක් රෝගීන් අතර පැතිර ගොස් ඇත. විශේෂයෙන්ම එම වකුගඩු ප්‍රතිබද්ධයෙන් පසුව වුවද දරාගත නොහැකි මුදලක් ජීවිතය පවත්වාගෙන යාමට ගතවෙනවාය යන මතය ඊට බලපා ඇත (Wanigasuriya, 2012).

හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මගින් වකුගඩු හානියට පත්කරමින් මිනිස් ශරීරය ද අකර්මණ්‍යතාවයට පත් කරයි. එමෙන්ම හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය උත්සන්න විමෙන් රුධිරය දැඩි ලෙස අපවිත්‍ර කරමින් මිනිස් සිරුර රෝගී තත්වයට පත්කරයි. හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය ලොව ව්‍යාප්ත විමට බලපාන ප්‍රධාන සාධක ලෙස හඳුනාගෙන ඇත්තේ දියවැඩියාව සහ අධිරුධිර පීඩනය යන රෝගී ලක්ෂණය. නමුත් කෘෂිකාර්මික ආර්ථිකයක් ඇති ශ්‍රී ලාංකේය සමාජය තුළ මෙම රෝගය ව්‍යාප්ත වන්නේ වෙනත් මුහුණුවරකිනි (Wanigasuriya, 2012). ලෝකයේ අනෙකුත් රටවල මෙන්ම ලංකාවේ ද හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා සායන පැවැත්වීම මෙන්ම රෝගය හඳුනා ගනිමින් වකුගඩු බද්ධ කිරීම හා රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාර ක්‍රමය සිදු කරයි. සාමාන්‍යයෙන් රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාර ක්‍රමය සඳහා එක වරකට රු.10,000 ක් වැනි මුදලක් ද, වකුගඩු බද්ධ කිරීම සඳහා රු.800,000 වැනි මුදලක් ද රෝගීන්ට දැරීමට සිදු වේ (පතිරාජ, 2016). ග්‍රාමීය ප්‍රදේශයක සිට රජයේ රෝහලක් වෙත රෝගීන්ට පැමිණීම සඳහා විශාල ප්‍රවාහන පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවන අතර හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා ප්‍රතිකාර ඖෂධ ලබා ගැනීමට ද ඉහළ වියදමක් දැරීමට සිදු වීම නිසාවෙන් මුදල් සොයාගත නොහැකි අවස්ථාවල දී තවකෙකුට අතපෑමට සිදුවේ. මේ හේතුවෙන් සමාජයීය වශයෙන් අසරණභාවයට පත් වේ (පතිරාජ, 2016).

සාමාන්‍යයෙන් රෝගියෙකු ප්‍රතිකාර ලබාගැනීමේ දී පියවර තුනක් සම්පූර්ණ කරනු ලබයි. එනම් පුද්ගලයෙකු තමා අසනීප බව මූලින්ම හඳුනාගත යුතුය. දෙවනුව එම අසනීපය කුමක් ද සහ එයට හේතුව කුමක් ද යන්න විග්‍රහ කරගත යුතුය. තෙවනුව ඊට ප්‍රතිචාර වශයෙන් යම් ක්‍රියාමාර්ගයක් අනුගමනය කෙරේ (ලියනගේ, 2000). යම් ප්‍රතිකාරයක් පැවති පමණින් එය පරිහරණය කිරීමේ සුදානමක් රෝගියා තුළ නොමැත. Glick සඳහන් කරන පරිදි යම් ප්‍රතිකාර ක්‍රමයක් පැවති පමණින් එය පරිහරණය කිරීමට රෝගීන් සුදානම් නොමැත. ඔවුන්ගේ ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්ෂාව නැතිනම් ප්‍රතිකාර ලබාගැනීමේ යෙදෙන වර්ෂාව ඉතා සංකීර්ණය. සමාන රෝග ලක්ෂණ සඳහා විවිධ පුද්ගලයන් ගේ ප්‍රතිචාර විවිධාකාර විය හැකි අතර එක් පුද්ගලයෙකු වුව ද රෝගී කාලය තුළ තමාගේ එකම රෝග ලක්ෂණය සඳහා විවිධ ප්‍රතිකාර දැක්විය හැකිය. මෙම ප්‍රතිකාර සඳහා යොමු වීමේ විවිධත්වය සහ ඒ සඳහා බලපානු ලබන සමාජ සාධකවල සමස්තය ප්‍රතිකාර වර්ෂාව තුළ අධ්‍යයනය කරනු ලබයි (උපුටාගැනීම ලියනගේ, 2000).

වකුගඩු රෝගීන් රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාරය ප්‍රමුඛ ධාරාවේ ප්‍රතිකාරයක් ලෙස මරණීය ආස්ථානයන්හි නිර්වචනය කරන්නේ ද, ක්‍රමයෙන් එය සමාජගත වන්නේ ද මෙම ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්ෂාවේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් බව උපකල්පනය කළ හැකිය. රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාර ක්‍රියාවලිය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම කෙරෙහි අධික වියදම, ශාරීරික වශයෙන් ඇතිවන අපහසුතා, ජීවිත අපේක්ෂා නොමැතිව ප්‍රතිකාර සඳහා යොමුවීම නිෂ්ඵල ක්‍රියාවක් වශයෙන් අර්ථකථනය කිරීම සහ සමාජීය වශයෙන් ලද අත්දැකීම් ප්‍රධාන සාධක වශයෙන් හඳුනාගත හැකිය.

3.3 හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය අවධානමක් සහිතව නිර්වචනය කිරීම හේතුවෙන් ප්‍රජාව තුළ ගොඩනැගී ඇති ඇති සමාජ ආකල්ප සහ වර්යාව

1978 දී පවත්වන ලද “අල්ටා අටා” සම්මේලනයෙන් පසුව, ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සාමාජික රටවල් විසින් සෞඛ්‍ය සංරක්ෂණය සඳහා වන ඵලදායී දී දක්වන ලද නිර්වචනයන් මෙම පර්යේෂණය තුළ වැදගත් පූර්විකාවක් සපයනු ලබයි. “සමාජ විද්‍යාත්මක දෘෂ්ටිකෝණයකින් බලන විට සෞඛ්‍ය යනු ජීව විද්‍යාත්මක ප්‍රශ්නයක් පමණක් නොවේ. ඒ කෙරෙහි සමාජීය, සංස්කෘතික, භෞතවේදීය, ආර්ථික සහ දේශපාලන සාධක ද බලපායි” (WHO, 1982). මෙම අදහස තුළ ගම්‍ය වන ප්‍රධාන කරුණ වන්නේ හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය අද්‍යත්‍ය ක්ෂේත්‍රයක් වශයෙන් සැලකීමේදී ඒ හා සම්බන්ධ වන සමාජීය ආකල්පයන් සහ වර්යාමය අධ්‍යයනයන් සමාජ විද්‍යාත්මක පර්යාලෝකයන් ඔස්සේ හඳුනාගත හැකි බවයි.

කැසල් (Cassell, 1976) නම් වෛද්‍ය සමාජ විද්‍යාඥයා දක්වන ආකාරයට රෝගය (disease) හා රෝගීත්වය (illness) අතර වෙනසක් දැකිය හැකිය. ඔහු දක්වන පරිදි රෝගීත්වය යනු රෝගියා වෛද්‍යවරයා කරා යන අතරතුර පවතින නැත්නම් යන අතරතුරේ දී හැඟෙන දෙයයි. රෝගය (disease) යනු වෛද්‍යවරයාගේ කාමරයේ සිට ආපසු ගෙදර යන විට ඔහු/ඇය තුළ පවතින දෙයයි. රෝගීත්වය විෂයීගත (Subjective) වන අතර රෝගය විෂයමූලික (objective) ප්‍රභවයක් වේ (පිනිකහන, 2012). හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය අවධානමක් සහිතව නිර්වචනය කිරීම හේතුවෙන් ප්‍රජාව තුළ ගොඩනැගී ඇති ඇති සමාජ ආකල්ප සහ වර්යා සැලකීමේදී සමාජය තුළ යම් රෝගයක් හෝ සෞඛ්‍යමය සාධකයක් නිර්වචනය වන ආකාරය පූර්ණ වශයෙන්ම සමාජීය කරුණක් වන බවත් එය පශ්චාත් ආකල්පමය හා වර්යාමය විපර්යාසයන් ගොඩනැගීම කෙරෙහි බලපවත්වන බව උපකල්පනය කළ හැකිය. සෝලා (Zola, 1973) දක්වා ඇති පරිදි වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබාගැනීමේ ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි බලපාන ශරීරාබාධයන්ට අදාළ නොවන සාධක කීපයක් දැකිය හැකිය. එනම්, අදාළ රෝගීත්වය සඳහා ප්‍රතිකාර පවතිනවා ද යන්න, රෝගියාට ඒ ප්‍රතිකාර ලබාගැනීමට වත්කමක් පවතිනවා ද යන්න, ජන සමාජය තුළ ඒ ප්‍රතිකාර තුළින් අදාළ රෝගීභාවය සුව කරගැනීමට ඇති සමර්ථකමේ හා අසමර්ථකමේ ප්‍රමාණය, අසනීපය පිළිබඳ ව රෝගියා දකින ආකාරය, රෝගියා වටා සිටින අනෙකුත් වැදගත් පුද්ගලයන් රෝගීභාවය පිළිබඳව දකින ආකාරය, මෙහිදී වැදගත් වේ (ලියනගේ, 2000). මෙවැනි සමාජීය පරිවර්තනයක් ගොඩනංවන සමාජගත නිර්වචනයක් වශයෙන් හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය අවධානමක් සහිතව නිර්වචනය කිරීම ප්‍රජාව තුළ ගොඩනැගී ඇති සමාජ ආකල්පයන් සහ වර්යාවන් සැලකීමේදී අධ්‍යයන දත්ත ඇසුරින් හඳුනාගන්නා ලද ප්‍රධාන සාධක කිහිපයකි.

විකල්ප ප්‍රතිකාර ධාරාවන් සම්බන්ධව විශ්වාසය ගොඩනැගීම සම්බන්ධව මෙම සමාජගතව පවත්නා නිර්වචනය ඉහළ බලපෑමක් ඇතිකරනු ලබයි. කිසියම් ප්‍රතිකාරයක් ලබාගැනීම තීරණය කිරීමේ දී, එම ප්‍රතිකාරය අත්හැරීම හෝ දිගින් දිගටම ඒ සඳහා යොමු වීම යන ප්‍රතිචාරයන් ද්විත්වයම තීරණය වන්නේ සමාජීය වශයෙන් ගොඩනැගෙන බලපෑම් යටතේ වේ. පවතින සෞඛ්‍ය සේවාවන් පරිහරණය කෙරෙහි යොමුවීම සඳහා බලපාන සාධක දක්වන න්‍යායක් Cartwright විසින් ඉදිරිපත් කර ඇත. එහි දී වැදගත්වන සාධක තුනක් පිළිබඳ ඔහු සිය අවධානය යොමුකර ඇත.

එනම් ප්‍රජානනාත්මක ව්‍යුහය (Cognitive & structure), අභිප්‍රේරණීය ව්‍යුහය (Motivation structure) හා ක්‍රියාකාරී ව්‍යුහය (Action structure) වශයෙනි. ප්‍රජානනාත්මක ව්‍යුහයට බාධාකරන යම් යම් සාධක පවතී. විශේෂයෙන් ම පුද්ගලයින් තුළ පවතින යම් යම් මතවාද යම් කිසිවක් කෙරෙහි ඔවුන්ගේ අවධානය යොමු නොවීමට හෝ ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට හේතු වේ. ඇතැම් විට එය සන්නිවේදනය හෝ සංජානනය පිළිබඳ පවතින ගැටලුවක් විය හැකිය (පිනිකහන, 2012). රුධිර කාන්දුකරණය සඳහා නිර්දේශිත වයස අවුරුදු 27 වියැති ගෘහණීයක දක්වන ආකාරයට,

"....මම හාමුදුරු නමකගෙන් බෙහෙත් ගන්න ගියා. ලොකු විශ්වාසයක් නැහැ හැබැයි මට හිතනා මෙනහින් උත්සහ කරන්න. අපි මේ හැමදේම කරන්නේ ජීවත් වෙන්න නියෙන ආසාවට. දරුවෝ තවම පොඩ්ඩයි. මම ඉන්න ඕනේ තව කාලයක් උන්ව බලාගන්න. අනික් අය මොනවා කිව්වත් ජීවත්වෙන්න ඉඩක් හදල දෙන්න පුළුවන්නම් අපි එතනට යනවා..."

(ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ දත්ත, 2020).

මරණීය සාධකයක් වශයෙන් නිර්වචනය කරන ලද රෝගයක් සමඟ ජීවත් වුව ද ජීවන ආශය ඔවුන් විකල්ප ප්‍රතිකාර කෙරෙහි යොමු කරවා ඇති ආකාරය හඳුනාගත හැකිය. Glick තර්ක කරන පරිදි මෙම උවමනාවන් බොහොමයක් හමුවන්නේ බලය පිළිබඳ අදහසෙනි. මෙම බලය ඔවුන්ගේ පරිසරයේ පුද්ගලයින් හෝ වස්තූන්ගේ ගුණාංග ප්‍රකට කරමින් පවතී. නමුත් මේ බලය පාලනය කරන ආකාරය, කැඳවන ආකාරය, ඊට විරුද්ධව ක්‍රියා කරන ආකාරය, බල රහිත කරන ආකාරය හෝ වෙනත් බලයට විරුද්ධ වන ආකාර සංස්කෘතියෙන් සංස්කෘතියට වෙනස් වේ (ලියනගේ, 2000). මේ බලය තුළ වෛද්‍ය විශ්වාස හා ක්‍රියාමාර්ග අන්තර්ගත වේ. මේ අනුව බලය සුවිශේෂී සමාජ සංස්කෘතික පද්ධතියක් හා බැඳී පවතී. රෝග හේතුකාරක මූලයන් සම්බන්ධයෙන් පවතින අදහස් ඒ හා සම්බන්ධ වේ. ප්‍රතිකර්ම ලෙස ඇතුළත් වන්නේ එම බලයන් මැඩ පැවැත්වීමට දරන උත්සාහයයි .

හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සහිත පුද්ගලයන් බහිෂ්කරණය වීම ආයතනික වශයෙන් මෙන්ම සමාජීය වශයෙන් ද ඔවුන් මුහුණදෙන විශාලතම අභියෝගය වේ. විශේෂයෙන්ම ඔවුන් ප්‍රධාන ධාරාවේ රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාරයෙන් ඉවත්වීම කෙරෙහි ද මෙම බහිෂ්කරණ සාධකය බලපවත්වනු ලබයි. හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය කිසිසේත්ම සුව කළ නොහැකිය, වකුගඩු රෝගීන් ඉක්මනින්ම මියයන බව, වකුගඩු රෝගීන් ඉතා පීඩා විඳින බව, හඳුනා නොගත් වකුගඩු රෝගය වර්යාවේ වැරදි නිසා ඇති වන රෝගයක් බව, හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය පෙර කර්ම නිසා ඇතිවන රෝගයක් බව, හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මවගෙන් දරුවාට බෝවන බව, හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සහිත පුද්ගලයින්ගේ ලිංගික ශක්තිය දුර්වල බව, හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය ජලයෙන් වැළඳෙන බව යන නිර්වචන තුළ මෙම බහිෂ්කරණීය සාධක ගොඩනැගෙන ආකාරය ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයන දත්ත හරහා ප්‍රත්‍යක්ෂ විය. රුධිර කාන්දුකරණය සඳහා නිර්දේශිත වයස අවුරුදු 30 වියැති ගෘහණීයක දක්වන ආකාරයට,

"....පොඩි වැඩක් කළොත් අනිත් දවසේ වැඩ කරන්න බෑ හතිය හැදෙනවා. සතියකට දෙපාරක් ලේ මාරු කළාම ඇඟට දැනෙන්නේ පුදුම අමාරුවක්. උයන එක ඇරෙන්න වෙන

වැඩක් කරන්න බෑ. සතියකට දෙවරක්වත් කොළඹ යන්න ඕන පරීක්ෂණ වෙනුවෙන්. දරන්න බැරි වියදමක් යනවා මාසයකට. හිටපු ගමන් කියනවා එයාගේ ලේ සාම්පල් ඉන්දියාවට යවන්න කියල. මේක කරුම ලෙඩක්. දුප්පත් අපි කොහොමද මාසෙකට එව්වර ලොකු ගණන් හොයාගන්නේ. මේ ඔක්කොම කරත් හරි වචනයක් දෙන්න බැරිනම් ජීවත් වෙනවද නැද්ද කියල. අනික් කාරණේ ඉස්පිරිතාලේ යනවා කියන්නේ එදා දවසම විනාසයි. එනන වෙන වැඩ දැක්කම තරහයි. දමල ගහල උන්න, පුළුවන්කල් ඉඳල මැරලා යයි.....”

(ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ දත්ත, 2020).

තමා අයත් වන ප්‍රජාව තුළ රෝගයක් නිසා හෝ ප්‍රතිකාරයක් හේතු කරගනිමින් ඇතිවන බහිෂ්කරණය ප්‍රතික්ෂේප කරමින් මිනිසුන් එම මරණීය සාධකය තුළ ජීවනයෙන් යුතුව සිය ඵදිනෙදා ජීවිතය ගතකරන ආකාරය පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රයෙන් හඳුනාගත හැකි විය. විශේෂයෙන්ම හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සම්බන්ධව සමාජීය වශයෙන් ගොඩනැගෙන මරණීය නිර්වචනය, බහිෂ්කරණ ක්‍රියාවලිය තුළ වකුගඩු රෝගීන් ප්‍රත්‍යක්ෂය සාධකයක් බවට පරිවර්තනය කරගෙන ඇති ආකාරය මෙහි දී හඳුනාගත හැකිය. හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මගින් පීඩා විඳින හෝ ප්‍රතිකාර නවතා දමන ලද ප්‍රජාවේ දෛනික වර්යාව සම්පූර්ණයෙන් යැපුම් ජීවන රටාවක් වෙත ගමන් කර තිබීම මෙහි දී හඳුනාගත හැකි ප්‍රධානතම ලක්ෂණයකි. විශේෂයෙන්ම පූර්ණ වශයෙන් දෛනික කෘෂිකාර්මික ජීවන රටාවෙන් ඉවත්වීම සහ, හැකිතාක් විවේකයෙන් පමණක් දින වර්යාව ගතකිරීම සඳහා ඔවුන් පෙළඹී ඇත.

“.....මටත් මහත්තයටත් වයස අවුරුදු හැටක්. මහත්තයට අවුරුදු දොළහක ඉඳලා වකුගඩු අමාරුව. 2016 දී මටත් හැදුණා. දැන් සතියට දෙපාරක් මම ලේ මාරු කරනවා. මට ලමයි දෙන්නයි. වකුගඩු දෙකම නරක් වුණා. පෙර පිනකට වකුගඩුවක් බද්ධ කරලා මම දැන් ඉන්නේ. ඒත් අපි මහන්සිවෙලා වැඩක් කරන්න බෑ. අද මැරෙයිද හෙට මැරෙයිද කියල දවස ගෙවනවා.....”

රුධිර කාන්දුකරණය සඳහා නිර්දේශිත වයස අවුරුදු 60 වියැති ගෘහණියක්
(ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ දත්ත, 2020).

“....මම දැන් කිසිම දෙයකට මැදිහත් වෙන්නේ නැහැ. දරුවෝ ටික තමයි කුඹුරේ වැඩ සම්පූර්ණයෙන්ම කරන්නේ. දැන් එහෙම උවමනාවක් ආසාවක් දැනෙන්නේ නැහැ. මට මහන්සියක් දැනෙනවා වැඩ කරනකොට. ඉතින් විවේකෙන්ම ඉන්න තමයි බලන්නේ...”

රුධිර කාන්දුකරණය සඳහා නිර්දේශිත වයස අවුරුදු 55 වියැති ගෘහණියක්
(ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ දත්ත, 2020).

ප්‍රතිවාරිකයන් දක්වන ලද අදහස් සැලකීමේදී උක්ත වර්යාමය වෙනස පැහැදිලිව හඳුනාගත හැකිය. ප්‍රතිකාර ලබාගැනීම හෝ ප්‍රතික්ෂේප කිරීම පමණක් නොව ඒ හා සමගාමීව සමස්ත ජීවන රටාව පරිවර්තනය කිරීම ඇසුරෙන් පෙනී යන්නේ සෞඛ්‍ය යන සාධකය ජීව විද්‍යාත්මක ආස්ථානයෙන් සමාජ විද්‍යාත්මක පරිවර්තනයක් නිරූපණය කරන බවයි. එසේම මෙම ක්ෂේත්‍රය තුළ ආගමික සහ අභිවාරාත්මක කටයුතු සඳහා ප්‍රතිවාරිකයන් වැඩිවශයෙන් යොමුවීම හඳුනාගත

හැකි විය. බෝධි පූජා පැවැත්වීම, දෙහි කැපීම, වතාවත් සිදු කිරීම, ඔසු පැන් පූජා පැවැත්වීම, වැටකෙයියා මල් පූජා කිරීම ඒ අතර ප්‍රධාන වේ.

රෝග මිනිසුන්ගේ පෞද්ගලික හෝ සාමූහික පැවැත්මට තර්ජනයකි. ඒ අනුව ප්‍රතිකාර යන්න ලෙඩ රෝගවලට දක්වන ප්‍රතිචාරාත්මක ක්‍රියාවක් වන අතර එය රෝග විනිශ්චය පිළිබඳ ප්‍රකාශනයන් ඇතුළත් අදහස් ප්‍රකාශ කරන්නා වූ ප්‍රතිබිම්බයකි. යම් පුද්ගලයකු තම රෝග ලක්ෂණ කෙරෙහි දක්වන ප්‍රතිචාර මගින් එම සමාජයේ වැදගත් සංස්කෘතික ලක්ෂණයන් ප්‍රකාශ වේ. හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සම්බන්ධයෙන් සැලකීමේ දී මරණීය සාධකයක් වශයෙන් රෝගය නිර්වචනය කිරීම සඳහා සංස්කෘතියක් ගොඩ නැගේ. සංස්කෘතිය යන පදයෙන් ඇඟවෙන්නේ සැලකිය යුතු පිරිසක් තුළ පොදුවේ දැකිය හැකි ඉගෙනීම තුළින් තවත් පිරිසකට ලබාගත හැකි ගති ලක්ෂණ සමූහයකි. එම ලක්ෂණ සමාජගත වීමෙන් ප්‍රජාව තුළ මරණීය සාධකයක් වශයෙන් හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සහ කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාරය සම්බන්ධ සමාජ විඥානයක් ගොඩ නැගේ.

Kleinman (1988) දක්වන ආකාරයට රෝගීත්වය යනු ශරීරය තුළ පවතින දෙයක් වන අතර, රෝගී පුද්ගලයා සහ ඔහු වටා සිටින අය රෝගාබාධ නිර්වචනය සඳහා අමතර ක්‍රියා සහ ආකල්ප ඇතුළත් කරනු ලබයි. එය සංස්කෘතික මැදිහත්වීමකි. රෝගීබව සහ සම්බන්ධ වන සමාජ ආර්ථික ගැටලු රාශියක් පවතින අතර, රෝගය නිර්වචනය වීම සම්බන්ධව එම බාහිර සාධක බලපවත්වනු ලබයි. එම ගැටලු අතර රැකියාවක් අහිමි වීම, හවුල්කරුවෙකු හෝ ස්වාධීනත්වය අහිමි වීම වැනි රෝගාබාධ හේතුවෙන් ඇතිවන තත්වයන් හේතුවෙන් සෘජුව හෝ වක්‍රව නිර්මාණය වන දුෂ්කරතා වේ. ඔහු විසින් නිධන්ගත රෝග සම්බන්ධව අවධානය දක්වමින් පවසන්නේ, බොහෝ නිධන්ගත රෝගීන් ජීවත් වන්නේ නිශ්චිත ප්‍රතිකාරයක් නොමැති, නිර්වචනයක් නොමැති රෝග සමඟ වන බවයි. ඔවුන්ට පවරන ලද සමාජ භූමිකාවන් ඉටු කිරීමට නොහැකි වන පදනමක් තුළ අදායමාන වේදනාවකින් ඔවුන් අපහසුතාවයට පත්වේ. බාහිර පාර්ශ්වයන් විග්‍රහ කරන තත්වයන් හමුවේ ඔවුන් නිධන්ගත රෝග සම්බන්ධව කලකිරීමට ත්, අපහසුතාවයට ත් පත් වේ. එම අපහසුතාවය රෝගී පුද්ගලයා සමාජ ජීවිතයට සහභාගී වීම වළක්වන අතර රෝගියා සමඟ අභ්‍යන්තර ජීවන සාධකයක් වශයෙන් වෙන්ව වර්ධනය වේ. නිධන්ගත රෝග ජීවිතයට තර්ජනයක් නොවන විට පවා, පුද්ගලයෙකුගේ ජීවිතය විනාශ කළ හැකිය. Kleinman දක්වන ආකාරයට වේදනාව වර්තමානය ගිල ගන්නා අතර පුද්ගලයාගේ විඥානය තුළ ආධිපත්‍යය දරයි. වේදනාවට රෝග විනිශ්චය කිරීමේ සායනික අර්ථයක් නොමැති අතර, වේදනාවෙන් මිදීමේ අරගලයේ දී, රෝගී පුද්ගලයා සමාජ ජාලවලින් ඉවත් වීමට තර්ජනය කරයි. එය මරණීය නිර්වචනයන් රෝග සම්බන්ධයෙන් ගොඩනගනු ලබයි. ඒ ඔස්සේ සැලකීමේ දී හඳුනා නොගත් වකුගඩු රෝගය මරණීය සාධකයක් වශයෙන් නිර්වචනය වීමේ යන්ත්‍රණය පහසුවෙන් අර්ථ ගැන්විය නොහැකි ගැඹුරු සමාජ ආර්ථික ක්‍රියාවලියක ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් නිර්වචනය කළ හැකිය.

04. සමාලෝචනය

හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සම්බන්ධ පුද්ගල නිශ්‍රීත ආකල්ප හෝ එම රෝගය සඳහා නියමිත ප්‍රධාන ප්‍රධාන ධාරාවේ ප්‍රතිකාර සම්බන්ධව, රෝගී ප්‍රජාව තුළ ගොඩනැගෙන ආකල්පමය තත්ත්වයන් ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්යාව පිළිබඳව අවධානය යොමු කරමින් අධ්‍යයනය කිරීම වැදගත් වේ. එහි දී වැදගත් වන ප්‍රධාන කරුණක් වනුයේ රෝගයක් සුවය ලැබෙන හෝ සුවය නොලැබෙන වශයෙන් වර්ගීකරණය කිරීම, රෝගයක් සම්බන්ධ නිශ්චිතභාවය මෙන්ම ප්‍රතිකාරයකින් ඉවත් වී හෝ එම ප්‍රතිකාරය අතරතුරම වෙනත් ප්‍රතිකාරයක් සඳහා යොමු වීම හෝ සම්පූර්ණයෙන් ප්‍රතිකාර අත්හැරීම සිදුවන්නේ කිසියම් අපේක්ෂාවක් නිසාය. එසේ ත් නැතිනම් අරමුණක් සහිතවය. තමා සිදුකරන සහ සිදුකළ යුතු ප්‍රතිකාරය සම්බන්ධව තීරණ ගැනීම මානව වර්යාවට අයත් සාධකයකි. එය ජීව විද්‍යාත්මක දිශානතීන් ඉක්මවා යන සමාජ විද්‍යාත්මක මැදිහත් වීමකි. හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා වන පිළිගත් බටහිර වෛද්‍ය ක්‍රමය තෝරාගැනීම සහ අත්හැරීම වශයෙන් ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්යාව සම්බන්ධ රෝගය නිර්වචනය සහ ප්‍රතිකාරය නිර්වචනය කරන ආකාරය කොතෙක් දුරට බලපෑම් සහගත වන්නේ ද සහ බටහිර වෛද්‍ය ක්‍රමය වැනි ප්‍රතිකාර කෙරෙහි 100% ක විශ්වාසනීයත්වයක් ගොඩනැගීමට අපොහොසත් වීම රෝගීන්ගේ අපේක්ෂා සහ ඒ ඔස්සේ ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්යාවට කර ඇති බලපෑම ඒ අනුව පැහැදිලි වේ. ඒ අනුව හඳුනානොගත් වකුගඩු රෝගීන්ගේ ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්යාව කෙරෙහි රෝගය නිර්වචනය සහ ප්‍රතිකාර නිර්වචනය සහ ඒ ආශ්‍රිත සංජානනයේ බලපෑම වර්තමානයේ බරපතල අර්බුදයක් ගොඩනගමින් සිටියි.

හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාරය මරණීය අවධානමක් සහිතය යන නිර්වචනය සඳහා ඔවුන් පෙළඹී ඇත්තේ පුද්ගල නිශ්‍රීත අත්දැකීම් සහ සුදර්ශනගම පදනම් කරගත් අත්දැකීම් මත බව ක්ෂේත්‍ර දත්ත ඔස්සේ ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ. එමෙන්ම හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය සඳහා රුධිර කාන්දුකරණ ප්‍රතිකාරය මරණීය අවධානමක් සහිතය යන සංජානනය බාහිර පාර්ශ්ව විසින් ද ඇතිකිරීම පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රය තුළ හඳුනාගත හැකි විය. සුදර්ශනගම හඳුනා නොගත් රෝගී ප්‍රජාව ඇසුරින් ලබාගත් නියැදිය පර්යේෂණයට ලක්කිරීමෙන් අනතුරුව ප්‍රධාන වශයෙන්ම හඳුනා නොගත් වකුගඩු රෝගීන්ගේ ප්‍රතිකාර වර්යාව කෙරෙහි වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර සේවාවන් හා සම්බන්ධ සාධක බලපවත්වන බව නිගමනය කළ හැකිය. එහිදී භෞතික වශයෙන් ප්‍රතිකාර සේවාවන් වෙත ළඟා වීමේ පහසුව සහ කාලය යන සාධකය මෙන්ම ප්‍රතිකාර සපයන ස්ථානයේ අන්තර්සබඳතාවන්ගේ ස්වරූපය වැදගත් වේ. විශේෂයෙන්ම ප්‍රතිකාර තිබූ පමණින් රෝගීන්ට පරිහරණය කිරීම සඳහා බහුත්ව වෛද්‍ය ක්‍රම බලාත්මක වන්නේ නැත. එවැනි අවස්ථාවක ගුණාත්මකභාවය ප්‍රතිකාර සේවාවේ මෙන්ම ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථාන තුළ ද රෝගීන් අපේක්ෂා කරනු ලබයි. විශේෂයෙන් ම හඳුනා නොගත් වකුගඩු රෝගීන් ලේබල්කරණය වීම යන සාධකය මත ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්යාවේ දී වඩාත් මානුෂීය සන්දර්භයක් සහ සන්නිවේදනයක් සඳහා යොමුවීමට කැමැත්තක් දක්වන බව නිගමනය කළ හැකිය.

හඳුනා නොගත් වකුගඩු රෝගීන්ගේ ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්යාව තුළ ගොඩනැගෙන ප්‍රතිකාර අත්හැරීම හෙවත් මරණීය නිර්වචනයක් තුළ ස්වකැමැත්ත නිසා ප්‍රතිකාර ලබා නොගෙන මරණය අපේක්ෂාවෙන් ඉදිරි ජීවිතය සැලසුම් කිරීම සඳහා බලපවත්වන විශ්වාස සහ ආකල්ප සමාජ

අත්දැකීම් සහ ඒ ඔස්සේ ගොඩනැගෙන ඥාන ව්‍යුහයන් තුළ සමාජගත වන සාධක වශයෙන් නිර්වචනය කළ හැකිය. වකුගඩු රෝගීන් මූලික වශයෙන්ම බටහිර වෛද්‍ය ආකෘතිය වෙත යොමු කිරීමක් සිදුකරන නමුත් බටහිර වෛද්‍ය ප්‍රතිකාරය අනුගමනය කළ පමණින් ඒ සම්බන්ධ පූර්ණ විශ්වාසයක් ඔවුන් සතුව ගොඩනැගී නොමැති බව නිගමනය කළ හැකිය. ඒ අනුව කිනම් සාධක ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්ෂාව කෙරෙහි බලපෑම් කළ ද ඒ සියල්ලටම සාපේක්ෂව ලබාගැනීමට තීරණය කළ ප්‍රතිකාර ක්‍රමයේ දී පවා වකුගඩු රෝගීන් කෙරෙහි රෝග නිර්වචනය සම්බන්ධ සමාජ සංස්කෘතික සංජානනය බලපවත්වන බව නිගමනය කළ හැකිය. ඒ අනුව හඳුනා නොගත් වකුගඩු රෝගීන්ගේ ප්‍රතිකාර අපේක්ෂිත වර්ෂාව සම්බන්ධව සුදුර්ශනගම ඇසුරින් කරන ලද සමාජ විද්‍යාත්මක පර්යේෂණයේ දී හඳුනා නොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය මරණීය සාධකයක් වශයෙන් සමාජගත වීම සහ නිර්වචනය වීම සඳහා වඩාත් තීරණාත්මක සාධකය වන්නේ රෝගය සහ ප්‍රතිකාරය සම්බන්ධ සමාජ සංස්කෘතික නිර්වචන බව නිගමනය කළ හැකිය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය.

ජයසුමන, වන්ත සුදත්., (2016). *වකුගඩු සටන*, නුගේගොඩ: සරසවි ප්‍රකාශන.

පතිරාජ, ඒම්. පී. ඒ. ඩබ්ලිව්., (2016). *ශ්‍රී ලංකාවේ නිධන්ගත හඳුනානොගත් හේතු සහිත නිධන්ගත වකුගඩු රෝගය ව්‍යාප්ත වීමට බලපාන සමාජීය ආර්ථික සාධක*. කර්තෘ ප්‍රකාශන.

පිනිකහන, ජයරත්න.,(2012). *වෛද්‍ය සමාජ විද්‍යාව*. බොරැස්ගමුව: විසිදුනු ප්‍රකාශන.

ලියනගේ, වාන්දනී., (2000). *රෝගී වර්ෂාව, සමාජ විද්‍යාත්මක විචරණයක්*. මුල්ලේරියාව: විජේසූරිය ග්‍රන්ථ කේන්ද්‍රය.

Almaguer, M., Herrera, R., & Orantes, C. M. (2014). *Chronic kidney disease of unknown etiology in agricultural communities. MEDICC review*, 16, 09-15.

Athuraliya, N. T., Abeysekera, T. D., Amerasinghe, P. H., Kumarasiri, R., Bandara, P., Karunaratne, U., & Jones, A. L. (2011). *Uncertain etiologies of proteinuric-chronic kidney disease in rural Sri Lanka*. *Kidney international*, 80(11), 1212-1221.

Barraclough, K. A., Blashki, G. A., Holt, S. G., & Agar, J. W. (2017). *Climate change and kidney disease—threats and opportunities*. *Kidney international*, 92(3), 526-530.

Chandrajith, R., Nanayakkara, S., Itai, K., Aturaliya, T. N. C., Dissanayake, C. B., Abeysekera, T., & Koizumi, A. (2011). *Chronic kidney diseases of uncertain etiology (CKDue) in Sri Lanka: geographic distribution and environmental implications*. *Environmental geochemistry and health*, 33(3), 267-278.

Ghosh, R., Siddarth, M., Singh, N. et al. *Organochlorine pesticide level in patients with chronic kidney disease of unknown etiology and its association with renal function*. Environ Health Prev Med 22, 49 (2017). <https://doi.org/10.1186/s12199-017-0660-5>

Glaser, J., Lemery, J., Rajagopalan, B., Diaz, H. F., García-Trabanino, R., Taduri, G., & Johnson, R. J. (2016). *Climate change and the emergent epidemic of CKD from heat stress in rural communities: the case for heat stress nephropathy*. Clinical Journal of the American Society of Nephrology, 11(8), 1472-1483.

Jayasinghe, S. (2014). *Chronic kidney disease of unknown etiology should be renamed chronic agrochemical nephropathy*. Medice Review, 16(2), 72-74.

Kleinman, A. (1988). *The illness narratives: Suffering, healing, and the human condition*. New York: Basic Books.

Rajapakse, S., Shivanthan, M. C., & Selvarajah, M. (2016). *Chronic kidney disease of unknown etiology in Sri Lanka*. International journal of occupational and environmental health, 22(3), 259-264.

Rango, T., Jeuland, M., Manthrilake, H., & McCormick, P. (2015). *Nephrotoxic contaminants in drinking water and urine, and chronic kidney disease in rural Sri Lanka*. Science of the Total Environment, 518, 574-585.

Somayya, S., Pandiya, S. (2016). *Introduction to Kidney Patients, Save your Kidney*. Gujarat: Samaparam Kidney Fund.

Wanigasuriya, K.P., (2012). *Aetiological Factors of Chronic Kidney Diseases in the North Central Province of Sri Lanka*. Journal of the college of community physicians of Sri Lanka.

Wanigasuriya, K.P., Peries, R.J., Wickramainghe, R., (2011). *Chronic Kidney Disease of Unknown Etiology in Sri Lanka: is cadmium a likely cause*. BMC Nephrology, v 12, pp. 32-38.

සමාජ විග්‍රහ

විමර්ශිත සංග්‍රහය

REFEREED JOURNAL

පළමු කාණ්ඩය, සයවන වෙළුම - 2021

ISSN 2362-0978 (print ISSN)

ISSN 2756-925X (e-ISSN)

ලිපි අංක 02

ශ්‍රී ලංකාවේ යුද අවකැන්ඩුවන් නැවත පදිංචි කිරීම ආශ්‍රිත ගැටලු පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ජානක බණ්ඩාර²

 <https://orcid.org/0000-0003-3936-6440>

ප්‍රධාන සංස්කාරක

ප්‍රේමකුමාර ද සිල්වා

සහය සංස්කාරක

ජගත් බණ්ඩාර පතිරගේ

එම්.ඒ.දිශාන් මදුශංඛ

සංස්කාරක උපදේශක මණ්ඩලය

- එස්.ටී.හෙට්ටිගේ (සම්මානිත මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- කාලිංග ටියුඩර් සිල්වා (සම්මානිත මහාචාර්ය) පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
- කේ.කරුණාතිලක (ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය) කැලණි විශ්වවිද්‍යාලය
- සරත් අමරසිංහ (සම්මානිත මහාචාර්ය) රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය
- යසාංජලී ජයතිලක (ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය) ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
- වන්දසිරි නිරිඳුල්ල (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- සුභාංගි හේරත් (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- නිශාර ප්‍රනාන්දු (ආචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආර්ඝනා හනීලා (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

භාෂා සංස්කරණය

නාලක ජයසේන

පරිපූරණ නිර්මාණය

ප්‍රභාත් ගලගමගේ

² බී.ඒ. (පේරාදෙණිය), එම්.ඒ. (පේරාදෙණිය), සහකාර කථිකාචාර්ය, -පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය.

සමාජ විග්‍රහ

විමර්ශිත සංග්‍රහය

REFEREED JOURNAL

පළමු කාණ්ඩය, සයවන වෙළුම - 2021

ISSN 2756-925X (e-ISSN)

ISSN 2362-0978 (print ISSN)

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

දැනුම වෙත ප්‍රවේශ වීමේ සීමා අතික්‍රමණය සඳහා ලොව බොහෝ ශාස්ත්‍රාලයීය ප්‍රකාශන සම්ප්‍රදායික ප්‍රකාශන අයිතිය පිළිබඳ නෛතික ආකෘතියෙන් විකල්ප ආකෘතියක් වන පොදු නිර්මාණ බලපත්‍ර ක්‍රමයට සංක්‍රමණය වී / වෙමින් ඇත. මේ අනුව විචාරාත්මක දැනුමට විවෘත ප්‍රවේශයක් ලබා දීමේ අරමුණින් “සමාජ විග්‍රහ” විමර්ශිත සංග්‍රහය, නිකුත් වන්නේ ඉහත පොදු නිර්මාණ බලපත්‍රය යටතේය.

ලිපි විමර්ශක මණ්ඩලය

ජ්‍යෙෂ්ඨ මූලාසන මහාචාර්ය ප්‍රේමකුමාර ද සිල්වා, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

- මහාචාර්ය ආර්ථික හනිතා, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- මහාචාර්ය වාන්දනී ලියනගේ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- මහාචාර්ය ඉරේෂා එම්. ලක්ෂ්මන්, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය දිල්ලුකි අබේසිංහ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය එම්.ටී.එම්. මහීස්, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය ජගත් බණ්ඩාර පතිරගේ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය තරින්දි උදලාගම, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය ඕමලා පෙරේරා, ගුගෝල විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ප්‍රකාශනය

සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය
 කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
 කොළඹ-03
 දුරකථනය/ෆැක්ස්: 011-2500452
 විද්‍යුත් තැපෑල: samajaviggraha@soc.cmb.ac.lk
 වෙබ් අඩවිය: <https://arts.cmb.ac.lk/sociology/>

සාරසංක්ෂේපය

මෙම අධ්‍යයනය මගින් යුද්ධය නිසා අවතැන් වූ ජනයා නැවත පදිංචි කිරීමෙන් පසු එම නැවත පදිංචි කිරීම් ආශ්‍රිතව නිර්මාණය වී ඇති ගැටලු මොනවාද යන්න පිළිබඳව අධ්‍යයනය කරනු ලැබූ අතර එහි දී නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ආශ්‍රිතව නිර්මාණය වී ඇති ගැටලු හා නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාව මුහුණදෙන ගැටලු කෙරෙහි අවධානය යොමු කරනු ලැබීය. අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යොදා ගත් අතර යුද්ධය නිසා අවතැන් වූ පුද්ගලයින් නැවත පදිංචි කර ඇති මන්නාරම දිස්ත්‍රික්කයේ මුසලි ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් මරිච්චිකඩ්ඩි ග්‍රාමය අධ්‍යයනයට අදාළ අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය ලෙස තෝරා ගනු ලැබීය. නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාවේ පවුල් පහළොවක් හා ප්‍රධාන දත්තදායකයින් පහක් අරමුණු සහගත නියැදීම ඔස්සේ නියැදියට තෝරා ගත් අතර ඔවුන්ගෙන් දත්ත ලබා ගැනීම සඳහා ගැඹුරු සම්මුඛ සාකච්ඡා, ඉලක්කගත සම්මුඛ සාකච්ඡා, ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා හා නිරීක්ෂණ යොදා ගන්නා ලදී. දත්ත විශ්ලේෂණය තේමාකරණය මගින් සිදුකර තිබේ. අධ්‍යයනයට අනුව නිශ්චිත සැලසුමක් නොමැති වීම, නැවත පදිංචි කළ යුතු ප්‍රජාව නිශ්චිතව හඳුනා නොගැනීම, දේශපාලන බලපෑම්, නැවත පදිංචිය නිසා ස්වභාවික පරිසරයන්ට බලපෑම් සිදුවීම, දෙවන පරම්පරාව කෙරේ අවධානය යොමු නොකිරීම ආදී ගැටලු නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ආශ්‍රිතව දැකගත හැකි වූ අතර මේ නිසා නැවත පදිංචි ප්‍රජාවන්ට මුහුණ දීමට සිදු ව ඇති ගැටලු අතර ජනාවාස හුදකලා වීම මත බාහිර ප්‍රදේශයන් සමග සම්බන්ධතා දුරස්ථ වීම, නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාව පාරසරික බලපෑම්වලට ලක්වීම, තරුණ කොටස් ප්‍රදේශය තුළින් තල්ලු කිරීම, ඉඩම් ගැටලු, පොදු පහසුකම් හා යටිතල පහසුකම් සම්බන්ධ ගැටලු පවතින බව හඳුනාගත හැකි විය. එමෙන්ම මෙම අධ්‍යයනයේ දී නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාවෙන් බහුතරයක් දෙනා මෙම නැවත පදිංචි කිරීම්වල ස්ථිර ලෙස පදිංචි වී නොසිටින බව අනාවරණය විය. මේ සඳහා බලපා ඇති හේතු දෙකක් අධ්‍යයනයේ දී හඳුනාගත් අතර ඉන් එකක් වූයේ මුල්ගම් ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව පවතින ඉහත දැක්වූ ගැටලු වන අතර අනෙක් හේතුව වූයේ අවතැන් වූ ප්‍රදේශවලට (සත්කාරක සමාජවලට) ආකර්ෂණය වීමයි. මේ නිසා නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාව තුළින් ද්විපාර්ශ්වීය පදිංචි රටාවක් අධ්‍යයනය මගින් හඳුනාගත හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද: අවතැන්වූවන්, නැවත පදිංචි කිරීම, මුල් ගම් ප්‍රදේශ, යුද්ධ සමය, සත්කාරක සමාජ

01. හැඳින්වීම

අවතැන් වීම බෙහෙවින් සමාජ ජීවිතය හා සමාජ සම්බන්ධතා අර්බුදයට ලක් කිරීමට හා බිඳ දැමීමට හේතු වන අතර එය ජන ජීවිතයේ සැම අංගයක් ම බිඳ දැමීමට අඩු වැඩි වශයෙන් බලපාන කරුණක් ද වෙයි (Sorenson, 1998). මේ නිසා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් හා පර්යේෂකයන් අවතැන්වීමේ ක්‍රියාවලිය අවසන් කළ හැකි දිගුකාලීන විසඳුම් ක්‍රියාමාර්ග තුනක් පෙන්වා දෙයි. එනම්, මුල්ගම් ප්‍රදේශ වෙත ආපසු යාම හා නැවත පදිංචිය (Return to the place to origin/ voluntary repatriation), නව ස්ථානයක පදිංචිය (Relocation) හා අවතැන් වූ ප්‍රදේශයට අනුකලනය වීම (Local integration) වශයෙනි (Brun, 2003). මේ අනුව අවතැන් වීමක දී අවතැන් වීමට ලක්වන ජනයා යථා තත්ත්වයට පත් කර ගැනීම හෙවත් නැවත ගොඩනැගීම සිදුකළ යුතු අතර ඒ සඳහා සිදුකරන එක් ප්‍රධාන ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස නැවත පදිංචි කිරීම පෙන්වා දිය හැකිය. ලෝකයේ පවතින අවතැන්වීම් හා නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාදාමය ගත් විට එය ආකාර තුනක ප්‍රතිඵලයක් මත සිදුවන බව පෙනේ. එනම්, ස්වභාවික ව්‍යසනයන් හේතුවෙන් සිදුවන නැවත පදිංචි කිරීම, සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හේතුවෙන් සිදු කරනු ලබන නැවත පදිංචි කිරීම හා යුධ ගැටුම් නිසා සිදුවන නැවත පදිංචි කිරීම වශයෙනි (Cernea and McDowell, 2000).

ස්වභාවික ව්‍යසන හේතුවෙන් සිදු කරනු ලබන නැවත පදිංචි කිරීම් යනු සුනාමි, ගංවතුර, භූමිකම්පා, සුළි සුළං, නායයාම්, ගිනිකඳු පිපිරීම් වැනි ස්වභාවික ව්‍යවසන නිසා එම ව්‍යවසන සිදු වූ ප්‍රදේශවල අවතැන් වීමට ලක් වූ ජනයා නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලියයි. එවැනි නැවත පදිංචි කිරීමක දී එම අවතැන් වූ ජනයා වඩා සුරක්ෂිත ප්‍රදේශයක නැවත පදිංචි කිරීමකට ලක් කළ යුතුය. එමෙන්ම විවිධ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් සිදු කිරීමේදී මිනිස් වාසය සහිත බොහෝ ඉඩම් ලබා ගන්නා අතර එම නිසා එම ප්‍රදේශවල ජනයා අවතැන් වීමට ලක් වේ. ලෝක බැංකු වාර්තාවලට අනුව පසුගිය විසි වසරක කාලය තුළ ලොව පුරා ක්‍රියාත්මක කරන ලද විවිධ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් හේතුවෙන් මිලියන 250 කට අධික ජනගහනයක් අවතැන්වීමට ලක් වී ඇත. ඉන්දියාවේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හේතුවෙන් 1950-1980 අතර කාලයේදී මිලියන 20ක ජනතාවක් අවතැන්වීමට ලක් ව තිබෙන අතර චීනයේ 1950-2000 අතර කාලයේ මිලියන 40-45 ක් අතර ප්‍රමාණයක් මහා පරිමාණ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හේතුවෙන් අවතැන් වීමට ලක් වී තිබේ (Stanley, 2004). මේ අනුව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හේතුවෙන් අවතැන් වූ මෙම පිරිස් නැවත පදිංචි කළ අතර ඒ ආශ්‍රිත සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලන හා සංස්කෘතික පරිවර්තන රැසක් ඇති වූ බව පෙනේ.

ලෝකයේ නැවත පදිංචි කිරීම් සිදුකරන තවත් ක්‍රමවේදයක් ලෙස යුද්ධ ගැටුම් නිසා සිදුකරන නැවත පදිංචි කිරීම් පෙන්වා දිය හැකිය. යුද්ධ ගැටුම් හේතුවෙන් එම යුද ගැටුම් පවතින ප්‍රදේශවල ජනයා එම ප්‍රදේශවලින් ඉවත්ව යාමත් සමග ඔවුන් අවතැන් වූවන් බවට පත් වේ. මේ නිසා මෙම ජනයා වඩා සුරක්ෂිත ප්‍රදේශවල නැවත පදිංචි කිරීම සිදු කළ යුතුය. ලෝක බැංකු වාර්තාවලට අනුව යුද්ධ ගැටුම් හේතුවෙන් 2000 වසර අවසානය වන විට ලෝකයේ රටවල් 52ක් තුළ මිලියන 24.5ක් පමණ අවතැන්වීමට ලක් වී ඇත (Stanley, 2004). ආයුධ සන්නද්ධ අරගල හේතුවෙන් අවතැන්වීමට ලක් වන්නන් ආයුධ සන්නද්ධ අරගලය අවසන් වූ පසුව නැවත මුල් ගම්වල පදිංචි කිරීම විසඳුම්

ක්‍රියාමාර්ග අතර වඩා ප්‍රතිඵලදායක විසඳුමක් ලෙස විවිධ අධ්‍යයන මගින් පෙන්වා දෙයි (Muggerdige and Dona, 2006). කෙසේ නමුත් මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් එතරම් පහසු ක්‍රියාවලියක් නොවන අතර එය සංකීර්ණ ක්‍රියාවලියක් බවට පත් ව තිබේ. එයට හේතු වී ඇත්තේ නැවත පදිංචිය සමග අදාළ මුල් ගම් ප්‍රදේශ නැවත සංවර්ධනය කිරීම, නැවත ස්ථාපිත කිරීම, සමාජ අනුකලනය, සංහිඳියාව ඇති කිරීම ආදිය නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය හා බද්ධව පවතින හෙයිනි.

නැවත පදිංචි කිරීම පිළිබඳ අදහස් දක්වා ඇති රොබට් මුගාහ් (Robert Muggah) පුද්ගලයින් යම් ස්ථානයක සිට තවත් ස්ථානයකට සැලසුම් සහගත හා පාලන තත්ත්වයක් යටතේ ගෙන යාම නැවත පදිංචි කිරීමක් ලෙස හඳුන්වා තිබේ (Muggah, 2008). සොරෙන්සන් (Sorenson) පෙන්වා දෙන්නේ නැවත පදිංචි කරවීම සරල අසාමාන්‍යතාවක ගන්ධබ්බ අවස්ථාවකින් පසුව යථා තත්ත්වයට පත් වීමක් හෝ අලුත් පරිසරයට පුරුදු වීමක් වශයෙන් ම හඳුනා ගත නොහැකි බවයි. එයට එහා ගිය සමාජයේ මූලික ව්‍යුහයේ ප්‍රතිසංවිධානයක් ද අලුත් සමාජ රටාව හා අලුත් සංස්කෘතික අභ්‍යාසයන් බිහි කෙරෙන අනන්‍යතාවය පිළිබඳ නව හැඩගැසීමක් ද නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ අඩංගු බව පෙන්වා දෙයි (Sorenson, 1996). මේ අනුව පුද්ගලයින් එක් ස්ථානයක සිට වෙනත් ස්ථානයකට රැගෙන ගොස් පදිංචි කිරීම පමණක් නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් තුළින් අපේක්ෂා නොකරන අතර ඊට එහා ගිය සංකීර්ණ ක්‍රියාදාමයක් ඒ තුළ අන්තර්ගත වී ඇති බව පෙනී යයි.

සෑම නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් තුළින් ම අපේක්ෂා කරනුයේ අවතැන් වූ ජනයා නැවත යථා තත්ත්වයට පත් කර ගැනීම හෙවත් නැවත ගොඩනැගීම බව පැහැදිලිය. එහි දී ඔවුන්ගේ ජීවිකා මාර්ග යළි ස්ථාපිත කිරීම, භානිකර තත්ත්වයන්ට මුහුණ පෑමට ඇති ඉඩකඩ ගැන අවධානය යොමු කිරීම සහ සාධාරණ හා සහභාගිත්ව ක්‍රියාවලි ක්‍රියාවට නැංවීම කෙරේ අවධානය යොමු කිරීම වැදගත් බව අවධාරණය කරයි (කරීන් ප්‍රනාන්දු සහ ප්‍රියන්ති ප්‍රනාන්දු, 2010). මේ අනුව නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් තුළින් අවතැන් වූ ප්‍රජාවේ සුබසිද්ධියත් අවසාන වශයෙන් ඔවුන්ව රටේ සංවර්ධනයට දායක කර ගැනීමටත් අපේක්ෂා කරයි.

නැවත පදිංචි කිරීම් දෙස අවධානයෙන් බලන විට පෙනී යන කරුණක් නම් මේ ක්‍රියාවලිය ආශ්‍රයෙන් බොහෝ ප්‍රායෝගික ගැටලු ප්‍රමාණයක් උද්ගතව ඇති බවයි. අවතැන්වීම හා නැවත පදිංචි කිරීම තුළ ප්‍රජාවන්ට ආර්ථිකමය වශයෙන් විවිධ ගැටලුවලට මුහුණදීමට සිදුවන බව විවිධ අධ්‍යයන මගින් පෙන්වා දෙයි (Jayasiri et al., 2018; Akasada, 2009; Bascom, 2005). Michael Cernea අවතැන්වීමත් සමඟ දිළිඳුභාවයට පත් වීමට ඇති අවධානම පිළිබඳව සාකච්ඡා කර ඇති අතර අවතැන්වීම හා නැවත පදිංචියත් සමඟ ඉඩම් අහිමිවීම (Landlessness), රැකියා අහිමිවීම (Joblessness), නිවාස අහිමිවීම (Homelessness), ආන්තිකරණයවීම (Marginalization), විවිධ රෝගවලට ගොදුරුවීම (Morbidty), ආහාර අනාරක්ෂිතබව (Food insecurity), පොදු දේපළ සඳහා පවතින ප්‍රවේශයන් අහිමිවීම (Loss of access to common property assets) හා සමාජ එකමුතුබව නැති වී යාම (Social disarticulation) ආදී අවධානම් අටකට මුහුණදීමට සිදුවන බව පෙන්වා දී තිබේ (Cernea, 1997).

එමෙන්ම අවතැන්වීම හා නැවත පදිංචි කිරීම් ජනයාගේ සෞඛ්‍යය කෙරෙහි අහිතකර ආකාරයෙන් බලපාන බව ද පර්යේෂණ මගින් පෙන්වා දෙයි. මෙම පර්යේෂණ මගින් පෙන්වා දෙනුයේ නැවත පදිංචි කිරීමත් සමඟ මිනිසුන්ට වෙනස් පාරසරික තත්ත්වයන් සහිත ප්‍රදේශවලට යාමට සිදුවීම හරහා කාලයක් හුරුපුරුදුව සිටි පාරසරික තත්ත්වයන් වෙනස් වීමත්, නැවත පදිංචි කිරීමත් සමඟ ඇති වන අනාරක්ෂිතභාවයත් මේ සඳහා හේතු වී ඇති බවයි (Manatunge & Abeysinghe, 2017; Kloos, 1990). අවතැන්වීම හා නැවත පදිංචි කිරීම තුළ පුද්ගලයන්ට සමාජීය වශයෙන් බලපෑම් ඇති වන බවත් එමගින් කාන්තාවන්ට, ළමුන්ට, වැඩිහිටියන්ට ආදී සමාජ කණ්ඩායම්වලට විවිධ බලපෑම් සිදුවන බවත් විවිධ අධ්‍යයනයන් මගින් පෙන්වා දෙයි (Samarakoon, 2018; Scudder, 2005; Stanley, 2004; මනුරත්න, 2004). මේ අනුව නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලීන් නිසා නැවත පදිංචි කළ ප්‍රජාවන්ට සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලනික, සංස්කෘතික, අධ්‍යාපනික හෝ සෞඛ්‍යමය ගැටලුවලට මුහුණදීමට සිදු වී ඇති බවත් එමෙන් ම එමගින් කාන්තාවන්ට, ළමුන්ට, වැඩිහිටියන්ට ආදී සමාජ කණ්ඩායම්වලට විවිධ බලපෑම් සිදු වී ඇති බවත් හඳුනාගත හැකිය. ඒ සෑම අධ්‍යයනයක් ම බොහෝ විට නැවත පදිංචි කළ ප්‍රජාව හා සමාජ පරිසරය ඉලක්ක කර ගනිමින් සිදුකර ඇති ආකාරයක් ද පෙනේ.

නමුත් නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් ගත් විට එහි දී ප්‍රජාව, ඒ වටා ඇති සමාජ පරිසරය පිළිබඳව වගේ ම ස්වභාවික පරිසරය පිළිබඳවත් අවධානය යොමු කිරීම වැදගත් වේ. මන්ද නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් සාර්ථක වීම සඳහා නැවත පදිංචි කළ ප්‍රජාව වටා ඇති සමාජ පරිසරයත්, ස්වභාවික පරිසරයත් එක සේ වැදගත් වන නිසාවෙනි. නැවත පදිංචි කිරීම් සම්බන්ධව සිදුකර ඇති අධ්‍යයනයන් තුළින් බොහෝ විට උත්සහ කර ඇත්තේ නැවත පදිංචි කිරීම් ආශ්‍රිතව ප්‍රජාවට සිදුවන බලපෑම් පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමට හෝ සමාජ පරිසරය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම සඳහායි. නැවත පදිංචි කිරීම් හේතුවෙන් ස්වභාවික පරිසරයට සිදු වී ඇති බලපෑම් සම්බන්ධව මෙම අධ්‍යයනයන් තුළින් ඉතා අඩු අවධානයක් යොමු වී ඇති බව හඳුනාගත හැකිය.

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන අවතැන් වීම් හා නැවත පදිංචි කිරීම් සම්බන්ධව සාකච්ඡා කිරීමේ දී වඩා අවධානය යොමු වූ සංසිද්ධි තුනක් හඳුනාගත හැකිය. එනම්,

1. 2004 දෙසැම්බර් මස ඇති වූ සුනාමිය
2. පසුගිය දශක තුන තුළ සිදු කෙරුණු මහා යටිතල පහසුකම්වලට අදාළ ව්‍යාපෘතීන්
3. ශ්‍රී ලංකා රජය හා LTTE සංවිධානය අතර පැවති යුද්ධය (කරීන් ප්‍රනාන්දු සහ ප්‍රියන්ති ප්‍රනාන්දු, 2010).

මෙම සංසිද්ධි පදනම් කරගෙන ලංකාවේ මෑතකාලීනව නැවත පදිංචි කිරීම් බොහෝ වශයෙන් සිදුකර තිබේ. ඒ අතුරින් යුද්ධය හේතු කොට ගෙන අවතැන්වූවන් නැවත පදිංචි කිරීම විශේෂයෙන් කැපී පෙනෙයි. ලංකාවේ ආරම්භ වූ සිවිල් අරගලවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අභ්‍යන්තරික අවතැන්වීම් වාර්තා විය. විශේෂයෙන් ම ශ්‍රී ලංකා රජය හා LTTE සංවිධානය අතර පැවැති යුද්ධය මේ සඳහා හේතු වූ අතර මේ නිසා බොහෝ සිංහල පිරිස් ද්‍රවිඩ බහුතර ප්‍රදේශවලින් ඉවත් වූ අතර ද්‍රවිඩ පිරිස් සිංහල බහුතර ප්‍රදේශවලින් ඉවත් වීම සිදුවිය. පැවති යුද්ධ සමය තුළ බොහෝ දෙනෙකු මේ අනුව

අවතැන්වීමට ලක් වූ අතර 1983-1987 අතර කාලයේ ලක්ෂ හතරක පමණ පිරිසක් හා 1995-1999 අතර කාලයේ තුන් ලක්ෂ පනස්දහහක් පමණ ප්‍රමාණයක් අවතැන්වීමට ලක් විය. ඒ අනුව 2002 වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ යුද්ධය හේතු කොට ගෙන ලක්ෂ අටකට ආසන්න පිරිසක් අවතැන්වූවන් බවට පත් ව සිටි අතර තවත් ලක්ෂ නවයක පමණ පිරිසක් රටින් බැහැරව වෙනත් රටවලට සංක්‍රමණය වී ඇත (වත්නිනායක, 2010). අවතැන්වීමේ ක්‍රියාවලිය අවසන් කළ හැකි දිගුකාලීන විසඳුම් ක්‍රියාමාර්ග තුනක් (මුල් ගම් ප්‍රදේශවලට ආපසු යාම හා නැවත පදිංචිය, නව ස්ථානයක පදිංචිය, අවතැන් වූ ප්‍රදේශයට අනුකලනය වීම) ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් විසින් පෙන්වා දුන්න ද ආයුධ සන්නද්ධ අරගලයක් අවසන් වූ පසු අවතැන්වීමේ ගැටලුව විසඳීම සඳහා පළමු ක්‍රියාමාර්ගය වන මුල් ගම් ප්‍රදේශයට යාම වඩාත් යහපත් විසඳුම් ක්‍රියාමාර්ගය බව ඔවුන් පෙන්වා දෙයි (Brun, 2003; Jacobsen, 2001).

ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල දෙමළ හා මුස්ලිම් ජනයා බහුල වශයෙන් යුද ගැටුම් හේතුවෙන් අවතැන්වීම්වලට ලක් වූ අතර 2009 යුද්ධය අවසන් වීමෙන් පසු එම ජනයා සිය මුල් ප්‍රදේශවල නැවත පදිංචි කිරීම ආරම්භ කළේය. මෙලෙස මුල් ගම්වල එම ජනයා පදිංචි කිරීමේ කටයුතු බොහොමයක් මේ වන විට අවසන් කොට තිබේ. මුල් කාලයේ දී ගොවි ජනපද ආශ්‍රිතව සිදුකළ නැවත පදිංචි කිරීම්වල දී හා සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හේතුවෙන් සිදු කරන නැවත පදිංචි කිරීම්වල දී මෙන්ම යුද්ධ අවතැන්වීම් ආශ්‍රිතව සිදුකළ නැවත පදිංචි කිරීම් ආශ්‍රිතව ද බොහෝ ගැටලු ප්‍රමාණයක් වර්තමානයේ දී හඳුනා ගත හැකි වේ. ඒ අනුව මෙම ලිපියේ අරමුණ වන්නේ යුද්ධය නිසා අවතැන් වූ ජනයා නැවත පදිංචි කිරීමෙන් පසු එම නැවත පදිංචි කිරීම් ආශ්‍රිතව නිර්මාණය වී ඇති ගැටලු මොනවා ද යන්න පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමයි. ඒ අනුව මෙම ලිපියේ දී යුද්ධය නිසා අවතැන් වූ පුද්ගලයන් යුද්ධයෙන් පසු නැවත එම ප්‍රදේශය තුළ පදිංචි කිරීමේ දී එම පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ආශ්‍රිතව දැකගත හැකි ගැටලු හා නැවත පදිංචි කළ ප්‍රජාව මුහුණදෙන ගැටලු පිළිබඳව සාකච්ඡා කරනු ලබයි.

02. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

උතුරු පළාතට අයත් මන්නාරම දිස්ත්‍රික්කයේ මුසලි ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් මරිච්චිකඩ්ඩි ග්‍රාම නිලධාරී වසමේ සිදුකර ඇති නැවත පදිංචි කිරීම් මෙම අධ්‍යයනයට අදාළ අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය ලෙස යොදා ගෙන තිබේ. මරිච්චිකඩ්ඩි යනු විල්පත්තු ජාතික වනෝද්‍යානයේ පරිවාර වනාන්තරයක් ලෙස පවතින විල්පත්තු උතුරු අභය භූමියට මායිම්ව පිහිටා ඇති ප්‍රදේශයක් වන අතර මෙම ප්‍රදේශය යුද්ධයට පෙර මුස්ලිම් ජනාවාස ව්‍යාප්තව පැවති ප්‍රදේශයකි. නමුත් පැවැති යුද්ධ වාතාවරණය හමුවේ මෙම ප්‍රදේශයේ ජනයා මෙම ප්‍රදේශය අතහැර දකුණු ප්‍රදේශයන්ට සංක්‍රමණය වී ඇති අතර ඒ අනුව ඔවුන් පුත්තලම, කල්පිටිය හා අනුරාධපුරය වැනි ප්‍රදේශවලට සංක්‍රමණය වී ඇති අතර එම ප්‍රදේශවල අවතැන් වූවන් ලෙස යුද්ධය අවසන් වන තෙක් වාසය කර තිබේ. කෙසේ නමුත් යුද්ධය අවසන් වීමෙන් පසුව මෙම ජනයා නැවත සිය මුල් ප්‍රදේශවලට සංක්‍රමණය වී ඇති අතර මේ නිසා ඔවුන්ගේ මුල් ගම් ප්‍රදේශයේ නැවත පදිංචි කිරීම සිදු කරනු ලැබීය. මෑත කාලීනව විල්පත්තුව පිළිබඳ සාකච්ඡාව ඉදිරියට පැමිණීම කෙරෙහි මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් හේතු වූ බව ද මෙහි දී සඳහන් කළ යුතුය. මේ නිසා මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් කෙරෙහි රටේ

ජනතාව ගේ අවධානය යොමු වූ අතර මෙරට දේශපාලනය තුළ, සමාජ මාධ්‍ය තුළ වගේම සාමාන්‍ය ජනයා තුළ ද මේ පිළිබඳව කතිකාවක් ඇති වූ බව ද දක්නට ලැබුණි.

කෙසේ නමුත් මෙම අධ්‍යයනය තුළ දී එම කතිකාවන් පිළිබඳව හෝ මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් ආශ්‍රිතව පවතින දේශපාලන හෝ නීතිමය පැතිකඩයන් පිළිබඳව අවධානය යොමු නොකරන අතර මෙම අධ්‍යයනයේ දී බලාපොරොත්තු වන්නේ මෙම නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ පවතින ගැටලු හා නැවත පදිංචි කිරීම් ආශ්‍රිතව ප්‍රජාව මුහුණ දෙන ගැටලු පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමයි. මෙම අධ්‍යයනය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කරමින් සිදු කරනු ලැබූ අතර නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාවෙන් අරමුණු සහගත නියැදීම යටතේ තෝරා ගත් පවුල් පහළොවක් ආශ්‍රයෙන් සිදු කරනු ලැබූ ගැඹුරු සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් තොරතුරු රැස් කරනු ලැබීය. මීට අමතරව ඉලක්කගත සම්මුඛ සාකච්ඡා හා නිරීක්ෂණ මගින් ද අධ්‍යයනයට අදාළ ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කරනු ලැබීය. මීට අමතරව ප්‍රදේශය හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන දත්තදායකයන් වන ප්‍රදේශය හා සම්බන්ධ ග්‍රාම නිලධාරීවරයා, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලීය නිලධාරියෙකු, වන රක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු නිලධාරියෙකු, වන ජීවී නිලධාරියෙකු හා ප්‍රදේශය හා සම්බන්ධව කටයුතු කරන නාවික හමුදා නිලධාරියෙකු ඇතුළු ප්‍රධාන දත්තදායකයන් පස් දෙනෙකු ද නියැදියට අයත් වූ අතර ඔවුන් ඇසුරින් සිදු කරනු ලැබූ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා ඇසුරින් ද අධ්‍යයනයට අවශ්‍ය ප්‍රාථමික දත්ත සපයා ගනු ලැබීය. මේ අනුව නැවත පදිංචි ප්‍රජාව හා ප්‍රධාන දත්ත දායකයන් ලෙස නියැදිය ප්‍රධාන කොටස් දෙකකින් සමන්විත විය. නියැදියෙන් සපයා ගත් ප්‍රාථමික දත්තයන්ට අමතරව ද්විතීයික දත්ත ද අධ්‍යයනය සඳහා යොදා ගෙන තිබේ. මේ ඇසුරින් අධ්‍යයනය මගින් එකතු කර ගනු ලැබූ දත්ත තේමාකරණය ඔස්සේ විශ්ලේෂණය කර ඉදිරිපත් කොට තිබේ.

03. නැවත පදිංචි කිරීම් ආශ්‍රිත හඳුනා ගත හැකි ගැටලු

යුද්ධය නිසා අවතැන්වූවන් බවට පත් වූ මරිච්චිකඩ්ඩි ප්‍රදේශයේ ජනයා අවතැන්වීමෙන් වසර විසි පහකට පමණ පසුව 2010 දී නැවත ඔවුන්ගේ මුල් ගම් ප්‍රදේශයේ පදිංචි කිරීම සිදුකර තිබේ. අවතැන් වීමෙන් දීර්ඝ කාලයකට පසු නැවත මුල් ගම් ප්‍රදේශයට පැමිණෙන විට මෙම ජනයාගේ ප්‍රජා විද්‍යාත්මක ලක්ෂණවල මෙන්ම සමාජ-ආර්ථික පසුබිම්වල පවා බොහෝ වෙනස්කම් නිර්මාණය වී ඇති බව පෙනෙයි. අවතැන්වීමට පෙර හා පසු ඔවුන්ගේ ජනගහන තොරතුරු අධ්‍යයනය කිරීමේ දී මේ බව හඳුනා ගත හැකිය.

වගු අංක-01-මරිච්චිකඩ්ඩි ග්‍රාමසේවා වසමේ ජනගහනය පිළිබඳ තොරතුරු

	පවුල් ගණන	ජනගහනය
අවතැන් වීමට පෙර	213	825
නැවත පදිංචි කිරීමෙන් පසු	574	2015

මූලාශ්‍රය: ග්‍රාම සේවක වාර්තා, 2018

ඉහත ජනගහන තොරතුරු අනුව පෙනී යන්නේ අවතැන් වීමට පෙර සිටි ජනගහනයට වඩා දෙගුණයකටත් වැඩි ජනගහනක් නැවත පදිංචි කිරීමේ දී මෙම ප්‍රදේශයේ පදිංචි කොට ඇති බවයි. මෙම ජනයා මුස්ලිම් ප්‍රජාවක් වීම නිසාත්, මුස්ලිම් ප්‍රජාවේ ජනගහන වර්ධනය සාපේක්ෂව ඉහළ මට්ටමක පවතින නිසා ත්, අවතැන් වීමෙන් වසර විසි පහක් වැනි දීර්ඝ කාලයක් ගත වී ඇති නිසා ත් ජනගහනයේ වෙනස්කම් සිදුවීම සාමාන්‍යය තත්ත්වයක් වේ. අවතැන් වන අවස්ථාවේ දී එකම පවුලක් ලෙස ප්‍රදේශයෙන් පිටව ගියත් නැවත පැමිණීමේ දී අනුපවුල් කිහිපයක් ලෙස පැමිණීම නිසා නැවත පදිංචි කර ඇති පවුල් ප්‍රමාණයේ ඉහළ යාමක් දැක ගත හැකි වේ. කෙසේ නමුත් මෙම ප්‍රදේශයෙන් පරිබාහිර පුද්ගලයින්ව ද නැවත පදිංචි කර ඇති බවට මේ සම්බන්ධව විවිධ විරෝධතාවයන් ද එල්ල වී පවතී. එමෙන්ම මරිච්චිකඩ්ඩි ප්‍රදේශයට ආසන්න තවත් ප්‍රදේශ කිහිපයක මේ ආකාරයට අවතැන් වූ පුද්ගලයින් පදිංචි කොට ගම්මාන පිහිටුවා ඇති ආකාරය ද දක්නට ලැබේ. කෙසේ නමුත් මෙම අධ්‍යයනයේ දී මරිච්චිකඩ්ඩි ප්‍රදේශයේ සිදුකර ඇති නැවත පදිංචි කිරීම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇත.

අවතැන් වීමට පෙර හා පසු ප්‍රජාවේ ජනගහන තොරතුරුවල පවතින වෙනස්කම් හේතුවෙන් මුල් කාලයේ පදිංචි වී සිටි භූමි ප්‍රමාණය පමණක් නැවත පදිංචි කිරීමට ප්‍රමාණවත් නොවන අතර කලින් ජනාවාසය ව්‍යාප්ත වී පැවති ප්‍රදේශයට වඩා වැඩි ප්‍රදේශයක් තුළ වර්තමාන නැවත පදිංචි කිරීම් ව්‍යාප්තව පවතී. මේ අනුව ප්‍රදේශයේ පවතින අනිකුත් ඉඩම් මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් සඳහා යොදා ගෙන ඇති අතර එසේ යොදා ගෙන ඇති බොහෝ ඉඩම් ස්වභාවික පරිසරයට අයත් ඉඩම් වේ. එනම්, මෙම ජනාවාසය විල්පත්තු උතුරු අභය භූමියට ආසන්නයේ පිහිටා ඇති නිසා නැවත පදිංචි කිරීම්වල දී එම ජනයාට අවශ්‍ය ඉඩම් ලබා දීමට වනාන්තර ප්‍රදේශවලට අයත් ඉඩම් ද ලබා ගෙන ඇති බව පෙනී යයි. ඒ අනුව අවතැන් වීමට පෙර මෙම ජනයා ගේ ජනාවාස ව්‍යාප්තව තිබූ භූමි ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි භූමි ප්‍රදේශයක් තුළ වර්තමාන නැවත පදිංචි කිරීම් ව්‍යාප්තව පවතින බවත් ඒ සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් ස්වභාවික වනාන්තරවලට අයත් ඉඩම්වලින් ලබා ගෙන ඇති බවත් පෙනේ. මේ අනුව මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් ස්වභාවික පරිසරයක් මධ්‍යයේ අනෙක් ජනාවාසවලින් හුදකලාව පිහිටා තිබේ. වර්තමාන නැවත පදිංචි කිරීමේ දී එක් පවුලක් සඳහා අක්කර හාගයක ඉඩමක් හා නිවසක් ලබා දී ඇති අතර අවතැන්වීමට පෙර ප්‍රදේශයේ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පැවති ජනයාට පමණක් ඔවුන්ගේ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් වගාවන් සඳහා නැවත ලබා දී ඇත. මේ අනුව කෘෂිකාර්මික ඉඩම් හිමි වී ඇත්තේ නැවත පදිංචි ප්‍රජාවන්ගෙන් සුළු ප්‍රමාණයකට පමණක් වේ.

මෙරට සිදු කරනු ලැබූ අනිකුත් නැවත පදිංචි කිරීම් ආශ්‍රිතව ගැටලු ඇතිවූවාක් මෙන් යුද්ධයෙන් පසු යුද අවතැන් වූවන් නැවත පදිංචි කිරීම් ආශ්‍රිතව ද බොහෝ ගැටලු ප්‍රමාණයක් නිර්මාණය වී ඇති බව දක්නට ලැබේ. ඒ අනුව අධ්‍යයනයට ලක් කළ මරිච්චිකඩ්ඩි ප්‍රදේශයේ සිදු කර ඇති නැවත පදිංචි කිරීම් ආශ්‍රිතව නිර්මාණය වී ඇති ගැටලු පහත ආකාරයට විග්‍රහ කළ හැකිය.

3.1 නිශ්චිත සැලසුමක් නොමැති වීම

නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාලියක් යනු සංකීර්ණ හා ක්‍රමානුකූලව සිදු කළ යුතු ක්‍රියාවලියකි. එහි දී ප්‍රජාව නැවත පදිංචි කිරීමට පෙර ශක්‍යතා අධ්‍යයනයන් සිදු කිරීම හා ප්‍රජාවට අවශ්‍ය පහසුකම් හා අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට හැකි වන පරිදි නැවත පදිංචි කිරීම් සැලසුම් කළ යුතු වේ. නමුත් මෙම

නැවත පදිංචි කිරීම් දෙස බලන විට පෙනී යන්නේ නැවත පදිංචිය හුදු පුද්ගල වුවමනාවන් වෙනුවෙන් සිදුකර ඇතිවාක් විනා ඒ සම්බන්ධයෙන් පවතින සම්මත ක්‍රමවේදයන්ට අනුකූලව සිදුකර නොමැති බවයි. විශේෂයෙන් ම මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් පාරසරික වශයෙන් සංවේදී ප්‍රදේශයක සිදු කිරීම නිසා ඒ සම්බන්ධයෙන් සිදුකළ යුතු සත්‍යතා අධ්‍යයනයන් සිදු නොකොට මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් සිදුකර තිබෙන ආකාරයක් හඳුනාගත හැකි වේ. මේ නිසා මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් හේතුවෙන් ප්‍රදේශයේ ස්වභාවික පරිසරය දැඩි බලපෑමට ලක් වී ඇති ආකාරයක් හඳුනා ගත හැකි අතර ම ඉදිරියේ දී ත් එවැනි බලපෑම් ඇති වීමේ හැකියාවක් පවතී. මේ නිසා මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් වෙනත් ප්‍රදේශයක් තුළ සිදු කළේ නම් මෙම බලපෑම් අවම කර ගැනීමටත් එමගින් ස්වභාවික පරිසරයේ හැවැත්ම තහවුරු කිරීමටත් හැකියාව ලැබේ.

අනෙක් අතට මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් අනිකුත් ජනාවාසයන්ගෙන් හුදකලාව පවතින අතර මේ නිසා ම ප්‍රජාවන්ට අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් හා පොදු පහසුකම් ලබා දීම අභියෝගයක් ව පවතී. ප්‍රදේශයේ ජනයාට අවශ්‍ය ජලය, සෞඛ්‍යය, අධ්‍යාපනය, පොදු පහසුකම්, ප්‍රවාහන කටයුතු, මාර්ග පහසුකම්, යටිතල පහසුකම්, ක්‍රීඩා පිටි, ළමා උද්‍යාන ආදී පහසුකම් සැලසීම මේ අනුව අභියෝගයක් බවට පත් ව ඇත. අනික් අතට මෙම පහසුකම්වල අවම බව හේතුවෙන් නැවත පදිංචි ජනයා බොහෝ ගැටලුවලට ලක් වී තිබේ. නැවත පදිංචි කිරීමක දී නැවත පදිංචි ජනයාට අවශ්‍ය සියලු පහසුකම් නැවත පදිංචි කරන ප්‍රදේශය තුළ දී සපුරා ගත හැකි වන අයුරින් සැලසුම් කළ යුතු වුවත් මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් ආශ්‍රයෙන් එවැනි තත්ත්වයක් දැක ගත හැකි නොවේ. මෙහි දී දැක ගත හැකි වන්නේ නැවත පදිංචියෙන් පසු එම ජනයාට අවශ්‍ය පහසුකම් ලබා දීමට කටයුතු කරන ආකාරයයි. කෙසේ නමුත් මෙම ගැටලුවලට සම්පූර්ණ විසඳුම් මේ දක්වා ලැබී නැත. අනික් අතට ස්වභාවික පරිසරයක් මධ්‍යයට වන්නට මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් ව්‍යාප්තව ඇති නිසා ජනයාට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම ගැටලුවක් බවට පත් වීමට එය ද හේතුවක් වී ඇත.

මීට අමතරව නැවත පදිංචි කරනු ලබන ජනයාට නැවත පදිංචි කරනු ලබන ප්‍රදේශය තුළ දී සිය ජීවන ක්‍රමය පවත්වා ගෙන යාමට අවශ්‍ය රැකියා අවස්ථාවන් සිදුකර ගැනීමට අවශ්‍ය පහසුකම් ලබා දිය යුතු වුවත් මෙම ප්‍රදේශය තුළ දී ජනයාට එවැනි ජීවන ක්‍රමයක් පවත්වා ගෙන යාම අභියෝගයක් බවට පත් ව තිබේ. එයට හේතුව වන්නේ ප්‍රදේශයේ රැකියා අවස්ථාවන් ඉතාමත් සීමිත වීම වන අතර ඒ සඳහා අනෙක් ජනාවාසවලින් හුදකලා වීම, නගරයක් සඳහා ඇති දුර වැඩි වීම, වගා කිරීම සඳහා ඉඩම් නොමැති වීම ආදිය හේතු වී තිබේ. මුල් කාලයේ මේ ප්‍රදේශයේ පදිංචි වී සිටි පුද්ගලයින්ගෙන් කොටසකට පමණක් මෙම ප්‍රදේශයේ කෘෂි ඉඩම් තිබී ඇති අතර නැවත පදිංචියත් සමඟ එම පුද්ගලයින්ට නැවත එම ඉඩම්වල වගා කටයුතු කිරීමට අවස්ථාව ලැබී තිබේ. එම ප්‍රමාණය සමස්ත පවුල් සංඛ්‍යාවෙන් ඉතා සුළු ප්‍රමාණයකි.

වගු අංක-02-මරිච්චිකඩ්ඩි ග්‍රාමසේවා වසමේ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පවතින පවුල් පිළිබඳ තොරතුරු

මුළු පවුල් ගණන	කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පවතින පවුල් ගණන	කෘෂිකාර්මික ඉඩම් පවතින පවුල් ගණන මුළු පවුල් ගණනින් ප්‍රතිශතයක් ලෙස (%)
574	89	16%

මූලාශ්‍රය: ග්‍රාම සේවක වාර්තා, 2018

ඉහත තොරතුරු අනුව ප්‍රදේශයේ පවුල් 574 කින් 89 ක් වැනි සුළු ප්‍රමාණයකට පමණක් කෘෂි ඉඩම් පවතින බව පැහැදිලි වේ. එය සමස්ත පවුල් ප්‍රමාණයෙන් ප්‍රතිශතයක් ලෙස 16% ක් වැනි ප්‍රමාණයකි. නැවත පදිංචි ප්‍රජාවට අලුතින් කෘෂි ඉඩම් ලබා දී නොමැති අතර පදිංචි කර ඇති පවුලක් සඳහා අක්කර භාගයක ඉඩමක් හා නිවසක් පමණක් ලබා දී තිබේ. නමුත් නැවත පදිංචි කිරීමේ දී මුල් කාලයේ සිටි පවුල් ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි පවුල් ප්‍රමාණයක් නැවත පදිංචි කර ඇති නිසාත්, ඔවුන්ගෙන් අති බහුතරයකට ස්ථිර රැකියා නොමැති නිසාත්, ප්‍රදේශයේ රැකියා අවස්ථා සීමිත නිසාත් ඔවුන්ගේ පැවැත්ම සඳහා වගා කිරීමට අවශ්‍ය කෘෂි ඉඩම් ලබා දීම හෝ වෙනත් රැකියා අවස්ථාවන් සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් ලබා දීම හෝ සිදුකළ යුතු වෙයි. නැවත පදිංචි ජනයාට කෘෂි ඉඩම් ලබා දීම සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් ප්‍රදේශයේ නොමැති අතර පවතින ඉඩම් ස්වභාවික රක්ෂිතයන්ට අයත් ඉඩම් වේ. මේ නිසා ඔවුන්ට අවශ්‍ය කෘෂි ඉඩම් ලබා දීම අභියෝගයක් බවට පත් ව තිබේ. නැවත පදිංචිය සිදු කරන ප්‍රදේශයේ දී ප්‍රජාවේ අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රමවේද සකස් කොට නැවත පදිංචි කිරීම සිදුකළ යුතු වුව ද ඒ පිළිබඳව අවධානය යොමු නොකොට මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් සිදුකර ඇති බවක් හඳුනා ගත හැකිය.

3.2 ජනාවාස හුදකලා වීම

ප්‍රධාන ජනාවාසවලින් ඇතට වන්නට නව ජනාවාස පිහිටුවා තිබීමත්, වනාන්තර ප්‍රදේශයක් තුළ පිහිටා තිබීමත් නිසා මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් හුදකලා ජනාවාස බවට පත් ව තිබේ. වන රක්ෂිත තුළ හුදකලාව ජනාවාස පිහිටුවීම සිදුකර ඇති අතර ඒ හේතුවෙන් එම ප්‍රදේශවල පදිංචි කළ ජනතාවට අවශ්‍ය විදුලි බලය, මාර්ග පහසුකම් හා පානීය ජලය ඇතුළු යටිතල පහසුකම් ලබා දීමට විශාල අමතර පිරිවැයක් දැරීමට ද සිදු ව තිබේ. විශේෂයෙන් ම ජනාවාස පිහිටන සීලාවතූර ප්‍රදේශයට සැලකිය යුතු දුරකින් ජනාවාස හුදකලාව වනාන්තරය තුළ ස්ථාපිත කිරීම හේතුවෙන් මෙම තත්ත්වය උද්ගත ව ඇත. අනෙක් අතට ප්‍රජාවන් අතර පවතින අන්තර්සම්බන්ධතාවයන් දුර්වල වීමට ද මෙකී තත්ත්වය බලපා තිබේ.

ජනාවාස හුදකලා වීම හේතුවෙන් පහත සඳහන් විවිධ දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණ දීමට නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාවට සිදු වී ඇති බව අධ්‍යයනය මගින් අනාවරණය විය.

1. ආසන්න නගරයක් වෙත යාම සඳහා විශාල දුරක් ගෙවා ගෙන මුරුගන් හෝ මන්නාරම යන නගර කරා යාමට සිදුවීම
2. ප්‍රවාහන පහසුකම්වල දුර්වලතා

3. අධ්‍යාපන හා සෞඛ්‍යය අවස්ථාවන් වෙත යොමු වීමේ දුෂ්කරතා
4. රැකියා අවස්ථාවන් වෙත යොමු වීමට ඇති දුෂ්කරතා
5. අනිකුත් බාහිර ප්‍රදේශයන් හා සබඳතා අවම වීම
6. ජනාවාසය තුළ ම මිනිසුන් හුදකලාභාවයට පත් වීම
7. යටිතල පහසුකම් ස්ථානගත කිරීමිවල ගැටලු ඇති වීම
8. පොදු සේවාවන් ලබා ගැනීමේ දී ගැටලු ඇති වීම

3.3 නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රදේශයේ ස්වභාවික පරිසරයට බලපෑම් එල්ල වීම

නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ ඇති වන ප්‍රධාන ගැටලුවක් ලෙස ස්වභාවික පරිසරයට සිදුවන හානිය පෙන්වා දිය හැකිය. පාරසරික වශයෙන් වැදගත් මෙන් ම පාරිසරික වශයෙන් සංවේදී ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව සිදු කරන නැවත පදිංචි කිරීම් හේතුවෙන් මේ ආකාරයට විවිධ පාරිසරික ගැටලු හා අර්බුද නිර්මාණය වන ආකාරයක් පෙනේ. විශේෂයෙන් ම සියවස් දෙක තුනක් තුළ ඇති වූ සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය තුළින් පෙනී යන කරුණක් ලෙස එය ස්වභාවික පරිසරය කෙරෙහි බොහෝ බලපෑම් සිදුකර ඇති බව පෙනේ. පස, වාතය හා ජලය නොයෙක් නවීකරණයන්ට භාජනය වීම, ජෛව විවිධත්වය නැති වීම, ස්වභාවික සම්පත් හිඟය, වනාන්තර හෙළිපෙහෙළි කිරීම සහ කාන්තාර බිහි වීම ආදිය සංවර්ධනයේ අතුරු අනර්ථකාරී ප්‍රතිඵල හැටියට හෙළි වී ඇත. මේ නිසා සංවර්ධනය මගින් ඇති කර ඇති ගෝලීය පාරිසරික බලපෑම ඉතා බැරෑරුම් තත්ත්වයකට පත් වී ඇති අතර ම මේ නිසා ධරණීය සංවර්ධන විකල්පයන් පිළිබඳ විශේෂ උනන්දුවක් දක්වන බව ද පෙනේ (සිරිසේන, 2010).

අධ්‍යයනයට අදාළ නැවත පදිංචි කිරීම් ස්වභාවික රක්ෂිතයක් ආසන්නයේ සිදු කිරීම නිසා නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාවගේ ක්‍රියාකාරකම් ස්වභාවික පරිසරය කෙරේ යම් බලපෑමක් එල්ල කර ඇති ආකාරය හඳුනාගත හැකි වේ. විශේෂයෙන් ම නැවත පදිංචි කිරීම් සිදු කිරීමට පෙර මෙම ප්‍රදේශය වනාන්තරයේ කොටසක් ලෙස පැවතීම හේතුවෙන් බොහෝ සත්ත්ව ප්‍රජාවන්ගේ ගැටසුම් ප්‍රදේශයක් බවට පත් ව තිබේ ඇත. නැවත පදිංචි කිරීම් සිදු කිරීමෙන් පසුව ද එම සතුන් මෙම ප්‍රදේශයට පැමිණෙන අතර ඒ නිසා එම සතුන් විවිධ හිරිහැරවලට ලක් වේ. අලින්, වලසුන් වැනි සතුන්ට මේ නිසා බොහෝ හිරිහැර කිරීම් සිදු වී ඇති අතර ඇතැම් අවස්ථාවල ඔවුන්ව මරා දැමීම් ද වාර්තා වේ. නැවත පදිංචි කිරීම් සිදු කිරීමේ දී විශාල වශයෙන් ශාක ප්‍රජාවන්ට හානි සිදු වී ඇතිවාක් මෙන් ම නැවත පදිංචි කිරීමෙන් පසුව ද ප්‍රදේශයේ ශාක ප්‍රජාවන්ට දැඩි බලපෑම් සිදු වී තිබේ. විශේෂයෙන් ම ප්‍රදේශයේ විවිධ පුද්ගලයින් විසින් නීති විරෝධී ලෙස සිදුකරන දූව ජාවාරම් නිසා මෙසේ ශාක ප්‍රජාව දැඩි බලපෑමකට ලක් වී ඇතිවාක් මෙන් ම ඒ හේතුවෙන් ප්‍රදේශයේ වන සතුන්ගේ පැවැත්මට හා ජෛව විවිධත්වයට බලපෑම් එල්ල වී තිබේ.

මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් පුත්තලම සිට මන්නාරම දක්වා විල්පත්තු ජාතික වනෝද්‍යානයත්, විල්පත්තු උතුරු අභය භූමිය ත් හරහා දිවෙන මාර්ගය දෙපස සිදු කර තිබේ. මේ නිසා නැවත පදිංචි කිරීම් සිදු කර ඇත්තේ එම ස්වභාවික පරිසරය මධ්‍යයට වන්නටය. එනම්, නැවත පදිංචි කිරීම් වටා ස්වභාවික වනාන්තරය විහිදී පවතී. මෙම ජනාවාසයන් වගේ ම වගා බිම් ද ස්වභාවික පරිසරය

සම්පයේ ම ව්‍යාප්තව තිබේ. මේ තත්ත්වය නිසා භූමිය සකස් කිරීමේ දී වගේ ම කෘෂිකර්මාන්තයේ දී භාවිත කරනු ලබන විවිධ කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍යවලින් ස්වභාවික පරිසරයට බලපෑම් ඇති වීමේ ඉහළ සම්භාවිතාවයක් පවතින බව හඳුනාගත හැකිය. විශේෂයෙන් ම කෘෂිකර්මාන්තයේ දී භාවිතා කරනු ලබන විවිධ කෘෂි නාශක, වල් නාශක හා විවිධ රසායනික පොහොර වර්ග නිසාවෙන් ප්‍රදේශයේ සිටින විවිධ පරිසර හිතකාමී සත්ත්ව වර්ගවලටත්, විවිධ ශාක වර්ගවලටත් බලපෑම් සිදුවීමේ හැකියාවක් පවතී.

විල්පත්තු උතුරු අභය භූමිය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශය තුළ නැවත පදිංචි කොට ඇත්තේ මුස්ලිම් ප්‍රජාවකි. සාමාන්‍යයෙන් මුස්ලිම් ප්‍රජාවක පවුලේ සාමාජිකයින්ගේ ප්‍රමාණයත්, ජනගහන වර්ධනයත් ඉහළ මට්ටමක පවතී. එම තත්ත්වය අධ්‍යයනයට ලක් කරනු ලැබූ මරිච්චිකඩ්ඩිය ග්‍රාම නිලධාරී වසම තුළත් එලෙසින් ම හඳුනාගැනීමට හැකි විය. අධ්‍යයන නියැදිය සඳහා යොදා ගත් පවුල් පහළොව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී හඳුනාගත හැකි වූයේ ප්‍රජාවේ පවුලක සිටින සාමාජිකයින් ප්‍රමාණයත්, පවුලක සිටින දරුවන් සංඛ්‍යාවත් සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක් ගන්නා බවයි. මේ නිසා අනාගතයේ දී ප්‍රජාවේ ජනගහන මට්ටම ඉහළ යාමේ සම්භාවිතාවයක් පවතී. නැවත පදිංචි කළ ප්‍රජාවේ පවුලක සාමාජික සංඛ්‍යාවත්, ජනගහන වර්ධනයත් ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් ප්‍රජාවේ ඉහළ පරිභෝජන මට්ටමක් පවතින බව ද හඳුනාගත හැකිය. මෙකී ඉහළ පරිභෝජන රටාව තුළ ස්වභාවික පරිසරයත් සමඟ පවතින සම්බන්ධතාවය වැඩි වන අතර ඒ නිසාවෙන් ස්වභාවික පරිසරය සමඟ සිදුවන මානව ක්‍රියාකාරකම් ද වර්ධනය වේ. ඒ තුළ ස්වභාවික පරිසරයේ ඇති සම්පත් භාවිතය ඉහළ යන අතර ම අනෙක් අතට එදිනෙදා ජීවිතයේ දී ස්වභාවික පරිසරය සමඟ ගැටීමට සිදුවන අවස්ථාවන් ද ඉහළ යයි. මෙකී තත්ත්වය ස්වභාවික පරිසරය කෙරේ අයහපත් බලපෑම් ඇති කරනු ලබයි.

3.4 නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාව පාරිසරික බලපෑම්වලට ලක් වීම

මරිච්චිකඩ්ඩි ප්‍රදේශයේ සිදුකර ඇති නැවත පදිංචි කිරීම් හේතුවෙන් ප්‍රජාවගේ විවිධ ක්‍රියාකාරකම් ස්වභාවික පරිසරය කෙරේ බලපෑම් කර ඇතිවාක් මෙන්ම නැවත පදිංචි ප්‍රජාවට ද විවිධ පාරිසරික බලපෑම්වලට ලක් වීමට සිදු ව තිබේ. නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාව මුහුණදෙන පාරිසරික අර්බුදයක් ලෙස වර්ෂා කාලයේ දී ජල ගැලීම්වලට ලක් වීම පෙන්වා දිය හැකිය. විශේෂයෙන් ම ජල විද්‍යාත්මක වශයෙන් වැදගත් ප්‍රදේශයක් තුළ නැවත පදිංචි කිරීම් සිදු කර තිබීම හේතුවෙන් ජල ගැලීම්වලට ගොදුරු වීමට ඔවුන්ට සිදු ව ඇත. ජල පෝෂක ප්‍රදේශයක් තුළ එම භූමිය ගොඩකරමින් සිදු කර ඇති නැවත පදිංචි කිරීම් හේතුවෙන් වර්ෂාව ලැබෙන කාලවල දී ප්‍රදේශය ජලයෙන් යටවන අතර මේ හේතුවෙන් නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාව විවිධ ගැටලුවලට මුහුණ දෙනු ලබයි.

නැවත පදිංචි කර ඇති මෙම ප්‍රදේශය බොහෝ වන සතුන්ගේ වාස භූමියක් ලෙසත් තවත් බොහෝ සත්ත්වයින්ගේ ගැවසුම් ප්‍රදේශයක් ලෙසත් පැවතී ඇත. මේ නිසා ප්‍රදේශයේ නැවත පදිංචි කර ඇති ජනයාට විවිධ වන සතුන්ගේ හිරිහැරවලට ලක් වීමට සිදුව තිබේ. විශේෂයෙන් අලි ඇතුන්ගේ ගැවසුම් ප්‍රදේශ මෙම ප්‍රදේශය හරහා වැටී තිබීම නිසා අලි ඇතුන්ගේ ප්‍රහාරවලටත් තවත් බොහෝ සතුන්ගෙන් පීඩාවන්ට ලක් වීමටත් ඔවුන්ට සිදු ව තිබේ. විශේෂයෙන් ම අලි ඇතුන්ගේ ප්‍රහාරවලට ලක් වීමෙන් පුද්ගලයින් කිහිප දෙනෙකුට සිය ජීවිත පවා අහිමි වීමේ සිද්ධීන් ප්‍රදේශය තුළින් වාර්තා වී තිබේ. එක් අතකින් සතුන්ගේ හිරිහැරවලට මිනිස්සුන්ට මුහුණදීමට සිදු වී ඇති අතර තවත්

අතකින් මිනිසුන්ගේ හිරිහැරවලට සතුන්ට මුහුණදීමට සිදු ව ඇත. මෙකී තත්ත්වය ඇති වීමට හේතු වී ඇත්තේ ස්වභාවික පරිසරයක් තුළ නැවත පදිංචි කිරීම් සිදුකර තිබීමයි.

3.5 තරුණ කොටස් ප්‍රදේශය තුළින් තල්ලු කිරීම

නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාවේ තරුණ කොටස් ප්‍රදේශය තුළින් තල්ලු කරන ආකාරය හඳුනා ගත හැකි විය. මේ සඳහා හේතු කිහිපයක් බලපා ඇති බව පෙනී යයි. මෙම ප්‍රදේශය අනිකුත් ජනාවාසවලින් හුදකලාවීම, ප්‍රදේශයේ රැකියා අවස්ථාවන් නොමැති වීම, වගා කිරීම සඳහා කෘෂිකාර්මික ඉඩම් නොමැති වීම යනා දී කරුණු තරුණ කොටස් ප්‍රදේශයෙන් තල්ලු කිරීමට බලපා තිබෙන අතර මේ නිසා ප්‍රදේශයේ බොහෝ තරුණ හා මැදිවිය පිරිමි පුද්ගලයන් කොළඹ ප්‍රදේශයේ රැකියාවන් සඳහා යොමු වී තිබේ. එමෙන්ම ප්‍රදේශයේ අධ්‍යාපන අවස්ථා හා පහසුකම්වල පවතින ගැටලු හේතුවෙන් ඉහළ අධ්‍යාපනයක් ලබා ගැනීම සඳහා බොහෝ දුරුවන් වෙතත් ප්‍රදේශවලට සංක්‍රමණය වන බව ද දැක ගත හැකිය. මේ නිසා ප්‍රදේශයේ ළමා හා තරුණ කොටස් බොහෝ වශයෙන් ප්‍රදේශයෙන් පරිබාහිර ප්‍රදේශයන්ට සංක්‍රමණය වී ඇති බව පෙනේ. ඔවුන්ගෙන් බොහෝ පිරිසක් ඔවුන් අවතැන් වී පදිංචි වී සිටි ප්‍රදේශවලම තව දුරටත් රැඳී සිටින බව ද හඳුනා ගත හැකිය. මේ නිසා නැවත පදිංචි කොට ඇති ප්‍රදේශයේ ළමයින්, තරුණ ගැහැනු ළමුන් හා වැඩිහිටි ගැහැනු හා පිරිමි පාර්ශ්වයන් වැඩිපුර දක්නට ලැබේ. තරුණයින් හා මැදිවිය පිරිමි පුද්ගලයන් බොහෝ විට ප්‍රදේශය තුළින් තල්ලු වීමක් සිදු වී තිබේ. එමෙන්ම රැකියාවන් හා අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රදේශයෙන් සංක්‍රමණය වූ පුද්ගලයින් නැවත ප්‍රදේශයට පැමිණීමේ අඩු සම්භාවිතාවක් ද පවතී. ඇතැම් අවස්ථාවල රැකියාවන් සඳහා වෙතත් ප්‍රදේශවලට ගිය තරුණයින් එම ප්‍රදේශවලින් විවාහයන් සිදුකර ගෙන එම ප්‍රදේශවලම පදිංචි වී සිටින බව ද අනාවරණය කර ගැනීමට හැකි විය. විශේෂයෙන් ම ප්‍රදේශයේ රැකියා අවස්ථාවන් නොමැති වීම, අධ්‍යාපන අවස්ථා අවම වීම, කෘෂිකාර්මික ඉඩම් නොමැති වීම යන කාරණා මේ සඳහා බොහෝ දුරට හේතු වී තිබේ.

3.6 දෙවන පරම්පරාව කෙරේ අවධානය යොමු නොකිරීම

ප්‍රජාව නැවත පදිංචි කිරීමේ දී එක් පවුලක් සඳහා ලබා දී ඇත්තේ අක්කර භාගයක ඉඩමක් හා නිවසක් පමණි. නමුත් එක් පවුලක් තුළ සිටින දරුවන් ප්‍රමාණය ඉහළ අගයක පවතින නිසා එම දරුවන් විවාහ වී ගොඩනගා ගනු ලබන නව පවුල් ඒකකයන් පිහිටුවීම සඳහා එම ඉඩම් ප්‍රමාණය කිසිසේත් ප්‍රමාණවත් වන්නේ නැත. එනම් පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාවේ දෙවන පරම්පරාව සඳහා දැනට ජනාවාස සඳහා ලබා දී ඇති ඉඩම් ප්‍රමාණය ප්‍රමාණවත් වන්නේ නැත. මේ නිසා ඔවුන්ට ඉඩම් ගැටලුවලට මුහුණදීමට සිදු වේ. ඉඩම් ප්‍රශ්නයට විසඳුම් ලබා දීමට නම් නැවත ඉඩම් ලබා දිය යුතු වුව ද එසේ ලබා දීමට ඉඩම් මෙම ප්‍රදේශයේ නැති අතර එසේ ඉඩම් ලබා දෙන්නේ නම් ඒ සඳහා ස්වභාවික වනාන්තරයට අයත් ඉඩම් ලබා ගැනීමට සිදු වේ. දැනටමත් විල්පත්තු උතුරු අභය භූමියට අයත් භූමිය ජනාවාස සඳහා ලබා ගෙන ඇති නිසාත් තව දුරටත් එම ඉඩම් ලබා ගන්නේ නම් දැනට පරිසරයට සිදු වී ඇති හානිය තව තවත් ඉහළ යනු ඇත. එමෙන් ම වගා බිම් නොමැති වීමේ ගැටලුව ද තරුණ ප්‍රජාවට මුහුණ දීමට සිදුවන ප්‍රධාන ගැටලුවක් වේ. මේ නිසා මුල් කාලීන නැවත පදිංචි කිරීම්වල දී මෙන් ම මෙම නැවත පදිංචි කිරීම්වල දී ද දෙවන පරම්පරාව කෙරේ සැලකිල්ලක් නොදක්වා ඇති බවක් පෙනෙන්නට තිබේ.

3.7 නැවත පදිංචි කර ඇති බහුතරයක් දෙනා නැවත පදිංචියෙන් ඉවත් වීම

මෙම ප්‍රදේශයේ නැවත පදිංචි කර ඇති බහුතරයක් දෙනා ස්ථිර ලෙස ම ප්‍රදේශයේ පදිංචි වී නොසිටින බව හඳුනා ගැනීමට හැකි විය. එනම් ඔවුන් නැවත පදිංචියෙන් ඉවත් වීමක් සිදු වී තිබේ. ඔවුන් මෙම ප්‍රදේශයේ ඉඩම් ලබා ගෙන ඇති නමුත් පදිංචිය සඳහා නොඑන අතර අවතැන් වූ පසු සංක්‍රමණය වූ ප්‍රදේශය තුළ තව දුරටත් පදිංචි වී සිටින බව නිරීක්ෂණය වේ. මේ සඳහා හේතු ගණනාවක් බලපා ඇත. ඉන් එක් හේතුවක් වන්නේ අවතැන් වීමත් සමඟ සංක්‍රමණය වූ ප්‍රදේශයට අනුකලනය වීමයි. අවතැන් වීමෙන් පසු දීර්ඝ කාලයක් එම ප්‍රදේශය තුළ ස්ථිර ජනාවාස පිහිටුවා ගෙන තිබීම නිසා ඒ ඇසුරින් අන්තර්සම්බන්ධතා රාශියක් ගොඩනගා ගෙන තිබීම මේ සඳහා බලපා තිබේ. මේ අනුව සත්කාරක සමාජ (Host Communities) වෙත ආකර්ෂණය වීම නිසා ඔවුන් නැවත පදිංචි කිරීම්වලට නො එන ආකාරයක් පෙනේ. ඔවුන් නැවත පදිංචිය සඳහා නො එන තවත් හේතුවක් වන්නේ නැවත පදිංචි ප්‍රදේශයේ එනම්, මුල් ගම් ප්‍රදේශයේ පවතින ගැටලුය. ප්‍රදේශයේ රැකියා අවස්ථාවන් නොමැති වීම, ජනාවාස හුදකලා වීම, දරුවන්ට ප්‍රදේශය තුළ අධ්‍යාපන අවස්ථාවන් නොමැති වීම, ප්‍රවාහන ගැටලු, සෞඛ්‍යය ගැටලු, පාරසරික අභියෝගවලට මුහුණ දීමට සිදු වීම, පොදු සේවා සම්බන්ධ ගැටලු යනාදී කරුණු මේ සඳහා හේතු වී තිබේ. නැවත පදිංචි කර ඇති මුල් ගම් ප්‍රදේශය හා අවතැන් ව පදිංචි වී සිටි ප්‍රදේශය සන්සන්දනය කිරීමේ දී ඔවුන්ට වඩා හොඳ යටිතල පහසුකම් හා සේවා පහසුකම් යනාදිය අවතැන්ව පදිංචි වී සිටි ප්‍රදේශවල දී සපුරා ගැනීමට හැකි වීම නිසා නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රදේශවලින් ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ ඔවුන් ස්ථිර පදිංචියෙන් ඉවත්ව ගොස් ඇති බව හඳුනාගත හැකිය.

ශාන්ත වන්නිනායක විසින් උතුරු පළාතේ සිදුකළ නැවත පදිංචි කිරීම් සම්බන්ධ අධ්‍යයනයක දී පෙන්වා දෙනුයේ අවතැන්වූවන් සත්කාරක සමාජ වෙත ආකර්ෂණය වීම සහ ඔවුන්ගේ මුල්ගම් ප්‍රදේශවල පවතින බාධක, ගැටලු හා අපහසුතා යුද්ධ අවතැන්වූවන්ගේ නැවත පදිංචිය තීරණය වීමට බලපාන ප්‍රධාන කරුණු වන බවයි (වන්නිනායක, 2010, 2014). මෙම අධ්‍යයනයේ දී ද අනාවරණය වූයේ නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාව අවතැන් වූ ප්‍රදේශවලට එනම්, සත්කාරක සමාජවලට ආකර්ෂණය වීම හා නැවත පදිංචි කොට ඇති මුල් ගම් ප්‍රදේශවල දී මුහුණ දීමට සිදු වී ඇති ගැටලු ඔවුන්ගේ නැවත පදිංචි රටාවන් තීරණය වීම කෙරෙහි බලපා ඇති බවයි. අවතැන් වීමෙන් දීර්ඝ කාලයකට පසු සිය භූමිය පිළිබඳ හැඟීමෙන් යුතුව නැවත පදිංචියට පැමිණිය ද අවතැන්වීමට පෙර හා සත්කාරක සමාජවල දී මුහුණ දුන් තත්ත්වයන්ට වඩා වෙනස් තත්ත්වයන්ට මුල් ගම් ප්‍රදේශයේ දී මුහුණ දීමට සිදුවීම ඔවුන්ව ප්‍රදේශයෙන් තල්ලු කිරීමට හේතු වී තිබේ.

අවතැන් වූ ජනයා නැවත පදිංචි කිරීමේ දී මුල් ගම් ප්‍රදේශවලින් ඉඩම් ලබා ගත්ත ද නැවත පදිංචිය සඳහා නොඑන පිරිසක් හඳුනා ගත හැකි වේ. ඔවුන් ඉඩම් ලබා ගත්තත් නැවත පදිංචි ප්‍රදේශයේ පදිංචිය සඳහා නො එන අතර ඉඩම හා නිවස පිළිබඳව සොයා බැලීමට පමණක් පැමිණේ. තවත් කොටසක් නැවත පදිංචිය සඳහා පැමිණිය ද ප්‍රදේශය තුළ දී මුහුණ දීමට සිදුවන ගැටලු හේතුවෙන් නැවත අවතැන් වූ ප්‍රදේශවලට ගොස් තිබේ. ඔවුන් ද නැවත පදිංචිය සඳහා පැමිණෙන විට අවතැන් වී සිටි ප්‍රදේශයෙන් ඉවත් නො වී එම ප්‍රදේශවල පදිංචිය එසේම තිබිය දී පැමිණ තිබේ. මේ නිසා මෙම ප්‍රදේශයේ නැවත පදිංචි කර ඇති බොහෝ දෙනෙකුට වෙනත් ප්‍රදේශවල ද ඉඩම් පවතී. එයට

හේතුව වන්නේ ඔවුන් අවතැන් වීමෙන් පසු පදිංචිය සඳහා ගිය ප්‍රදේශවල දීර්ඝ කාලයක් සිටීම හේතුවෙන් එම ප්‍රදේශවල ස්ථිර ජනාවාස පිහිටුවා ගැනීමයි. මේ නිසා නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාව තුළින් ද්විපාර්ශ්වීය පදිංචි රටාවක් හඳුනාගත හැකි වන අතර, ඒ අවතැන් වූ ප්‍රදේශයේ හා නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රදේශයේ වශයෙනි. කෙසේ නමුත් මෙම ප්‍රදේශයේ පවුල් 127 ක් පමණ ස්ථිර ලෙස පදිංචි වී සිටී. පහත වගුව මගින් ප්‍රදේශයේ ස්ථිර හා තාවකාලිකව පදිංචි වී ඇති පවුල් පිළිබඳ තොරතුරු දක්වා තිබේ.

වගු අංක-03-නැවත පදිංචියෙන් ඉවත් වී ඇති පවුල් පිළිබඳ තොරතුරු

නැවත පදිංචි කර ඇති සම්පූර්ණ පවුල් ගණන	දැනට ස්ථිර ලෙස පදිංචිව සිටින පවුල් ගණන	තාවකාලික හෝ ස්ථිර ලෙස පදිංචි වී නැති පවුල් ගණන
574	127	447

මූලාශ්‍රය: ග්‍රාම සේවක වාර්තා, 2018

ඉහත හේතු පමණක් නැවත පදිංචි කොට ඇති බහුතරයක් නැවත පදිංචි කිරීමට ලිට් ඉවත් වීමට හේතු වී ඇති බව පැවසිය නො හැකිය. මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් සිදු කිරීමේ දී දේශපාලන හිතවත්කම් සඳහා ඉඩම් ලබා දී ඇති බවට ඉදිරිපත් වී ඇති චෝදනා සැලකිල්ලට ගත් විට දේශපාලන හිතවත්කම්වලට ඉඩම් ලබා ගත් පුද්ගලයන් මෙම ප්‍රදේශයෙන් ඉඩම් ලබා ගෙන ඔවුන්ගේ මුල් ප්‍රදේශවල ජීවත් වීම ද මේ සඳහා බලපා තිබේ. මේ අනුව මෙම ප්‍රදේශයේ ස්ථිර ලෙස පදිංචියට නොඑන පිරිස් වෙත වෙනත් ප්‍රදේශවල ද ඉඩම් පවතින බව අවබෝධ කර ගත හැකිය. එසේ නම් ඒත් සමග ඇති වන ගැටලුව වන්නේ මෙම නැවත පදිංචි කිරීම්වල දී නැවත පදිංචි කර ඇත්තේ සැබෑ ලෙස ම අවතැන් වූ පුද්ගලයන් ද යන්නයි. කෙසේ නමුත් නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාවෙන් වැඩි දෙනෙක් නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රදේශයේ ස්ථිර ලෙස පදිංචි වී නොසිටීම මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් ආශ්‍රිත පරමාර්ථයන් ඉටු වී ඇත් ද යන්න පිළිබඳවත්, මෙම නැවත පදිංචි කිරීම්වල සාර්ථකත්වය පිළිබඳවත් ගැටලුකාරී තත්ත්වයක් නිර්මාණය කරයි.

04. සාකච්ඡාව

යුද්ධය නිසා අවතැන් වූ ජනයා නැවත පදිංචි කිරීමෙන් පසු එම නැවත පදිංචි කිරීම් ආශ්‍රිතව නිර්මාණය වී ඇති ගැටලු මොනවා ද යන්න පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම මෙම ලිපිය මගින් සිදු කරනු ලැබේ. නැවත පදිංචිය සමග අදාළ මුල් ගම් ප්‍රදේශ නැවත සංවර්ධනය කිරීම, නැවත ස්ථාපිත කිරීම, සමාජ අනුකලනය, සංහිඳියාව ඇති කිරීම ආදිය නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය හා බද්ධව පවතින නමුත් ඒ පිළිබඳ විධිමත් අධ්‍යයනයකින් තොරව මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් සිදුකර තිබෙන අතර මේ හේතුවෙන් බොහෝ ගැටලු ප්‍රමාණයක් නිර්මාණය වී තිබෙන බව හඳුනාගත හැකි විය. එම ගැටලු නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ආශ්‍රිතව පවතින ගැටලු හා නැවත පදිංචි ප්‍රජාව මුහුණ දෙන ගැටලු වශයෙන් මෙහි දී සාකච්ඡා කළ අතර නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ පවතින ගැටලු අතර නිශ්චිත සැලසුමක් නොමැති වීම, නැවත පදිංචි කළ යුතු ප්‍රජාව නිශ්චිත ලෙස හඳුනා නො ගැනීම, නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය හරහා ස්වභාවික පරිසරයන්ට බලපෑම් සිදුවීම, දේශපාලනික බලපෑම් ආදිය දක්නට ලැබේ. නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ පවතින මෙකී ගැටලු නිසා නැවත

පදිංචි ප්‍රජාවන්ට විවිධ ගැටලුවලට මුහුණ දීමට සිදු ව ඇති බවත් අධ්‍යයනය මගින් හඳුනාගත් අතර එවැනි ගැටලු අතර පාරසරික බලපෑම්වලට මුහුණ දීමට සිදුවීම, ජනාවාස හුදකලා වීම නිසා බාහිර සමාජය සමඟ සම්බන්ධතා දුර්වල වීම, ඉඩම් ගැටලු, දෙවන පරම්පරාව ආශ්‍රිත ගැටලු ඇති වීම, පොදු පහසුකම් හා යටිතල පහසුකම් ආශ්‍රිත ගැටලු ආදිය දක්නට ලැබුණි.

මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් හේතුවෙන් ප්‍රදේශයේ ස්වභාවික පරිසරයට දැඩි බලපෑම් සිදු වී ඇති බව ද අධ්‍යයනය මගින් හඳුනාගත හැකි විය. නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රජාවේ ආර්ථික, සමාජ හා සමාජ සුබසාධන ක්‍රියාකාරකම් ස්වභාවික පරිසරය කෙරේ දැඩි බලපෑම් සිදුකිරීම හේතුවෙන් ප්‍රදේශයේ පවතින පාරිසරික හා ජෛව විද්‍යාත්මක වටිනාකමට බලපෑම් සිදු වී තිබේ. මෙම නැවත පදිංචි කිරීම් හේතුවෙන් ස්වභාවික පරිසරයට දැඩි බලපෑමක් සිදු වී ඇතිවාක් මෙන්ම එමගින් විවිධ පාරිසරික බලපෑම් හා අභියෝග නිර්මාණය කොට ඇති අතර ම එම බලපෑම්වලට මුහුණ දීමට නැවත පදිංචි ප්‍රජාවටම සිදු වී තිබේ. මේ අනුව නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් සාර්ථක වීම සඳහා ස්වභාවික පරිසරය යන්න තීරණාත්මක සාධකයක් බව අධ්‍යයනය මගින් තහවුරු විය. මේ නිසා නැවත පදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලියක දී නැවත පදිංචි කරනු ලබන ප්‍රජාව, ඒ වටා ඇති සමාජ පරිසරය වගේ ම ස්වභාවික පරිසරය කෙරෙහිත් අවධානය යොමු කළ යුතු අතර එහි දී ස්වභාවික ප්‍රදේශවල පැවැත්ම හා ආරක්‍ෂාව තහවුරු වන ආකාරයට නැවත පදිංචි කිරීම් සැලසුම් කළ යුතු ය.

අවතැන්වූවන් ඔවුන්ගේ මුල් ගම් ප්‍රදේශවල නැවත පදිංචි කිරීම සිදු කළ ද ඔවුන් බොහෝ ප්‍රමාණයක් එම නැවත පදිංචි කිරීම්වල ස්ථිර ලෙස පදිංචි වී නොසිටින බව අධ්‍යයනය මගින් අනාවරණය විය. මේ සඳහා බලපා ඇති ප්‍රධාන හේතු දෙකක් අධ්‍යයනය මගින් හඳුනා ගන්නා ලදී. ඉන් එක් හේතුවක් වන්නේ මුල් ගම් ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව පවතින ගැටලුය. එනම් ඉහත පෙන්වා දුන් පරිදි නැවත පදිංචි කර ඇති ප්‍රදේශය හා සම්බන්ධ ගැටලුය. අනෙක් හේතුව වන්නේ අවතැන් වූ ප්‍රදේශයට (සත්කාරක සමාජ වෙත) ආකර්ෂණය වීමයි. අවතැන් වීමෙන් පසුව දීර්ඝ කාලයක් එම ප්‍රදේශ තුළ පදිංචි වී සිටීම නිසා එම ප්‍රදේශයන්ට අනුකලනය වීම, ස්ථිර පදිංචි රටාවන් ඇති කර ගැනීම, සත්කාරක සමාජ සමඟ සමාජ හා ආර්ථික සම්බන්ධතා ඇති කර ගැනීම, මුල් ගම් ප්‍රදේශවලට සාපේක්‍ෂව වඩා හොඳින් පොදු පහසුකම් හා අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කර ගැනීමට හැකිවීම, සමාජ ආරක්‍ෂණය ආදී කාරණා සත්කාරක සමාජ වෙත ආකර්ෂණය වීමට හේතු වී ඇත. මේ අනුව මුල් ගම් ප්‍රදේශවල පවතින ගැටලු හා සත්කාරක සමාජ වෙත ආකර්ෂණය වීම හේතුවෙන් නැවත පදිංචි කර ඇති බොහෝ දෙනෙක් නැවත පදිංචි ප්‍රදේශයේ ස්ථිර ලෙස පදිංචිව නොසිටින අතර මේ නිසා ඔවුන් තුළින් අවතැන් වූ ප්‍රදේශය හා මුල්ගම් ප්‍රදේශය වශයෙන් ද්විපාර්ශවීය පදිංචි රටාවක් හඳුනා ගත හැකි වේ.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

ප්‍රනාන්දු, කේ සහ ප්‍රනාන්දු, ප්‍රී.,(2010). *ඉවත්ව යෑමට බල කිරීම: ස්වේච්ඡාවෙන් නොවන අවතැන්වීම් සහ නැවත පදිංචි කරවීම. ආර්ථික විමසුම*, 2010 පෙබ/මාර්තු කලාපය, පිටු 49-52.

මනුරත්න, එම්. ජී.,(2004). *ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපයේ ගොවි ජනපද ආශ්‍රිත අන්දකීම්. සමාජ විමසුම*, 11 කලාපය, පිටු 85-111.

වත්තිනායක, එස්.,(2010). අභ්‍යන්තර අවතැන්වූවන් (IDPs) පදිංචි ස්ථාන තෝරා ගැනීම, නැවත පදිංචිය හා සන්නායක සමාජ සම්බන්ධතා. සමාජ විමසුම, 14 කලාපය, පිටු 21-65.

වත්තිනායක, එස්.,(2014). අභ්‍යන්තරිකව අවතැන්වූවන් ශ්‍රී ලංකාවේ පශ්චාත් යුද සමයෙහි ආපසු යෑම, නැවත පදිංචි කිරීම, ඒ ආශ්‍රිත ගැටලු හා අභියෝග. සමාජ විමසුම, 16 කලාපය, පිටු 87-120.

සිරිසේන, ඩබ්. එම්.,(2010). පාරසරික සමාජ විද්‍යාව. කොළඹ 10: ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ.

Bascom, J., (2005). The Long ‘Last Step’? Reintegration of Repatriates to Eritrea. *Journal of Refugee Studies*, 18(2), pp. 165-180.

Brun, C.,(2003). *Finding a Place: Local Integration and Protracted Displacement in Sri Lanka*. Norwegian University of Science and Technology. Trondheim: NTNU.

Cernea, M. M.,(1998). *Involuntary Resettlement in Development Projects: policy Guidelines in World Bank – Financed Projects*. Washington DC: World Bank Publications.

Cernea, Michael M. and McDowell, Christopher.,(2000). *Risks and Reconstruction: Experiences of Resettlers and Refugees*. Oxford: Berghahn Books.

Cernea,M.,(1990). Internal Refugee Flows and Development Induced Population Displacement. *Journal of Refugee Studies*, 3(4), pp. 321-339.

Jacobsen, K.,(2001). *The Forgotten Solution: Local Integration for Refugees in Developing Countries*. Working paper no. 45, The UN Refugee Agency, UNHCR.

Jayasiri, M.M.J.G.C.N., Diyawadana, D.M.N., Samarakoon, S.M.L.D., Pathmarajah, S. and Dayawansa, N.D.K ., (2018). A Gendered Analysis on Adaptation to Resettlement Stress: Case Studies from Deduru Oya Reservoir Project in Sri Lanka. *Tropical Agricultural Research*, 29(4), pp. 348-360.

Kloos, H.,(1990). Health Aspects of Resettlement in Ethiopia. AdugnaSettler Migration in the 1984/85 Resettlement Programme in Ethiopia. *Social Science and Medicine*, 30(6), pp. 643-656.

Manatunge, Jagath and Abeysinghe, Udaya., (2017). Factors Affecting the Satisfaction of Post-Disaster Resettlers in the Long Term: A Case Study on the Resettlement Sites of Tsunami-Affected Communities in Sri Lanka. *Journal of Asian Development*, 3(1), pp. 94-123.

Muggah, R.,(2008). *Relocation Failures in Sri Lanka; A History of Internal Displacement and Resettlement*. New York: Zed publisher.

Muggeridge, Helen and Dona, Giorgia., (2006). Back Home? Refugees Experiences of Their First Visit Back to Their Country of Origin. *Journal of Refugee Studies*, 19(4), pp. 415-432.

Samarakoon, M. T.,(2018). Moragahakanda development project in Sri Lanka: localization of development projects in rural and effects on communities. *Arts and Humanities Open Access Journal*, 2(5), pp. 314-323.

Scudder, Thayer .,(2005). *The Future of Large Dams: Dealing with Social, Environmental, Institutional and Political Costs*. London: Earthscan.

Sorensen, Birgitte Refslund.,(1996). *Relocated Lives; Displacement and Resettlement Within the Mahaweli Project*. Amsterdam: VU univesity press.

Stanley, J.,(2004). *Development - Induced Displacement and Resettlement*. Washington: World Bank Publications.

Takesada, N.,(2009). Japanese Experience of Involuntary Resettlement: Long-Term Consequences of Resettlement for the Construction of the Ikawa Dam. *International Journal of Water Resources Development*, 25(3), pp 419-430.

සමාජ විග්‍රහ

විමර්ශිත සංග්‍රහය

REFEREED JOURNAL

පළමු කාණ්ඩය, සයවන වෙළුම - 2021

ISSN 2362-0978 (print ISSN)

ISSN 2756-925X (e-ISSN)

ලිපි අංක 03

නව යොවුන් විශේෂ ස්ව අභිමානයට සමාජ මාධ්‍ය අත්කරගතයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑම

අමිල ලොකුමාන්නගේ³

 <https://orcid.org/0000-0001-6283-7007>

ප්‍රධාන සංස්කාරක

ප්‍රේමකුමාර ද සිල්වා

සහය සංස්කාරක

ජගත් බණ්ඩාර පතිරගේ

එම්.ඒ.දිශාන් මදුගංඛ

සංස්කාරක උපදේශක මණ්ඩලය

එස්.ටී.හෙට්ටිගේ (සම්මානිත මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
කාලිංග ටියුඩර් සිල්වා (සම්මානිත මහාචාර්ය) ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
කේ.කරුණාතිලක (ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය) කැලණි විශ්වවිද්‍යාලය
සරත් අමරසිංහ (සම්මානිත මහාචාර්ය) රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය
යසාංජලී ජයතිලක (ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය) ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
චන්ද්‍රසිරි නිරිආල්ල (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
සුභාංගි හේරත් (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
නිශාර ප්‍රනාන්දු (ආචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
ආර්ඝනා හනිලා (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

භාෂා සංස්කරණය

නාලක ජයසේන

පරිපූරක නිර්මාණය

ප්‍රහාන් ගලගමගේ

³ බී.ඒ. (ජයවර්ධනපුර), එම්.ඒ. (බෙයින්), කටිකාචාර්ය ජනමාධ්‍ය අධ්‍යයනාංශය, ශ්‍රී පාලි මණ්ඩපය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය.

සමාජ විග්‍රහ

විමර්ශිත සංග්‍රහය

REFEREED JOURNAL

පළමු කාණ්ඩය, සයවන වෙළුම - 2021

ISSN 2756-925X (e-ISSN)

ISSN 2362-0978 (print ISSN)

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

දැනුම වෙත ප්‍රවේශ වීමේ සීමා අතික්‍රමණය සඳහා ලොව බොහෝ ශාස්ත්‍රාලයීය ප්‍රකාශන සම්ප්‍රදායික ප්‍රකාශන අයිතිය පිළිබඳ නෛතික ආකෘතියෙන් විකල්ප ආකෘතියක් වන පොදු නිර්මාණ බලපත්‍ර ක්‍රමයට සංක්‍රමණය වී / වෙමින් ඇත. මේ අනුව විචාරාත්මක දැනුමට විවෘත ප්‍රවේශයක් ලබා දීමේ අරමුණින් “සමාජ විග්‍රහ” විමර්ශිත සංග්‍රහය, නිකුත් වන්නේ ඉහත පොදු නිර්මාණ බලපත්‍රය යටතේය.

ලිපි විමර්ශක මණ්ඩලය

ජ්‍යෙෂ්ඨ මූලාසන මහාචාර්ය ප්‍රේමකුමාර ද සිල්වා, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

- මහාචාර්ය ආරච්චිගල ආනන්ද, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- මහාචාර්ය වානදනී ලියනගේ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- මහාචාර්ය ඉරේෂා එම්. ලක්ෂ්මන්, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය දිල්ලුකි අබේසිංහ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය එම්.ටී.එම්. මහීස්, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය ජගත් බණ්ඩාර පතිරගේ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය තරිනිදි උදලාගම, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය ඕමලා පෙරේරා, ගුගෝල විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ප්‍රකාශනය

සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය
 කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
 කොළඹ-03
 දුරකථනය/ෆැක්ස්: 011-2500452
 විද්‍යුත් තැපෑල: samajaviggraha@soc.cmb.ac.lk
 වෙබ් අඩවිය: <https://arts.cmb.ac.lk/sociology/>

සාරසංක්ෂේපය

මෙම අධ්‍යයනය පදනම් වී ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකාවේ නව යොවුන් වියේ ස්ව අභිමානයට සමාජ මාධ්‍ය බලපාන ආකාරයයි. සමාජ මාධ්‍ය රූප ස්ව අභිමානයට විශාල බලපෑමක් ඇති කරයි. කෙසේ වෙතත්, වැඩිහිටියන් හා නව යොවුන් වියේ දරුවන් අතර ඇති එක් ප්‍රධාන වෙනසක් නම්, නව යොවුන් වියේ දරුවන් තම ජීවිතයේ වඩාත්ම අවදානමට ලක්විය හැකි හා සංවේදී කාල පරිච්ඡේදයකට මුහුණ දී සිටීමයි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා, නව යොවුන් වියේ ස්ව අභිමානයට සමාජ මාධ්‍යයෙන් සිදුවන බලපෑම් අධ්‍යයනය කිරීමට සමීක්ෂණ ක්‍රමය භාවිත කරන ලදී. කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසල් 10 කින් 12 ශ්‍රේණියේ සිසුන් 100 ක්, එනම් ශිෂ්‍යාවියෝ 50 ක් සහ ශිෂ්‍යයෝ 50 ක් (වයස අවුරුදු 18) මෙම පර්යේෂණයට සහභාගි වූහ. පර්යේෂකයා සම්භාවිතා නියැදි ක්‍රමයක් වන සරල අහඹු නියැදි ක්‍රමය භාවිත කළේය. ප්‍රශ්නාවලිය ප්‍රකාශ 15 කින් සමන්විත විය. “තදින්ම එකඟ නොවීම” සිට “තදින්ම එකඟ වීම” දක්වා කරුණු හතරක පරිමාණයෙන් ඔවුන්ගේ එකඟතා මට්ටම දැක්වීමට ශිෂ්‍යයන්ට පැවසුහ. අධ්‍යයනයේ අරමුණු වූයේ, ආකර්ෂණීය මාධ්‍යයක් ලෙස සමාජ මාධ්‍යවල ඇති වැදගත්කම අධ්‍යයනය කිරීම, නව යොවුන් වියේ පසුවන අය ඔවුන්ගේ ශරීරය සමාජ මාධ්‍යවල දකින ප්‍රසිද්ධ පුද්ගලයින් සමඟ සංසන්දනය කරන්නේ කෙසේද යන්න තේරුම් ගැනීම සහ පරිපූර්ණ ශරීරයක් ලබා ගැනීම සඳහා සමාජ මාධ්‍යවලින් නව යොවුන් වියේ අයට ඇති කරන පීඩනය අධ්‍යයනය කිරීමයි. එසේම අධ්‍යයන ගැටලු වූයේ ආකර්ෂණීය හා විලාසිතාවන් පිළිබඳ වැදගත් තොරතුරු මූලාශ්‍රයක් සමාජ මාධ්‍ය තුළ තිබේද? බර අඩු කර ගැනීම සඳහා යෞවනයන්ට සමාජ මාධ්‍යයෙන් පීඩනයක් එල්ලවන්නේද? යෞවනයන් ඔවුන්ගේ ශරීරය සමාජ මාධ්‍යවල දකින ප්‍රසිද්ධ පුද්ගලයින් සමඟ සංසන්දනය කරනවාද? යන්නයි. අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල අනුව සමාජ මාධ්‍ය නව යොවුන් වියේ ස්ව අභිමානයට විශාල බලපෑමක් ඇති කරන බවක් යෞවනයන් ආකර්ෂණීය හා විලාසිතාමය දේ තේරුම් ගන්නේ කෙසේ ද යන්න පිළිබඳව සමාජ මාධ්‍ය විශාල බලපෑමක් කරන බවක් අවබෝධ විය. නව යොවුන් වියේ පසුවන්නන් වැඩි පිරිසක් ඔවුන්ගේ ශරීර ගැන සැහීමකට පත් නොවන බව අධ්‍යයනයෙන් හෙළි වී ඇති අතර එමඟින් යෞවනයන්ගේ ස්ව අභිමානයට සමාජ මාධ්‍ය සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරයි යන නිගමනයට එළඹිය හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: අන්තර්ජාලය, නව යොවුන් විය, ශරීර ප්‍රතිරූපය, ස්ව අභිමානය, සමාජ මාධ්‍ය

01. හැඳින්වීම

මීට වසර ගණනකට පෙර බොහෝ යෞවනයන් පැවසුවේ ඔවුන්ගේ වීරයා හෝ ආදර්ශමත් වර්තය තම මව, පියා, සහෝදරයා, සහෝදරිය හෝ කිසියම් සුරංගනා කතාවක වර්තයක් බවයි. මෙම "වීරයන්" දරුවන්ගේ හැසිරීම සහ හැඟීම් කෙරෙහි විශාල බලපෑමක් ඇති කළ අතර දෙමව්පියෝ තම දරුවාගේ ජීවන දර්ශනය හැඩ ගස්වන්නේ කවුරුන්ද යන්න ගැන සැලකිලිමත් වූහ. වර්තමානයේ බොහෝ යෞවනයන්ට තමන්ගේ ම පරිගණක සහ නිමක් නැති අන්තර්ජාල ප්‍රවේශයක් ඇත. ඔවුහු පෙර සිටි ඕනෑම පරම්පරාවකට වඩා දිනපතාම සමාජ මාධ්‍යයකට නිරාවරණය වෙති. මෙයින් අදහස් කරන්නේ නව යොවුන් වියේ දරුවන් තම පවුලේ අය හා මිතුරන්ට වඩා අන්තර්ජාලයේ වැඩි කාලයක් ගත කරන බවයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පවුලේ බලපෑමට හෝ පාසලේ බලපෑමට වඩා සමාජ මාධ්‍ය බලපෑම වැදගත් වී ඇත. නව යොවුන් විය යනු මිනිසුන්ගේ ජීවිතයේ සුවිශේෂී අනන්‍යතාවයක් ගොඩනැගීම සඳහා ක්‍රියාකාරීව සම්බන්ධ වන කාල පරිච්ඡේදයක් බව මතක තබා ගැනීමෙන්, නව යොවුන් වියේ දී සමාජ මාධ්‍ය විශාල කාර්යභාරයක් ඉටු කරමින් තිබෙන බව අප දැනගත යුතුය. වැඩිහිටියන් බොහෝ විට කනස්සල්ලට පත්වන්නේ තම දරුවන් අන්තර්ජාලයෙන් හදා ගන්නා වීරයන්ට පරිපූර්ණ ආදර්ශයක් නොවීම ගැන ය. හෝර්මෝන වෙනස්වීම් නව යොවුන් වියේ හැසිරීම, ස්ව අභිමානය කෙරෙහි බලපාන බව පර්යේෂණවලින් හෙළිව තිබේ. නව යොවුන් වියේ දරුවන් මුහුණ දෙන දුෂ්කරතා තේරුම් ගැනීම ඉතා වැදගත් ය. වර්ධනය වෙමින් පවතින ශරීරයකට සහ මනසට අවශ්‍ය යථාර්ථවාදී නොවන "පරමාදර්ශී" රූප ලබා ගැනීම සඳහා නිරන්තරයෙන් සමාජ මාධ්‍යයන්ගෙන් පීඩනයක් එල්ල වේ.

"සමාජ මාධ්‍ය යනු වචන, පින්තූර, දෘශ්‍ය සහ ශ්‍රව්‍ය බහුමාධ්‍ය මිශ්‍රණයක් භාවිත කරමින් මිනිසුන් නිදහසේ ඔවුන්ගේ ජීවිත පිළිබඳ තොරතුරු බෙදාහදා ගැනීම සහ සාකච්ඡා කරන අන්තර්ජාල වෙබ් අඩවි හෝ වේදිකා වේ" (Curtz, 2013). "සමාජ මාධ්‍ය යනු තොරතුරු, අදහස්, පණිවුඩ සහ වීඩියෝ වැනි අන්තර්ගතයන් බෙදාහදා ගැනීම සඳහා ජාල, ප්‍රජාවන් සහ සාමූහිකයන් නිර්මාණය කිරීම සඳහා මිනිසුන් භාවිත කරන විවිධ ආකාරයේ මාර්ගගත සන්නිවේදනයක් ලෙස ද වටහාගත හැක" (ලොකුමාන්නගේ, 2021). මෙම අර්ථ දැක්වීමෙන් කරුණු දෙකක් කැපී පෙනේ: 1. සමාජ මාධ්‍යවලට සබැඳි සන්නිවේදනය ඇතුළත් විය යුතුය, සහ 2. සමාජ මාධ්‍ය රඳා පවතින්නේ පරිශීලකයා විසින් ජනනය කරන ලද අන්තර්ගතයන් මත ය යන්නයි. සාමාන්‍ය වෙබ් අඩවි සහ බ්ලොග්, සමාජ මාධ්‍ය ලෝකයට ඇතුළත් නොවන්නේ මේ නිසා ය. මෙම වෙබ් අඩවිවලට පළ කළ හැක්කේ ඇතැම් පුද්ගලයින්ට පමණක් වන අතර, උඩුගත කරන (Upload) අන්තර්ගත වර්ග සඳහා සැලකිය යුතු සීමාවන් තිබේ. මෙම නිර්වචනය භාවිත කරමින්, සමාජ මාධ්‍ය යනු Whatsapp සහ Viber වැනි පණිවුඩ යෙදුම්, Facebook සහ LinkedIn වැනි පැතිකඩ පදනම් කරගත් වේදිකා, Youtube වැනි වීඩියෝ ද්වාර සහ Gmail වැනි පුළුල් පරාසයක දේවල් බව අපට තේරුම් ගත හැකිය.

1.1 නව යෞවන් විය (Adolescence)

නව යෞවන් විය යනු ළමා විය හා වැඩිහිටි විය අතර සංක්‍රාන්ති කාල පරිච්ඡේදයකි. මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ ළමයින් ඔවුන්ගේ ශාරීරික පෙනුමෙන් වැඩිහිටියන් මෙන් පෙනෙන්නට පටන් ගෙන වැඩිහිටි භූමිකාවන් සඳහා සුදානම් වෙමින් සිටිය ද එම ගනුදෙනුව පෙනෙන ආකාරයට වඩා සංකීර්ණ ය. මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ ළමයින් ස්ව අන්‍යන්‍යතාවය සෙවීම අරඹන අතර, ඔවුහු කවුරුන්ද යන්න සහ ඔවුන් අයිති කොහේට ද යන්න සොයා ගැනීමට සහ පෙනුම අනුව තීරණ ගැනීමට උත්සහ කරති. වැඩිහිටිභාවයට මාරුවීමේ දී, ළමයින් නිරන්තරයෙන් ආදර්ශයක් සොයති, ඇසුරු කිරීමට කෙනෙකු සොයති.

නව යෞවන් විය සඳහා වඩාත් නිවැරදි හා සම්පූර්ණ අර්ථ දැක්වීම තෝමස් පී. ගුල්ලොටා සහ ජෙරල්ඩ් ආර්. ඇඩම්ස් (Thomas P. Gullotta and Gerald R. Adams) විසින් රචිත “නව යෞවන් වියේ වර්ග ගැටලු පිළිබඳ අත් පොත” (Handbook of Adolescent Behavioral Problems) හි සොයා ගන්නා ලදී. ඔවුන් නව යෞවන් විය අර්ථ දැක්වූයේ “නව යෞවන් විය, වැඩිවියට පැමිණීමත් සමඟ ආරම්භ වන අතර පුද්ගලයා වැඩිහිටි අයිතිවාසිකම්, වගකීම් සහ පවුල, නීතිය, සමාජය සහ වෙනත් අයගේ පිළිගැනීම ලබා ගන්නා විට අවසන් වේ යනුවෙනි.” “මෙම අභියෝගාත්මක සංවර්ධන අවධිය වැඩිවිය පැමිණීමෙන් ආරම්භ වන අතර එය කාල පරිච්ඡේද තුනකට බෙදිය හැකිය. ඒ මූල (වයස අවුරුදු 12 සිට 14 දක්වා), මැද (වයස අවුරුදු 15 සිට 16 දක්වා) සහ නව යෞවන් විය (වයස අවුරුදු 17 සිට 19 දක්වා සහ ඉන් ඔබ්බට) ලෙසයි” (Richter, 1997).

1900 ගණන්වල මුල් භාගයේ දී ක්ලාක් විශ්වවිද්‍යාලයේ සිග්මන්ඩ් ෆ්‍රොයිඩ් නව යෞවන් විය පිළිබඳ පළමු මනෝවිකිත්සක දර්ශනය ලබා දීම සිත්ගන්නා කරුණකි. තවදුරටත්, ෆ්‍රොයිඩ්ගේ දියණිය ඇනා නව යෞවන් විය පිළිබඳ අදහස ප්‍රවර්ධනය කළාය. මීට වසර සියයකට වඩා වැඩි කාලයකට පෙර නව යෞවන් වියේ දරුවන් පිළිබඳ අධ්‍යයන හා පර්යේෂණ ආරම්භ කර ඇතත්, නව යෞවන් විය පිළිබඳ නිවැරදි අර්ථ දැක්වීමක් සැපයීම, මෙම කාල පරිච්ඡේදයේ නිශ්චිත ආරම්භය හා අවසානය සනිටුහන් කිරීම මිනිසුන්ට තවමත් අභියෝගයක් වී තිබේ. සාමාන්‍ය පුද්ගලයෙකුට නව යෞවන් විය පිළිබඳ සීමිත දැනුමක් ඇති අතර සෑම මිනිසෙකුගේම ජීවිතයේ මෙම සුවිශේෂී අවධියේ වැදගත්කම නොසලකා හැරේ. නිරන්තර මනෝභාවය වෙනස් වන විට, හෝමෝන වෙනස්කම්, ශරීරයේ වෙනස්වීම්, ලිංගිකත්වය සහ තවත් බොහෝ වෙනස්කම් යෙහවනයට මුල පුරයි, නව යෞවන් විය තේරුම් ගැනීමට උපකාර කිරීම සඳහා බොහෝ මාර්ගෝපදේශ පොත් ලියා ඇතත්, වැඩිහිටියන්ට පවා නව යෞවන් විය තේරුම් ගැනීමට සහ සහාය දීමට පහසු නැත. ස්ව අභිමානය, නින්දේ ගුණාත්මකභාවය, ශරීර ප්‍රතිරූපය, චිත්තවේගී ප්‍රකාශනය, කාංසාව සහ මානසික අවපීඩනය සහ තවත් බොහෝ දේ සමඟ සමාජ මාධ්‍ය සහ සංහතික මාධ්‍ය අතර ඇති බලපෑම හා සම්බන්ධය විවිධාකාර සඟරා ලිපි සහ පර්යේෂණ අධ්‍යයන සමාලෝචනය කිරීමෙන් පැහැදිලි වේ.

1.2 ස්ව අභිමානය (Self-Esteem)

වෙනස්වීම් ඉබේ කෝෂයට අනුව ස්ව අභිමානය යනු "ඔබට සහ ඔබේ හැකියාවන්ට ගරු කිරීම පිළිබඳ හැඟීමක්" හෝ ස්ව අභිමානය පිළිබඳ පූර්ණ අර්ථ දැක්වීමට අනුව "තමා කෙරෙහි විශ්වාසය හා තෘප්තිය" වේ. මනෝ විද්‍යාව හා සමාජ විද්‍යාව තුළ ස්ව අභිමානය අර්ථ දැක්වෙන්නේ ආත්මීය ඇගයීම සහ තමා විසින්ම විනිශ්චය කිරීම ලෙස ය. ඇමරිකානු මනෝ විද්‍යාඥයකු වන ඒබ්‍රහම් හැරල්ඩ් මැස්ලෝ (Abraham Harold Maslow) 1943 දී මැස්ලෝව්ගේ අවශ්‍යතා ධුරාවලිය නිර්මාණය කළේය. සෑම මිනිසෙකුටම ස්ව අභිමානය හා ආත්ම ගෞරවය තිබිය යුතු බව මැස්ලෝ ප්‍රකාශ කළේය. මිනිසුන් සමාජය තුළ ක්‍රියා කරන අතර ප්‍රතික්‍රියා කරන බැවින්, අන් අයගේ පිළිගැනීමට හා අගය කිරීම් ලැබීමට ඔවුන්ට ආශාවක් ඇත. අඩු ස්ව අභිමානයක් ඇති පුද්ගලයින්ට බොහෝ විට අන් අයගේ ගෞරවය හා අවධානය අවශ්‍ය බව මැස්ලෝ ප්‍රකාශ කළේය. කෙසේ වෙතත් ඔවුන්ට අවශ්‍ය අවධානය හා ගෞරවය ලැබුණ ද ඔවුන් අභ්‍යන්තරව කවුරුන්දැයි පිළිගන්නා තෙක් ඔවුන්ගේ ස්ව අභිමානය ගොඩනගා ගැනීමට හැකි නොවේ. ඔහුගේ "මානව අභිප්‍රේරණය පිළිබඳ න්‍යාය" (Theory of Human Motivation) නම් ලිපියට අනුව, ස්ව අභිමානය මිනිසුන්ට ජීවිතයට වැඩි විශ්වාසයකින්, කරුණාවෙන් හා සුබවාදීව මුහුණ දීමට ඉඩ සලසයි. එමඟින් ඔවුන්ගේ අරමුණු කලා පහසුවෙන් ළඟා විය හැකිය.

නව යොවුන් විය යනු යෞවනයන් නිරන්තරයෙන් අනන්‍යතාවය සහ පිළිගැනීම අපේක්ෂා කරන අවධියකි. පෙර සඳහන් කළ පරිදි, ස්ව අභිමානය චිත්තවේගීය සෞඛ්‍යයේ වැදගත්ම අංගයකි. ළමුන්ගේ සෞඛ්‍යය පිළිබඳ විශ්වකෝෂය (Encyclopedia of Children's Health) පැහැදිලි කරන පරිදි ඉහළ ස්ව අභිමානයක් ඇති නව යොවුන් දරුවන්ට ගැටුම් හැසිරවීම සහ මිතුරන් ඇති කර ගැනීම පහසු ය. අඩු ස්ව අභිමානයක් ඇති යෞවනයන්ට ගැටලු සමඟ කටයුතු කිරීම අපහසු වන අතර ඕනෑවට වඩා ස්වයං විවේචනයට ලක්වන අතර, උදාසීන, මානසික අවපීඩනයකට පත්විය හැකි ය. ඔවුන් අලුත් දේවල් අත්හදා බැලීමට පසුබට විය හැකි ය, තමන් ගැන නිෂේධාත්මකව කථා කළ හැකි ය, පහසුවෙන් කලකිරීමට පත්විය හැකි ය, බොහෝ විට තාවකාලික ගැටලු ස්ථිර තත්ත්වයන් ලෙස දකියි. ඔවුහු තමන් ගැනත් ඔවුන්ගේ ජීවිතය ගැනත් අසුබවාදීව සිතති. නව යොවුන් වියේ ස්ව අභිමානය ඉහළම වන්නේ ඔවුන් තම "පරමාදර්ශී" චරිතය වීමට කැමති විට ය. එම පුද්ගලයා ඔවුන්ගේ දෙමව්පියන්ගෙන් හෝ ඕනෑම සමාජ මාධ්‍යයක දකින පුද්ගලයෙකු විය හැකිය.

1.3 සමාජ-මිනුම් න්‍යාය (Sociometer theory) සහ ස්ව අභිමානය

සමාජ-මිනුම් න්‍යාය යෝජනා කරන්නේ ස්ව අභිමානය යනු තමන්ට සාපේක්ෂව වටිනාකමක් ඇති බවත් අනෙක් පුද්ගලයින් විසින් සමාජමය වශයෙන් පිළිගන්නා බවත් මිනිසුන් වටහා ගන්නා ස්වරූපයේ මනෝවිද්‍යාත්මක මිනුමකි. මෙම න්‍යායාත්මක දර්ශනය ප්‍රථම වරට මාර්ක් ලියර් විසින් 1995 දී හඳුන්වා දෙන ලදී. පසුව එය කීර්ක්පැට්‍රික් සහ එලිස් විසින් පුළුල් කරන ලදී. ලියර්ගේ පර්යේෂණයන්හි දී, සමාජීය මිනුම්කරුවෙකු ලෙස ස්ව අභිමානය පිළිබඳ අදහස ගැඹුරින් සාකච්ඡා කෙරේ. මෙම න්‍යාය නිර්මාණය කරන ලද්දේ මනෝ විද්‍යාත්මක සංසිද්ධියකට ප්‍රතිචාරයක් වශයෙනි, එනම් සමාජ හැඟීම්, අන්තර් හා පෞද්ගලික හැසිරීම්, ස්වයං සේවා පක්ෂග්‍රාහීත්වය සහ

ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට දක්වන ප්‍රතික්‍රියා අනුවය. මෙම න්‍යාය මත පදනම්ව, ස්ව අභිමානය යනු සමාජ සම්බන්ධතා සහ අන්‍යයන් ගේ පිළිගැනීම හෝ ප්‍රතික්ෂේප කිරීම අධීක්ෂණය කරන මිනුමකි. සමාජ-මිනුම් න්‍යායේ ප්‍රධාන සංකල්පය නම්, ස්ව අභිමානය පද්ධතිය පුද්ගලයෙකුගේ වර්තමාන හා ඉදිරියට එන සම්බන්ධතාවල ගුණාත්මකභාවය මැනීම සඳහා මිනුමක් ලෙස ක්‍රියා කිරීමයි. තව ද මෙම ස්ව අභිමානය මැනීම, සම්බන්ධතා ඇගයීම අනුව මෙම සම්බන්ධතා වර්ග දෙක තක්සේරු කරයි. පුද්ගලයා අනෙක් පුද්ගලයින් සමඟ දරන සබඳතා දෙස බලා අගය කළ හැකි ආකාරය මෙයයි. පුද්ගලයෙකුගේ සාපේක්ෂ අගය කිරීම සාමාන්‍ය ලෙස වෙනස් වන්නේ නම්, සාපේක්ෂ අවප්‍රමාණය අත්විඳිනු ඇත. සමාජ-මිනුම් න්‍යායට අනුව ස්ව අභිමානයේ දැකිය හැකි ස්වරූප 04 කි.

- **රාජ්‍ය ස්ව අභිමානය (State Self-esteem)** පුද්ගලයාගේ වර්තමාන සම්බන්ධතා ඇගයීමේ මට්ටම මැන බලන අතර ක්ෂණික තත්ත්වය තුළ වෙනත් පුද්ගලයින් විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරන ලද සහ බැහැර කරන ලද පුද්ගලයාට පිළිගැනීමට හා ඇතුළත් කිරීමට ඇති හැකියාව තක්සේරු කරයි.
- **ගතිගුණ ස්ව අභිමානය (Trait Self-esteem)** යනු සමාජ තත්ත්වයක් තුළ පුද්ගලයෙකු පිළිගැනීමට හෝ ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට කොතරම් දුරට ඉඩ ඇත්ද යන්න පිළිබඳ මිනුමකි.
- **ගෝලීය ස්ව අභිමානය (Global Self-esteem)** යනු පුද්ගලයෙකු පිළිබඳව විවිධ ජාතීන්, ජනවර්ග සහ ප්‍රජාවන් පැවසිය හැකි ගෝලීය දෘෂ්ටිය තක්සේරු කිරීමට පුද්ගලයෙකු ඉදිරිපත් කරන ස්ථාවර, අභ්‍යන්තර ස්ව අභිමානයකි.
- **වසම්-විශේෂිත ස්ව අභිමානය (Domain specific Self-esteem)** යනු පුද්ගලයෙකුගේ ස්ව අභිමානය වෙනස් කළ හැකි සමාජ, ශාස්ත්‍රීය හා මලල ක්‍රීඩා වැනි තමන්ගේ ජයග්‍රහණ පරීක්ෂා කරන මිනුමකි.

02. නව යොවුන් වියේ දී ස්ව අභිමානය කෙරෙහි සමාජ මාධ්‍යවල බලපෑම

විකාගෝ විශ්වවිද්‍යාලයේ පාරිභෝගික පර්යේෂණ සඟරාවේ (Journal of Consumer Research) ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අධ්‍යයනයකට අනුව, වෙළෙඳ දැන්වීම් නව යොවුන් දරුවන්ගේ ස්ව අභිමානයට බලපාන බව ඔප්පු වී ඇත. අන්තර්ජාලය පුරා වෙළෙඳ දැන්වීම් නිර්මාණය කර ඇත්තේ නරඹන්නාට යම් ආකාරයකින් සිතීමට හෝ දැනීමට සලස්වන අයුරිනි. “Institute Pluridisciplinaire Hubert Curien” ආයතනයේ ප්‍රංශ පර්යේෂකයෝ 2013 දී ප්ලොස් වන් (Plos One) හි පළ කළ ලිපියක, Facebook වැනි සමාජ මාධ්‍ය වෙබ් අඩවිවල මිනිසුන් වැඩි කාලයක් ගත කරන අතර, එහි දී තමන් අන් අය සමඟ සංසන්දනය කරන විට ඔවුන් මානසික අවපීඩනයට පත් වන බව සඳහන් කර ඇත. පරිශීලකයෙකුගේ පවුල, මිතුරන් හෝ ප්‍රසිද්ධ පුද්ගලයින් ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ස්ව අභිමානයට බලපායි. “සමාජ මාධ්‍ය වේදිකා සැබෑ ජීවිතය ඉදිරිපත් නොකරයි, ඒවා පුද්ගලයෙකුගේ හොඳම අනුවාදය නියෝජනය කරයි. මේ සියල්ල මනසේ තබාගෙන සිටින මිනිසුන්ට ඒවා යථාර්ථවාදී නොවන දෙයක් සමඟ සංසන්දනය කිරීමේ අභිලාෂය සහ නොපවතින දෙයක් මෙන් පෙනීමේ අභිලාෂය ඇත” (Kross, 2013).

ස්ව අභිමානය සහ මානසික අවපීඩනය හා කාංසාව වැනි රෝග ලක්ෂණ එකිනෙකට සමීපව බැඳී ඇත. බන්යායි සහ වෙනත් අය විසින් කරන ලද අධ්‍යයනවල විවිධ සාම්පල නිරීක්ෂණය කරන අතරතුර මෙම සම්බන්ධතාවය පරීක්ෂා කළ හැකිය. චුඩ්ස් සහ ස්කොට් (2016) විසින් කරන ලද පර්යේෂණය නිගමනය කළේ සමාජ මාධ්‍යවල වැඩි භාවිතය අඩු ස්ව අභිමානය හා විශේෂයෙන් මානසික අවපීඩනය සමඟ දැඩි ලෙස සම්බන්ධ වී ඇති බවයි.

සම්මානලාභී කතුවරයකු සහ නායකත්වය සහ මාධ්‍ය සාක්ෂරතාවය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් විශේෂඥයකු වන ක්ලෙයාර් මිස්කෝ (Claire Mysko) පැහැදිලි කළේ, "සමාජ මාධ්‍ය අඩු ස්ව අභිමානයකට හේතුවක් නොවුවත්, එයට දායක වීමට අවශ්‍ය සියලු අංග තිබේ" යනුවෙනි. තරුණයන් බොහෝ විට සමාජ මාධ්‍ය පිටුවලට නිරාවරණය වන්නේ ඔවුන්ගේම හැකියාවන් සහ පෙනුම ප්‍රශ්න කිරීමට සහ යථාර්ථවාදී නොවන ජීවන රටාවන්ගේ ඡායාරූප සමඟිනි. Common Sense Media හි වාර්තාවකට අනුව නව යොවුන් වියේ දරුවන් දිනකට පැය 9 ක් පමණ සමාජ මාධ්‍ය භාවිත කරයි. සමාජ ජාලකරණය යෞවනයන්ගේ ජීවිතයේ වැදගත් අංගයක් බවට පත්ව ඇති බවත්, තම අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමට හා නියෝජනය කිරීමට මාර්ගයක් බවත් දැන සිටීම, එයට හේතු විය හැකිය. එසේ වුව ද, නව යොවුන් වියේ පසුවන මිතුරන්, කැමැති ඡායාරූප සහ වඩා හොඳ ශරීර ඇති වෙනත් පරිශීලකයින් නිරීක්ෂණය කළ විට, අනෙක් අයට සාපේක්ෂව සංසන්දනය කිරීමට යාමෙන් ඔවුන්ගේ ස්ව අභිමානයට හානිකර විය හැකිය. යෞවනයන් තම දවසේ වැඩි කාලයක් සමාජ මාධ්‍ය සඳහා වැය කරන බැවින්, සෙසු සම වයසේ මිතුරන්ට සහ පවුලේ අයට කෙටි පණිවුඩ යැවීම, මෙම අන්තර්ක්‍රියා අතරතුර, වචන හා අදහස් දැක්වීම් තරුණයන්ගේ ස්ව අභිමානය ඉහළ නැංවීමට හෝ පහත් කිරීමට හැකි වේ. සමාජ මාධ්‍යවල වැඩි කාලයක් ගත කරන නව යොවුන් වියේ පසුවන්නන් වෙනත් පරිශීලකයින් සමඟ සැසඳීම නිසා කාංසාව සහ අඩු ස්ව අභිමානය ඇති වීමට වැඩි ඉඩක් ඇති බව වාර්තා වේ.

යෞවනයන් තුළ ස්ව අභිමානය අඩු වීමේ දී දැකිය හැකි ලක්ෂණ

- (1) මිතුරන්ගෙන් ඉවත් වීම
- (2) දුර්වල සනීපාරක්ෂාව හෝ පෙනුම ගැන සැලකිලිමත් නොවීම
- (3) නව සමාජ සමූහයක් වෙනුවෙන් හොඳ මිතුරන් අතහැර දැමීම
- (4) ඕනෑවට වඩා නිදාගැනීම
- (5) ආහාර පුරුදු වෙනස් කිරීම
- (6) බලාපොරොත්තු රහිත හැඟීම
- (7) සියදිවි නසාගැනීම් පිළිබඳ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීම

සාමාන්‍ය මිනිසෙකු නිරන්තරයෙන් විවිධ පුද්ගලයින් සමඟ සංසන්දනය වෙයි. මිනිසුන් ඔවුන්ගේ වටිනාකම, ආකර්ෂණීය බව සහ ශාරීරික පෙනුම විනිශ්චය කරයි. අප ජීවත් වන්නේ 21 වන සියවසේ තාක්ෂණය හා මාධ්‍ය පහසුවෙන් ප්‍රවේශ විය හැකි කාල පරිච්ඡේදයක් වන අතර මාධ්‍ය බලපෑමෙන් අපට සම්පූර්ණයෙන්ම ආරක්ෂා කර ගත හැකි ක්‍රමයක් නොමැත. ස්මාර්ට් ජංගම දුරකථන, පරිගණක සහ නිමක් නැති අන්තර්ජාල ප්‍රවේශය භාවිත කිරීමේ වරප්‍රසාදය සමහර විට අප සිතනවාට වඩා හානියක් කළ හැකිය.

මාධ්‍ය භාවිතය නින්දේ ගුණාත්මකභාවය සමඟ සම්බන්ධ වී ඇති අතර, එය මානසික අවපීඩනය හා කාංසාව ඉහළ මට්ටමක පවතින බව පෙන්නුම් කරයි, විශේෂයෙන් නව යොවුන් වියේ දී නිසි වර්ධනය සඳහා නින්ද ඉතා වැදගත් වේ. ඊට අමතරව, සමාජ මාධ්‍ය නිතර භාවිත කිරීම ඉහළ මට්ටමේ මානසික අවපීඩනය හෝ මානසික අවපීඩන රෝග ලක්ෂණ සමඟ සම්බන්ධ වී ඇති අතර, ඒවා බොහෝ දුරට තාක්ෂණය හා මාධ්‍ය බහුකාර්යයන් කෙරෙහි ඇති කාංසාව සහ යැපීම කෙරෙහි ණයගැතියි. Crocker & Brummelman (2018) විසින් කරන ලද අධ්‍යයනයකින් පෙන්නුම් කරන්නේ ශරීර ප්‍රතිරූපය (Body Image) හරහා ඉහළ මට්ටමේ මානසික අවපීඩන රෝග ලක්ෂණ සම්බන්ධයෙන් ස්ව අභිමානය සහ සමාජ මාධ්‍ය භාවිතය අතර සම්බන්ධයක් ඇති බවයි. ජනමාධ්‍යවල සහ සමාජ මාධ්‍ය ප්‍රභවයන්හි ඕනෑම වඩා ලිංගික හා ඒකාකාරී ස්ත්‍රී පුරුෂ රූප බොහෝ විට ඉහළ මට්ටමේ ශරීර ප්‍රතිරූප අතෘප්තියට තුඩු දීම නිසා පැහැදිලිවම ඉහළ මට්ටමේ මානසික අවපීඩනයට සම්බන්ධ වී ඇති බව පෙනේ. මෙම සියලු සාධක නව යොවුන් වියේ දරුවන්ගේ ස්ව අභිමානය කෙරෙහි විශාල බලපෑමක් ඇති කරයි.

“සමාජ මනෝවිද්‍යාත්මක පර්යේෂණ බොහෝ දුරට අවධානය යොමු කර ඇත්තේ ස්ව අභිමානයේ අංශ දෙකක් කෙරෙහි ය: ඒ ස්ව අභිමානයේ මට්ටම සහ ස්ව අභිමානයේ අස්ථාවරත්වයයි. මෙම පර්යේෂණයන්ගෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් අවධානය යොමු කර ඇත්තේ ස්ව අභිමානයේ මට්ටම කෙරෙහිය” (Crocker & Brummelman, 2018). “ස්ව අභිමානයේ අස්ථාවරත්වය යනු පුද්ගලයන් තුළ ස්ව අභිමානය උච්චාවචනය වන තරමයි” (Kernis, 2005). රොසෙන්බර්ග් (1986), පුද්ගලයා තුළ ස්ව අභිමානයේ උච්චාවචනයන් වර්ග දෙකක් හඳුනා ගනී. ඒ මූලික අස්ථායීතාව හා බැරෝමිතික අස්ථායීතාවයි. මූලික අස්ථායීතාව යනු පුද්ගලයාගේ ස්ව අභිමානයේ මට්ටම්වල සෙමින් හා දීර්ඝ කාලයක් තුළ සිදුවන විභවතාවයන් ය. නිදසුනක් වශයෙන්, නව යොවුන් වියේ දී ස්ව අභිමානය අඩු වන බව පෙන්වා දී ඇති අතර පසුව එය නව යොවුන් වියේ දී සෙමින් හා ක්‍රමයෙන් නැවත ඉහළ යා හැකිය (Harter & Whitesell, 2003). බැරෝමිතික උච්චාවචනයන් ඊට වෙනස්ව, කෙනෙකුගේ එදිනෙදා ධනාත්මක හා නිෂේධාත්මක අත්දැකීම්වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ස්ව අභිමානයේ කෙටි කාලීන පුද්ගල උච්චාවචනයන් පිළිබිඹු කරයි. රොසෙන්බර්ග් (1986) තර්ක කළේ නව යොවුන් වියේදී එවැනි බැරෝමිතික උච්චාවචනයන් විශේෂයෙන් පැහැදිලි වන බවයි.

Facebook යනු ගිණුම් බිලියනයකට වඩා ඇති ලොව විශාලතම සමාජ මාධ්‍ය වේදිකාව වන අතර පරිශීලකයින්ගෙන් අඩකට වඩා දිනපතා භාවිතයට එක් වේ. Whatsapp හා Instragram යනු මිලියන 400 ක මාසික ක්‍රියාකාරී පරිශීලකයින් සිටින දැවැන්ත සමාජ ජාලයකි. එහෙත්, Facebook, Whatsapp සහ Instragram සමඟ අන්තර්සබඳතා පැවැත්වීම ශ්‍රී ලංකාවේ නව යොවුන් දරුවන්ගේ ස්ව අභිමානයට (Self-Esteem) බලපාන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව සිදු කර ඇති පර්යේෂණ ප්‍රමාණය ප්‍රමාණවත් නැත.

මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණු වූයේ, ආකර්ෂණීය මාධ්‍යයක් ලෙස සමාජ මාධ්‍යවල ඇති වැදගත්කම අධ්‍යයනය කිරීම, නව යොවුන් වියේ පසුවන අය ඔවුන්ගේ ශරීරය සමාජ මාධ්‍යවල දකින ප්‍රසිද්ධ පුද්ගලයින් සමඟ සංසන්දනය කරන්නේ කෙසේද යන්න තේරුම් ගැනීම සහ පරිපූර්ණ ශරීරයක් ලබා ගැනීම සඳහා සමාජ මාධ්‍යවලින් නව යොවුන් වියේ අයට ඇති කරන පීඩනය අධ්‍යයනය කිරීමයි. එසේම අධ්‍යයන ගැටලු වූයේ ආකර්ෂණීය හා විලාසිතාවන් පිළිබඳ වැදගත් තොරතුරු මූලාශ්‍රයක් සමාජ මාධ්‍ය තුළ තිබේ ද? බර අඩු කර ගැනීමට යොවනයන්ට සමාජ මාධ්‍යවලින් පීඩනයක් දැනෙනවා ද? යොවනයන් ඔවුන්ගේ ශරීරය සමාජ මාධ්‍යවල දකින ප්‍රසිද්ධ පුද්ගලයින් සමඟ සංසන්දනය කරනවා ද? යන්නයි.

03. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

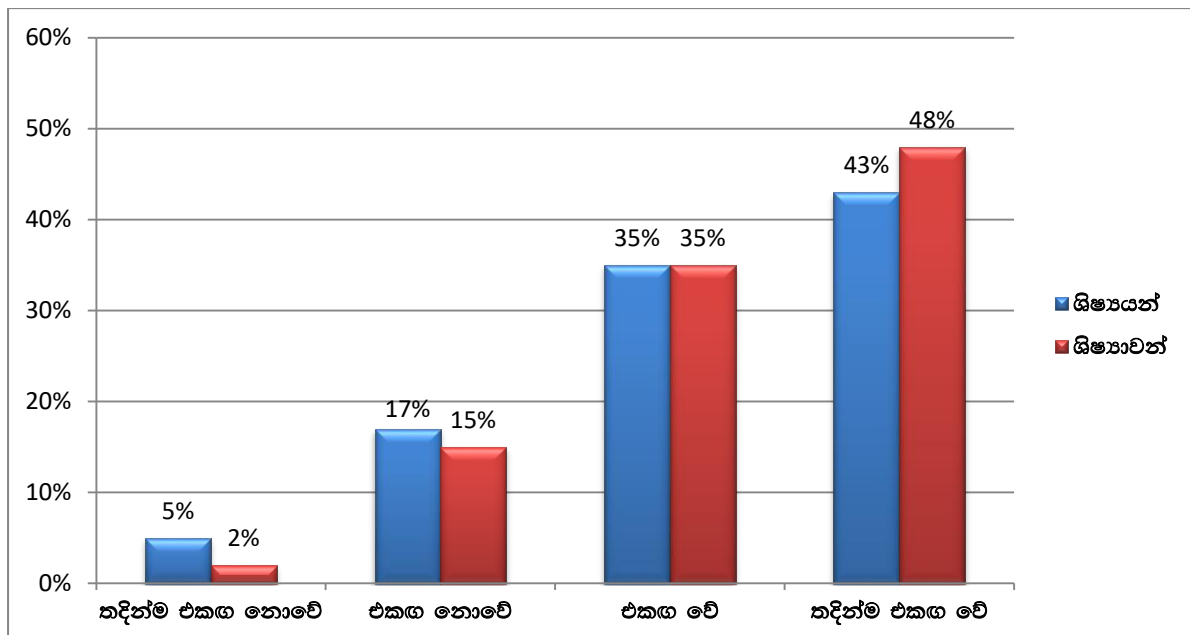
නව යොවුන් වියේ ස්ව අභිමානයට සමාජ මාධ්‍ය බලපෑම අධ්‍යයනය කිරීමට ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයන් යටතේ සමීක්ෂණ ක්‍රමය භාවිත කර ඇත. කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරාගත් පාසල් 10 කින් 12 ශ්‍රේණියේ සිසුන් 100 ක්, එනම් ශිෂ්‍යයාවියෝ 50 ක් සහ ශිෂ්‍යයෝ 50 ක් (වයස අවුරුදු 18) ලෙස මෙම පර්යේෂණයට සහභාගි වූහ. සෑම පාසලකම අවශ්‍යතා විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් පසුව, මෙම පාසල් පර්යේෂණයේ කොටස්කරුවන් වීමට වැඩි කැමැත්තක් දැක්වූ අතර, විශිෂ්ට සේවා පරිසරයක් සැපයීම සහ සමීක්ෂණය බැඳුණු ලෙස සලකා සිසුන් උනන්දු කර හැකි තරම් අවංකව පිළිතුරු සැපයීය. එසේම තෝරාගත් පාසල් සිසුන් සියලු දෙනා අන්තර්ජාල පහසුකම් සහිත සමාජ මාධ්‍ය භාවිත කරන අය වේ. පර්යේෂකයා සම්භාවිතා නියඳි ක්‍රමයක් වන සරල අහඹු නියඳි ක්‍රමය භාවිත කළේය. ප්‍රශ්නාවලිය ප්‍රකාශ 15 කින් සමන්විත විය. “තදින් එකඟ නොවීම” සිට “තදින්ම එකඟ වීම” දක්වා කරුණු හතරක පරිමාණයෙන් ඔවුන්ගේ එකඟතා මට්ටම දැක්වීමට ශිෂ්‍යයන්ගෙන් ඉල්ලා සිටී. ප්‍රශ්නාවලිය කොටස් තුනකට බෙදා ඇත. පළමු කොටසේ වැදගත් තොරතුරු මූලාශ්‍රයක් ලෙස සමාජ මාධ්‍ය පිළිබඳ ප්‍රකාශ 4 ක් අඩංගු වේ (නිදසුනක් ලෙස ආකර්ෂණීය හා විලාසිතාමය දේ පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා සමාජ මාධ්‍ය ඉතා වැදගත් මූලාශ්‍රයකි). දෙවන කොටසේ සිසුන්ට සමාජ මාධ්‍ය තුළ දකින යම් යම් දේ ගැන හැගෙන ආකාරය පිළිබඳ ප්‍රකාශ 8 ක් අඩංගු වේ (නිදසුනක් ලෙස බර අඩු කර ගැනීමට සමාජ මාධ්‍යයෙන් මට පීඩනයක් දැනේ). තෙවන කොටසේ සමාජ මාධ්‍ය බලපෑමේ අවශ්‍ය සියලු අංග ආවරණය කිරීම සඳහා අතිරේක ප්‍රකාශ 3 ක් ඇතුළත් වේ. නව යොවුන් වියේ පිරිමි ළමුන් සහ ගැහැනු ළමුන්ගේ ශරීරයේ තෘප්තිය (Body Satisfaction) තීරණය කිරීම සඳහා මෙවලමක් ලෙස ස්ටන්කාර්ඩ් පරිමාණය (Stunkard Scale) ලෙස හැඳින්වෙන රූප ශ්‍රේණිගත කිරීමේ පරිමාණය (Figure Rating Scale) භාවිත කරන ලදී. රූප ශ්‍රේණිගත කිරීමේ පරිමාණය මනෝමිතික මිනුමකි, එය පුද්ගලයා තමා හෝ ඇය හඳුනා ගන්නේ කෙසේ ද යන්නක්, ඔවුන්ගේ භෞතික පෙනුම හරියටම වටහා ගන්නා ආකාරයත් පෙන්නුම් කරයි. මුලදී, අධික සිහින් වීමේ සිට අධික තරබාරුකම දක්වා පරිමාණයෙන් පිරිමි හා ගැහැනු නවයක් සහිත පින්තූර නවයක් ඉදිරිපත් කරයි. සෑම ප්‍රකාශයක් සඳහාම ක්‍රමානුකූල පින්තූර නවයකින් එකක් තෝරා ගන්නා ලෙස පර්යේෂකයා සහභාගිවන්නන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියහ.

04. ප්‍රතිඵල සහ සාකච්ඡාව

4.1 ආකර්ෂණීය හා විලාසිතාවන් පිළිබඳ වැදගත් තොරතුරු මූලාශ්‍රයක් බවට සමාජ මාධ්‍ය පත්ව තිබේ ද?

ආකර්ෂණීය හා විලාසිතාවය දේ පිළිබඳ වැදගත් තොරතුරු මූලාශ්‍රයක් ලෙස සමාජ මාධ්‍ය පත්ව තිබේ යන ප්‍රකාශයට ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 83% ක් සහ ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 78% ක් "එකඟ වේ" හෝ "තදින්ම එකඟ වේ" යන්න තෝරාගෙන ඇත. ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 75% ක් සහ ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 68% ක් ආකර්ෂණීය හා විලාසිතාවය දේ පිළිබඳ වැදගත් තොරතුරු මූලාශ්‍රයක් ලෙස ෆේස්බුක් (Facebook) සමාජ මාධ්‍ය "එකඟ වේ" හෝ "තදින්ම එකඟ වේ" ලෙස තෝරාගෙන ඇත. ෆේස්බුක් වලට වඩා අඩු නමුත් තවමත් වැදගත් වන ඉන්ස්ටග්‍රෑම් ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 65% ක් සහ ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 57% ක් විසින් ආකර්ෂණීය හා විලාසිතාවන් පිළිබඳ වැදගත් තොරතුරු මූලාශ්‍රයක් බව සනාථ කරයි. සමාජ මාධ්‍යවල ඔවුන් දකින ජනප්‍රිය පුද්ගලයින් ආකර්ෂණීය හා විලාසිතාවය දේ පිළිබඳ වැදගත් තොරතුරු මූලාශ්‍රයක් බව ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 82% ක් සහ ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 66% ක් "එකඟ වේ" හෝ "තදින්ම එකඟ වේ" ලෙස තෝරාගෙන ඇත.

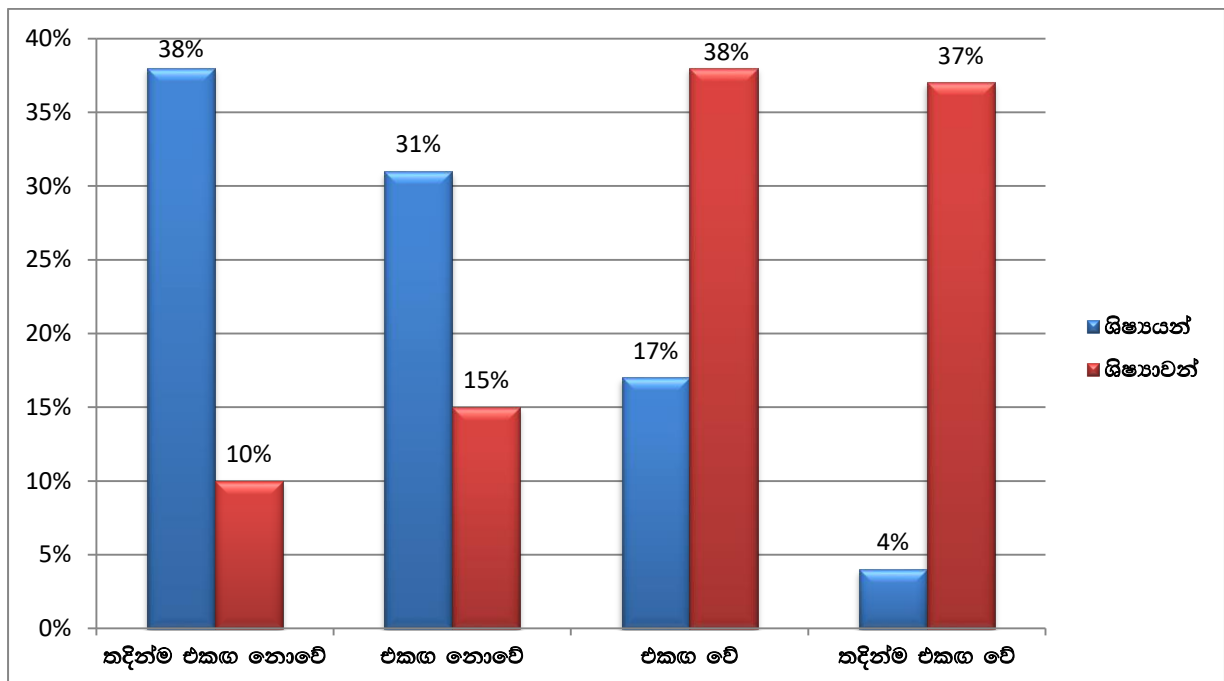
ප්‍රස්තාර අංක-01: ආකර්ෂණීය හා විලාසිතාවන් පිළිබඳ වැදගත් තොරතුරු මූලාශ්‍රයක් ලෙස සමාජ මාධ්‍ය ගැන සිතන අය

4.2 බර අඩු කර ගැනීමට යොමුවන සමාජ මාධ්‍යවලින් පීඩනයක් සිදු වේ ද?

පර්යේෂණයට සහභාගි වූ ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 75% ක් සහ ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 21% ක් පමණ බර අඩු කර ගැනීම සඳහා සමාජ මාධ්‍යවලින් පීඩනයක් දැනෙන බව "එකඟ වේ" සහ "තදින්ම එකඟ වේ" යන්න තෝරා ගෙන ඇත. පර්යේෂණයට සහභාගි වූ ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 58% ක් සහ ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 23% ක් ජනප්‍රිය පුද්ගලයින්ගේ පින්තූර බැලීමෙන් තමන්ට අපහසුතාවයක් දැනෙන බවත් බර අඩු කර ගැනීමට අවශ්‍ය බව "එකඟ වේ" සහ "තදින්ම එකඟ වේ" ලෙස තෝරා ගෙන ඇත. ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 56% ක් සහ පර්යේෂණයට සහභාගි වූ ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 87% ක් පමණ ඔවුන් ලස්සන හා මාංශපේශී පෙනුමක් ලබා ගැනීමට සමාජ මාධ්‍යවලින් පීඩනයක් දැනෙන බව "එකඟ වේ" සහ "තදින්ම එකඟ වේ" ලෙස තෝරා ගෙන ඇත. නව යොවුන් වියේ පසුවන ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 88% ක් සහ පර්යේෂණයට සහභාගි වූ ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 21% ක් විලාසිතාමය ඇඳුම් ඇඳීමට සමාජ මාධ්‍යවලින් පීඩනයක් දැනෙන බව "එකඟ වේ" සහ "තදින්ම එකඟ වේ" යන්න තෝරා ගෙන ඇත.

ප්‍රස්තාර අංක-02: බර අඩු කර ගැනීම සඳහා සමාජ මාධ්‍යවලින් පීඩනයක් දැනෙන අය

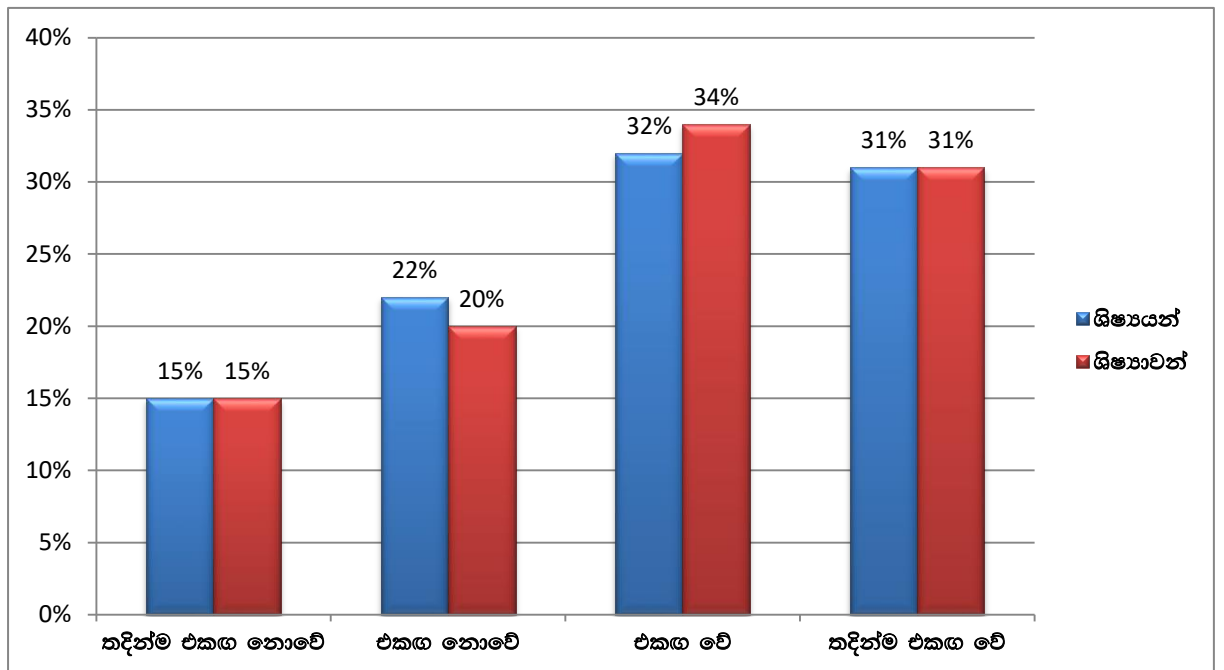
4.3 යොමුවන ඔවුන්ගේ ශරීරය සමාජ මාධ්‍යවල දකින ප්‍රසිද්ධ පුද්ගලයින් සමඟ සංසන්දනය කරනවාද?

පර්යේෂණයට සහභාගි වූ ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 65% ක් සහ ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 63% ක් පමණ ඔවුන්ගේ ශරීර සමාජ මාධ්‍යවල දකින ශරීර සමඟ සංසන්දනය කිරීමට "එකඟ වේ" සහ "තදින්ම එකඟ වේ" ලෙස ප්‍රකාශ නර ඇත. පර්යේෂණයට සහභාගි වූ ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 63% ක් සහ ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 23% ක් පමණ සමාජ මාධ්‍යවල දකින ප්‍රසිද්ධ පුද්ගලයින් මෙන් පෙනෙන්නට ඔවුන්ගේ පෙනුම වෙනස් කිරීමට කැමති බව "එකඟ වේ" සහ "තදින්ම එකඟ වේ" ලෙස තෝරා ගෙන ඇත. පර්යේෂණයට

සහභාගි වූ ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 68% ක් සහ ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 31% ක් දිනපතා සමාජ මාධ්‍යවල දකින පුද්ගලයන් මෙන් පෙනෙන්නට උත්සාහ කරන බවට “එකඟ වේ” සහ “තදින්ම එකඟ වේ” ලෙස තෝරා ගෙන ඇත.

රූප ශ්‍රේණිගත කිරීම් පරිමාණයට අනුව ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 79% ක් ආකර්ෂණීය පෙනුමක්, කීර්තිමත් පුද්ගලයින්ගේ ආහාර සැලසුම් හෝ ජීවන රටාව පිළිබඳ උපදෙස් ලබා ගැනීමට සූදානම් නම්, තරුණ ශිෂ්‍යාවන් සඳහා සමාජ මාධ්‍ය විසින් සකස් කර ඇති පරිසරය භයානක බව ප්‍රකාශ කර ඇත. මෙම ක්‍රියාවෙහි ප්‍රතිඵලය නව යොවුන් වියේ ශිෂ්‍යාවන් අතර මානසික අවපීඩනය, ආහාර ගැනීමේ අක්‍රමිකතා සහ සමස්ත අසතුටට පහසුවෙන්ම හේතු විය හැකිය. ශිෂ්‍යාවන් හා සමානව, ශිෂ්‍යයන් පරමාදර්ශී චරිතය සහ එක් ජනප්‍රිය පුද්ගලයකු සමඟ ඔවුන් කැමති රූපය හඳුනා ගත්හ. ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 83% ක් ප්‍රකාශ කළේ මාංශ පේශි ශරීරයක් ඉදිරිපත් කරන රූපය පරමාදර්ශී රූපය වන අතර ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 2% ක් පමණක් ප්‍රකාශ කළේ ඔවුන්ගේ රූපය පරමාදර්ශී රූපයට සමාන බවයි.

ප්‍රස්තාර අංක-03: සමාජ මාධ්‍යවල දකින ජනප්‍රිය පුද්ගලයන් සමඟ ඔවුන්ගේ ශරීරය සංසන්දනය කරන අය

රොසෙන්බර්ග්ගේ ස්ව අභිමානය පිළිබඳ න්‍යාය මෙන්, සමාජ-මිනුම් න්‍යාය (Sociometer Theory) යෝජනා කරන්නේ ස්ව අභිමානය සමාජීය මිනුම් (බැරෝමීටරයක්) ලෙස සේවය කරන අතර එය කෙනෙකුගේ සමාජ පරිසරයෙන් අනුගත වීමේ හා අනුගත නොවීමේ මට්ටම මැන බලයි. සමාජමානීය සිද්ධාන්තයේ වැදගත් යෝජනාවක් වන්නේ ස්ව අභිමානය වෙනස්වීම් සමඟ බලපෑමේ වෙනස්වීම් (මනෝභාවය සහ හැඟීම්) ඇති වන බවයි. මිනිසුන් සාර්ථක වූ විට හෝ අන් අය ඒවා පිළිගත් විට ස්ව අභිමානය ඉහළ යයි. මිනිසුන් අසමත් වූ විට හෝ අනෙක් අය ඒවා ප්‍රතික්ෂේප කරන විට එය පහත වැටේ. එයින් අදහස් කරන්නේ සමාජ මාධ්‍ය භාවිත කරන්නන් සාමාන්‍යමක

තොරතුරුවලට වඩා ධනාත්මකව බෙදා ගැනීමට සහ ලැබීමට නැඹුරු වන බවයි. මෙම ධනාත්මක නැඹුරුව නව යොවුන් සමාජ මාධ්‍ය භාවිත කරන්නන් සඳහා ද තදින්ම බලපායි.

බොහෝ සමාජ මාධ්‍ය භාවිත කරන්නන් තමන්ගේ හොඳම ඡායාරූප සහ ඔවුන්ගේ ජීවිතයේ හොඳම දේ පෙන්වීමට සමාජ මාධ්‍ය වෙබ් අඩවි භාවිත කරයි. ඒ හරහා තම මිතුරු හවුල් ප්‍රතිචාර බලාපොරොත්තු වේ. මෙය තරඟකාරිත්වය සහ සමාජ සංසන්දනයක් ඇති කළ හැකි අතර, පහත් මට්ටමේ ස්ව අභිමානය සමඟ සම්බන්ධ වී වෙනත් සාමාන්‍ය බලපෑම් ඇති කරයි. ෆේස්බුක් දෙස බලන විට බොහෝ පුද්ගලයින් බලා සිටින පළමු දෙය වන්නේ පැතිකඩ පින්තූරයකට (Profile Picture) කොපමණ ප්‍රමාණයක් කැමතිද යන්නයි. ඒ ෆේස්බුක් හි ධනාත්මක ප්‍රතිපෝෂණය මගින් ස්ව අභිමානය ඉහළ නැංවිය හැකිය. සමාජ මාධ්‍ය සහ තාක්ෂණය සමාජයේ වඩාත් ප්‍රචලිත හා බලවත් වන හෙයින් සමාජ මාධ්‍ය සහ නව යොවුන් වියේ දරුවන් අතර ස්ව අභිමානය පිළිබඳ අනාගත පර්යේෂණ අවශ්‍ය වේ. නව යොවුන් වියේ දරුවන්ගේ ස්ව අභිමානය කෙරෙහි සමාජ මාධ්‍යවල බලපෑම පිළිබඳ අවබෝධය වැඩි දියුණු කිරීමට සහ වඩා හොඳ අවබෝධයක් ලබා දිය හැකි එක් ක්‍රමයක් නම්, ඇතැම් සමාජ මාධ්‍ය වෙබ් අඩවි, භූගෝලීය පිහිටීම් සංසන්දනය කිරීම හෝ ගවේෂණය කිරීම වැනි විශේෂතා කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරන වැඩි අධ්‍යයනයන් සිදු කිරීමයි.

05. සමාලෝචනය

මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආකර්ෂණීය හා විලාසිතාමය දේ පිළිබඳ වැදගත් තොරතුරු මූලාශ්‍රයක් ලෙස සමාජ මාධ්‍ය පත්ව තිබේ යන ප්‍රකාශයට ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 83% ක් සහ ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 78% ක් “එකඟ වේ” හෝ “තදින්ම එකඟ වේ” යන්න තෝරාගෙන ඇත. එසේම පර්යේෂණයට සහභාගි වූ ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 75% ක් සහ ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 21% ක් පමණ බර අඩු කර ගැනීම සඳහා සමාජ මාධ්‍යවලින් පීඩනයක් දැනෙන බව “එකඟ වේ” සහ “තදින්ම එකඟ වේ” යන්න තෝරා ගෙන ඇත. පර්යේෂණයට සහභාගි වූ ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් 65% ක් සහ ශිෂ්‍යයන්ගෙන් 63% ක් පමණ ඔවුන්ගේ ශරීර සමාජ මාධ්‍යවල දකින ශරීර සමඟ සංසන්දනය කිරීමට “එකඟ වේ” සහ “තදින්ම එකඟ වේ” ලෙස ප්‍රකාශ කර ඇත. මෙම ප්‍රතිඵලයන් අධ්‍යයනය කිරීමේදී සමාජ-මිනුම් න්‍යාය මගින් විස්තර වන නව යොවුන් වියේ ස්ව අභිමානයට සමාජ මාධ්‍ය අන්තර්ගතයන්ගෙන් බලපෑමක් සිදුව ඇති බව පැහැදිලිය. සමාජ මාධ්‍යවල බලපෑම හේතුවෙන් මානසික අවපීඩනය හෝ සියදිවි නසාගැනීම් වැනි අවස්ථා ගණනාවක් වර්තමානයේ අසන්නට ලැබේ. අනෙක් අතට, සංගීත විඩියෝ, චිත්‍රපට සහ සමාජ මාධ්‍යවල දකින කීර්තිමත් පුද්ගලයන්, නිරූපිකාවන්, ගායකයින් හෝ නළුවන් සමඟ සංසන්දනය කරන, නව යොවුන් වියේ අය සිටිති. ඔවුන් දිනපතා සමාජ මාධ්‍ය ඔස්සේ ඔවුන් අනුගමනය කරන අතර යෞවනයන්ට සමාජ මාධ්‍ය තුළ දකින ජීවන රටාව සමඟ කටයුතු කළ නොහැකි බැවින්, මෙම උත්සාහය මානසික අවපීඩනයට, අඩු ස්ව අභිමානයට හේතු විය හැකි අතර එය ඔවුන්ගේ සෞඛ්‍යයට පහසුවෙන් හානි කළ හැකිය.

වැදගත්ම දෙය නම්, නව යොවුන් වියේ දරුවන්ට අනාගතයේ දී ඔවුන් මුහුණ දෙන දේ සාර්ථකව හසුරුවා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කුසලතා ඇති කර ගැනීම සඳහා ඔවුන්ව සුදානම් කිරීම සහ දැනුවත්

කිරීම ය. තමන් ගැනම ධනාත්මක ලක්ෂණ සොයා ගැනීමේ වැදගත්කම නව යොවුන් දරුවන්ට ඉගැන්වීම ද වැදගත් ය. යෞවනයන්ට සමාජ මාධ්‍ය සහ එහි බලපෑම් පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. නිදසුනක් වශයෙන්, ඩිජිටල් තාක්ෂණය සහ විලාසිතා කර්මාන්තය හැසිරවීමට ආධාරයක් වැනි විවිධ ඡායාරූප මෘදුකාංග භාවිත කරන බව තරුණයෝ බොහෝ විට නොදැන සිටිති. එවැනි මැදිහත්වීමකට උදාහරණයක් වන මාධ්‍ය සාක්ෂරතාව සමාජ මාධ්‍ය අවබෝධ කර ගැනීමේ හා භාවිත කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් වන අතර වැඩසටහන් සහ වෙළෙඳ ප්‍රචාරණ අන්තර්ගතයන් වඩාත් විවේචනාත්මකව ඇගයීමට යෞවනයන්ට උපකාර වන බව පෙන්වා දී ඇත. ආහාර ගැනීමේ අනුමතය, ස්ව අභිමානය කෙරෙහි මාධ්‍යයේ බලපෑම සහ ශරීර ප්‍රතිරූපය (Body Image) පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම සඳහා පාසල්වල ක්‍රියාකාරකම් සංවිධානය කිරීම එක් නිදසුනකි. නව යොවුන් වියේ දරුවන්ගේ ජීවන තත්ත්වය සහ ශාරීරික සෞඛ්‍යය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ධනාත්මක ශරීර ප්‍රතිරූප සහ ශරීර පිළිගැනීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. සෞඛ්‍ය සම්පන්න ආහාර අනුභව කිරීම සහ ඒකාකෘති බිඳ දැමීම, නිරෝගී ආහාර පහසුවෙන් ළඟා කර ගැනීම අසීරු යැයි ඉදිරිපත් කිරීම නවතා දැමිය යුතු ය.

සමාජ මාධ්‍ය විසින් “පරමාදර්ශී” ශරීරය නිරූපණය කරන ආකාරය වෙනස් කිරීම දිගුකාලීන ඉලක්කයකි. යථාර්ථවාදී නොවන පිරිමින්ගේ හා කාන්තාවන්ගේ පින්තූර ප්‍රදර්ශනය කිරීමේ වගකීම අලෙවිකරුවන් වෙත පත් කිරීම සඳහා ජාතික හා ජාත්‍යන්තර උත්සාහයන් දැනට පවතී. එය යම් ප්‍රගතියක් ලබා ඇති අතර ඇඟලුම් නිෂ්පාදකයින් ස්වල්ප දෙනෙක් ඔවුන්ගේ නාමාවලිවල කිසි විටෙකත් ආකෘති භාවිත නොකරන බවට පොරොන්දු වීමෙන් මහජන පීඩනයට ප්‍රතිචාර දක්වා ඇත. තවත් විශිෂ්ට උදාහරණයක් ප්‍රංශයේ දී සිදුවිය. ප්‍රංශ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් “අධික ලෙස සිහින්” යැයි සැලකෙන විලාසිතා ආකෘති භාවිතය තහනම් කිරීමේ පනතක් සම්මත කර තිබේ. නිරූපිතාවන්ට ඔවුන්ගේ සෞඛ්‍යය “වෘත්තීයේ භාවිතයට අනුකූල” (compatible with the practice of the profession) බවට වෛද්‍ය සහතිකයක් අවශ්‍ය වේ. නීතිය උල්ලංඝනය කරන සේවා යෝජකයින්ට මාස හයක සිර දඬුවමක් හා ඩොලර් 75,000 ක දඩයක් ගෙවීමට සිදු වෙයි. පනතේ පෙර සංස්කරණයක් මඟින් ආකෘති සඳහා අවම ශරීර ස්කන්ධ දර්ශකයක් (BMI) යෝජනා කර ඇති අතර එය ප්‍රංශයේ ආකෘති නිර්මාණ ආයතනවල විරෝධතා අවුස්සයි. අඩු බර ආකෘති පිළිබඳ නීති සම්පාදනය කළ පළමු රට ප්‍රංශය නොවේ. ඉතාලිය, ස්පාඤ්ඤය සහ ඊශ්‍රායලය ද එසේ කර ඇත.

දැනටමත් අස්ථායී හා අවදානමට ලක්ව ඇති නව යොවුන් වියේ පසුවන අය, ජනප්‍රිය පුද්ගලයින්ගේ ඡායාරූප දෙස බැලීමෙන් පසු ඔවුන්ටත් නිරෝගී ආහාර ගැනීමට, ව්‍යායාම කිරීමට, ඔවුන්ගේ මනස වෙනස් කිරීමට දිරිමත් කළ යුතුය. සෞඛ්‍ය සම්පන්න ආහාර ගැනීම ඔවුන්ට සිහින් බව සහ කාය වර්ධනයට පමණක් නොව, නිරෝගීව හා ශක්තිමත්ව සිටීමටද උපකාරී වේ. ව්‍යායාම කිරීමෙන් ශරීරයට සමබරතාවය, ශක්තිය සහ සමස්ත සෞඛ්‍යය වැඩි දියුණු කිරීම ඇතුළු බොහෝ වාසි ඇත. එය සතුට පිළිබඳ හැඟීම් වැඩි කිරීමටත්, ශක්ති මට්ටම ඉහළ නැංවීමටත් හේතු විය හැකි අතර ස්ව අභිමානය ඉහළ නැංවීමේදී විශේෂයෙන් ප්‍රයෝජනවත් විය හැකිය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

ලොකුමාන්තගේ, ඒ. (2021). *මාධ්‍ය අධ්‍යයන ප්‍රවේශය*. කොළඹ 10. ගොඩගේ ප්‍රකාශන.

Crocker, J., & Brummelman, E., (2018). The self: Dynamics of persons and their situations. *The Oxford handbook of personality and social psychology*. Oxford University Press. 265–287.

Harter, S., & Whitesell, N. R., (2003). Beyond the debate: Why some adolescents report stable self worth over time and situation, whereas others report changes in self-worth. *Journal of Personality*, 71(6), 1027–1058.

Kernis, M. H., (2005). Measuring self-esteem in context: The importance of stability of self-esteem in psychological functioning. *Journal of Personalit*, 7(6), 1569–1605.

Kross, E., (2013). *Facebook Use Predicts Declines in Subjective Well-Being in Young Adults*. PlosOne.
<http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371%2Fjournal.pone.0069841>.

Richter, S. K., (1997). *Overview of normal adolescent development*. Handbook of child and adolescent psychiatry. New York. John Wiley & Sons.

Rosenberg, M., (1986). *Self-concept and psychological well-being in adolescence*. Academic Press. 205–246.

Thomas, P. G., & Gerald, R. A., (2005). *Handbook of Adolescent Behavioral Problems: Evidence-Based Approaches to Prevention and Treatment*. USA. Springer.

Woods, H. C., & Holly, S., (2016). "Sleepyteens: Social Media use in Adolescence is Associated with Poor Sleep Quality, Anxiety, Depression and Low Self-Esteem." *Journal of Adolescence*. <http://libproxy.unh.edu/login?url=https://search-proquest-com.libproxy.unh.edu/docview/1810527029?accountid=14612>.

සමාජ විග්‍රහ

විමර්ශිත සංග්‍රහය

REFEREED JOURNAL

පළමු කාණ්ඩය, සයවන වෙළුම - 2021

ISSN 2362-0978 (print ISSN)

ISSN 2756-925X (e-ISSN)

ලිපි අංක 04

සංවර්ධනය සහ සමාජ වෙනස්වීම : හම්බන්තොට-මත්කල ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළ ආශ්‍රිත ප්‍රත්‍යයයික අධ්‍යයනයක්

එන්. ටී. මාරසිංහ ⁴

 <https://orcid.org/0000-0002-6475-0949>

ප්‍රධාන සංස්කාරක

ප්‍රේමකුමාර ද සිල්වා

සහය සංස්කාරක

ජගත් බණ්ඩාර පතිරගේ

එම්.ඒ.දිශාන් මදුශංඛ

සංස්කාරක උපදේශක මණ්ඩලය

එස්.ටී.හෙට්ටිගේ (සම්මානිත මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
කාලිංග ටියුඩර් සිල්වා (සම්මානිත මහාචාර්ය) ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
කේ.කරුණාතිලක (ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය) කැලණි විශ්වවිද්‍යාලය
සරත් අමරසිංහ (සම්මානිත මහාචාර්ය) රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය
යසාංජලී ජයතිලක (ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය) ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
චන්ද්‍රසිරි නිරිඇල්ල (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
සුභාංගි හේරත් (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
නිශාර ප්‍රනාන්දු (ආචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
ඊර්සානා හනීෆා (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

භාෂා සංස්කරණය

නාලක ජයසේන

පරිපූරක නිර්මාණය

ප්‍රහාන් ගලගමගේ

⁴ බී.ඒ (ජයවර්ධනපුර), සහකාර කලීකාචාර්ය,-රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයනාංශය,-රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය.

සමාජ විග්‍රහ

විමර්ශිත සංග්‍රහය

REFEREED JOURNAL

පළමු කාණ්ඩය, සයවන වෙළුම - 2021

ISSN 2756-925X (e-ISSN)

ISSN 2362-0978 (print ISSN)

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

දැනුම වෙත ප්‍රවේශ වීමේ සීමා අතික්‍රමණය සඳහා ලොව බොහෝ ශාස්ත්‍රාලයීය ප්‍රකාශන සම්ප්‍රදායික ප්‍රකාශන අයිතිය පිළිබඳ නෛතික ආකෘතියෙන් විකල්ප ආකෘතියක් වන පොදු නිර්මාණ බලපත්‍ර ක්‍රමයට සංක්‍රමණය වී / වෙමින් ඇත. මේ අනුව විචාරාත්මක දැනුමට විවෘත ප්‍රවේශයක් ලබා දීමේ අරමුණින් “සමාජ විග්‍රහ” විමර්ශිත සංග්‍රහය, නිකුත් වන්නේ ඉහත පොදු නිර්මාණ බලපත්‍රය යටතේය.

ලිපි විමර්ශක මණ්ඩලය

ජ්‍යෙෂ්ඨ මූලාසන මහාචාර්ය ප්‍රේමකුමාර ද සිල්වා, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

- මහාචාර්ය ආරච්චිගල ආනන්ද, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- මහාචාර්ය වානදනී ලියනගේ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- මහාචාර්ය ඉරේෂා එම්. ලක්ෂ්මන්, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය දිල්ලුකි අබේසිංහ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය එම්.ටී.එම්. මහීස්, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය ජගත් බණ්ඩාර පතිරගේ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය තරින්දි උදලාගම, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය ඕමලා පෙරේරා, ගුගෝල විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ප්‍රකාශනය

සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය
 කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
 කොළඹ-03
 දුරකථනය/ෆැක්ස්: 011-2500452
 විද්‍යුත් තැපෑල: samajaviggraha@soc.cmb.ac.lk
 වෙබ් අඩවිය: <https://arts.cmb.ac.lk/sociology/>

සාරසංක්ෂේපය

රටක සංවර්ධනය මිනිසාගේ සංවර්ධනය මත රඳා පවතින අතර මිනිසාගේ සංවර්ධනය රටේ සංවර්ධනයයි. එම සංවර්ධනය හරහා රටක ස්ථිර පැවැත්ම තීරණය වන්නේද යන කාරණාවේ දී සමාජයක් වේගයෙන් ඉදිරියට ගමන් කළයුතු අතර, ඒ සඳහා ජනතාව දෘෂ්ටිවාදී වශයෙන් සංවර්ධන-මූලික විය යුතුය. මෙහිදී මහා පරිමාණ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මිනිසාගේ සංවර්ධනයට සෘජුව බලපෑම් එල්ල කරන අතර එය පුද්ගලයාට මෙන්ම පරිසරයට ධනාත්මක සහ සෘණාත්මක බලපෑම් ඇති කරයි. නමුත් වරින් වර වෙනස් වන ආණ්ඩු පාලනය සහ ප්‍රතිපත්තිමය පරස්පරතා හේතු කොටගෙන මෙම කාර්ය නිසි ලෙස ඉටු නොවූ බවට සාක්ෂි බොහෝ ඇත. නිදසුන් වශයෙන් 2005 දී බලයට පත්වන රජය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති රැසක් හඳුන්වා දෙන්නට කටයුතු කළ ද එය වර්තමානය වන තෙක් පවත්වාගෙන යාම ගැටලුකාරී වී තිබේ. ලංකාවේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ඉදිකිරීම සම්බන්ධව 1980 අංක 07 දරණ පරිසර පනත මගින් හා එහි සංශෝධන පනත් මගින් පරිසරය සම්බන්ධව කටයුතු කිරීමට අදාළ තීන්දු තීරණ දක්වා තිබුණ ද අද වන විට බොහෝ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවල බරපතල අර්බුදකාරී තත්ත්වයන් නිර්මාණය වී ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණු වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ නව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සහ සමාජ වෙනස්වීමේ වත්මන් අභියෝගාත්මක මුහුණුවරයි. සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවල පෙර සහ පසු සමාජ වෙනස්වීම විමසා බැලීම මෙන්ම දේශපාලන ප්‍රතිපත්ති තීන්දු තීරණ නිසා ග්‍රාමීය වශයෙන් ජනතාව සහ පරිසරය මුහුණ දෙන ගැටලු අධ්‍යයනය කිරීම එහිදී සිදු වේ. මෙම පර්යේෂණය මගින් හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ මත්තල ගුවන් තොටුපළ ව්‍යාපෘතිය හා ඒ ආශ්‍රිත ගැටලු කළමනාකරණය පිළිබඳ ප්‍රධාන පර්යේෂණ ප්‍රශ්න තුනක් භාවිත කරන ලදී. එනම් මත්තල ව්‍යාපෘතියට අදාළව පරිසර ඇගයීම් වාර්තාවෙන් පැහැදිලි කරනු ලැබූ ගැටලු මොනවා ද? එම අධ්‍යයන වාර්තාවට අනුව මත්තල ගුවන් තොටුපළ ඉදිකිරීමේ දී ගැටලු කළමනාකරණය සඳහා ගෙන ඇති උපාය මාර්ග සමාජ වෙනස්වීමකට හේතුව තිබේ ද? මත්තල ගුවන් තොටුපළ ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයන්හි උද්ගතව තිබෙන සමාජ ගැටලු මොනවා ද? යන්නයි. මෙහිදී පාරිසරික ගැටලු, දේශපාලනික හා ආර්ථික ගැටලු හඳුනාගත හැකිවිය. සමාජයක් වෙනස් වීමකට ලක් වීම නැතහොත් සමාජ පරිණාමය ඕනෑම ජන සමාජයක සංවර්ධන යතුරයි. එනිසාම මෙම අධ්‍යයනයේ දී තහවුරු වූයේ ක්‍රමක්‍රමයෙන් වෙනස් වීමකට ලක්වන ග්‍රාමීය ජන සමාජයක් පිළිබඳවයි.

ප්‍රමුඛ පද: නවීකරණය, පාරිසරික කළමනාකරණය, සංවර්ධනය, සංවර්ධන ව්‍යාපෘති, සමාජ පරිණාමය

01. හැඳින්වීම

සෑම පුද්ගල කේන්ද්‍රීය සමාජ තලයක්ම පවත්නා වූ තත්ත්වය ඉක්මවා ගොස් කාලානුරූපීව විවිධ වෙනස්වීම්වලට ආරෝපණය වේ. එම වෙනස්වීම් සාම්ප්‍රදායිකව පැවති කඩතුරාව අවසන් කර ඉන් ඔබ්බට නව්‍යකරණ ලක්ෂණ විදහා දක්වමින් කාර්මීකරණ, නවීකරණ වැනි සමාජ ක්‍රියාවලීන් තුළින් මෙන්ම වාණිජ්‍යකරණය, බටහිරකරණය, ගෝලීයකරණය යන විශ්ව ව්‍යාප්ත සංකල්ප සමඟ අත්වැල් බැඳගනී. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද ජනාකීර්ණ ප්‍රදේශවලට පමණක් සීමා වූ සංවර්ධන වරප්‍රසාද දීප ව්‍යාප්ත මට්ටමින් කාලානුරූපීව දුෂ්කර ප්‍රදේශ කරා ඇදී එන්නට විය. ඒ අනුව ගත්කල දියුණු වෙමින් පවතින රටවල ආර්ථික සංවර්ධන අරමුණු සහ පරමාර්ථ ඉටු කර ගැනීම සඳහා කෘෂිකාර්මික, කාර්මික, යටිතල පහසුකම් වැනි විවිධ ක්‍ෂේත්‍රයන්ට අදාළව විවිධ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කෙරේ. ඒවාට විවිධ ණය හා ආධාර ලබා ගෙන පිහිටුවන ලද සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ගණන අති විශාලය. ඒ අනුව මහින්ද චින්තන ඉදිරි දැක්ම - නව ශ්‍රී ලංකාවක් ප්‍රතිපත්ති රාමුව යටතේ 2005-2009 කාල පරිච්ඡේදයේ ශ්‍රී ලංකාව සංවර්ධන ජයග්‍රහණ අත්පත් කරගත් අතර, එය 2009 යුද්ධාවසානයෙන් පසුව තවත් ගොඩනැගීම ආණ්ඩුවේ අපේක්‍ෂාව විය. එළඹෙන ඉදිරි වසර තුළ දී ඉහළ මට්ටමක තිරසාර සංවර්ධනයක් ඇති කර ගැනීමට ශක්තිමත් පදනම් සකස් කිරීම මෙහි දී සිදු විය.

මහින්ද චින්තන ඉදිරි වැඩපිළිවෙළ යටතේ විදුලි ජනනය, වරාය, ගුවන්තොටුපළ, ජලසම්පාදන හා වාරිමාර්ග, මහාමාර්ග හා ප්‍රවාහනය කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය, දේශීය ව්‍යවසාය, රාජ්‍ය සේවය හා රජය සතු ව්‍යවසාය ශක්තිමත් කිරීම. ගැමි බලය දිරිගැන්වීම සඳහා කෙරෙන ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් සවිමත් කිරීම, පෞද්ගලික අංශය හා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය ප්‍රවර්ධනය කිරීම ආදී වැඩසටහන් ගණනාවක් ක්‍රියාත්මක කළේය. රටේ මෙන්ම පුද්ගල අවධානයට යොමු නොවූණු දුෂ්කර ප්‍රදේශ අතර හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය වියළි දේශගුණයක් සහිත මෙන්ම දිවයිනේ අඩු ආදායම් ලබන දිස්ත්‍රික්ක අතර ප්‍රධාන විය. 2005 ට පෙර ජන සංගණන සහ සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තු වාර්තාවලට අනුව 1990, 1991 සහ 2002 වර්ෂ අතර කාලවල දී හම්බන්තොට දරිද්‍රතා මට්ටම නො වෙනස්ව පැවත ඇති ආකාරය පහත වගුවෙන් පැහැදිලි වේ.

වගු අංක 1 - දරිද්‍රතාවය පැතිර ඇති ආකාරය

ප්‍රදේශය	1990-1991	1995-1996	2002
ශ්‍රී ලංකාව	26.1%	28.8%	22.7%
හම්බන්තොට	32%	31%	32%
මාතර	29%	35%	27%
රත්නපුර	31%	46%	34%
මොණරාගල	34%	56%	37%

(මූලාශ්‍රය - ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තු වාර්තා)

මේ හැරුණු විට අඩු ජනගහත්වයක් සහිත ප්‍රදේශයක් ලෙස ද හම්බන්තොට හැඳින්විය හැකිය. 2004 වසරෙන් පසු මෙම තත්ත්වය නරක අතට හැරුණේ සුනාමි ව්‍යසනය නිසාය. එනිසා ම මෙම ප්‍රදේශවල මාර්ග පද්ධති, ප්‍රවාහන පහසුකම් සහ යටිතල පහසුකම් අඩු සංවර්ධන මට්ටමක පැවතිණි.

ඒ අනුව මෙහි කතා කෙරෙන හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ගුවන් තොටුපළ හා වරාය, සම්මන්ත්‍රණ ශාලාව, නව පරිපාලන සංකීර්ණය, ක්‍රීඩාංගණය හා කර්මාන්ත පුරය වැනි නව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ගණනාවක් ක්‍රියාත්මක වේ. හම්බන්තොට නව නාගරික කලාප බිහි වීම මෙන්ම පුළුල් මාර්ග පද්ධතියක් බිහිවීම, සංචාරක කර්මාන්ත වර්ධනය වීම, ඉඩම් මිල ඉහළ යාම, සංක්‍රමණ ප්‍රවාහ ඇති වීම ආදී නවීකරණ ලක්ෂණ අපේක්ෂා කළ ද එයින් වක්‍රාකාරව සාම්ප්‍රදායික කෘෂි ආර්ථිකය හා බැඳුණු ජීවනෝපාය මාර්ග ජීවිකාව කරගත් ජන කොට්ඨාස වෙත ප්‍රබල බලපෑමක් එල්ල කළේය. ගුවන් තොටුපළ ඉදිකිරීම සඳහා වෙන් කිරීමට තිබූ ප්‍රදේශයේ හෙක්ටයාර 800 ක භූමියෙන් හෙක්ටයාර 168 ක් වූ භූමි ප්‍රදේශයක් තුළ වන අලිත්ගෙන් වන බලපෑම අධ්‍යයනය කර තිබිණි. නමුත් අද වන විට ඒ හේතුවෙන් වන අලි 100-150 අතර ප්‍රමාණයක් මෙම භූමිය තුළ සැරිසරයි. තම වාසභූමි විනාශ වීමත් පරිසර සමතුලිතතාව බිඳවැටීමත් නිසා වන අලි ගම්වලට කඩා වැටීම සිදු විය. එය වඩාත් නිදසුන් සහිතව පහත වගුවෙන් දැක්විය හැකිය.

වගු අංක 2 - මත්තල ගුවන්තොටුපළ ඉදිකිරීමෙන් පසු වාර්තා වූ අලි මිනිස් ගැටුම්.

හේතු	2012	2013	2014	2015
වන අලි මරණ	22	21	28	11
ජීවිත හානි	10	03	9	04
ශාරීරික හානි	-	11	9	02
දේපළ හානි	-	99	135	66

(මූලාශ්‍රය: කාර්ය සාධන හා පරිසර විගණන අංශ වාර්තාව)

2014 වන විට වන අලි මරණ 28 ක් ද මිනිස් ජීවිත හානි 9 ක් ශාරීරික හානි 9 ක් දේපළ හානි 135 ක් වාර්තා වී ඇති අතර, 2015 වන විට වන අලි මරණ 11, ජීවිත හානි 4, දේපළ හානි 66 ක් ද සිදු වී ඇත. මීට අමතරව ගුවන් පර්ය තුළ මොනරුන් වැනි සතුන් ගැවසීම නිසා ගුවන් යානා පියාසරකරණයට බාධා ඇති වීම වැනි සිදු වීම් වාර්තා වී ඇත. මේ අනුව ගත් කල මෙම ව්‍යාපෘති හරහා ගැටලු මතුවනවා සේ ම යහපත් ප්‍රතිඵල ද හිමිව ඇත. කෙසේ වෙතත් මේ තුළින් පැහැදිලි වන්නේ නව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මගින් ඇතිව තිබෙන ගැටලු පොදුජන ජීවිතය ම අවුල් කරන්නකි. මේ ප්‍රදේශවල ජනයා කෘෂිකර්මාන්තයේ නියැලෙන අයවන අතර, අලි කරදර නිසා ඔවුන්ගේ වගා පාඨ වී ඇත. අලි කරදර නිසා රාත්‍රියකට මෙන් නොව දවල් කාලයේත් ඔවුන්ගේ සිත්වල බියක් ජනිත වීම යන කාරණා ද ඉඩම් ගැටලුවද වැදගත් තැනක් ගනී. .

02. සාහිත්‍යය විමර්ශනය

සංවර්ධනය සහ නව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමේ දී සංවර්ධන සංකල්පය ඉතා වැදගත් තැනක් ගනී. එනම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක වන්නේ මෙම සංවර්ධන සංකල්පය පදනම් කරගෙනයි. රටක් වශයෙන් සංවර්ධිතභාවය කරා ළඟා වීමට යොදා ගන්නා ප්‍රබල මාධ්‍ය වන්නේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ය. ඒ හරහා පොදු ජන සමාජයේ ආර්ථික හා සමාජ, දේශපාලන වෘද්ධියක් අපේක්ෂා කෙරේ. සංවර්ධනය යන සංකල්පය, න්‍යායයක් වශයෙන් ද ප්‍රායෝගික විෂය ක්ෂේත්‍රයක් වශයෙන් ද විවිධ අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක පදනම් මූලයක් සේ රඳා පවතී. ඒ අනුව

මූලික වශයෙන් ම එය ආර්ථික විද්‍යාව, දේශපාලන විද්‍යාව, සමාජ විද්‍යාව, දර්ශනය, පරිසර විද්‍යාව, සංඛ්‍යානය වැනි විවිධ අංශ ගණනාවක් සමඟ සම්බන්ධතා පවත්වයි. මෙම සෑම අධ්‍යයන විෂය ක්ෂේත්‍රයක්ම සමාජමය වශයෙන් මිනිස් ගැටලුවලටත් පරිසර කාරණාවලටත් සමාජ ගැටලුවලටත් කේන්ද්‍රීය මාතෘකාවක් වී ඇති අතර, මෙම සෑම ක්ෂේත්‍රයක දී ම සංවර්ධනය යන්න අධ්‍යයනයට ලක් කෙරේ.

අත්තනායකට (1999) අනුව සංවර්ධනය යන්න විවිධ නිර්වචන ඔස්සේ පැහැදිලි කර තිබේ. ඒවා මෙසේ හඳුනාගත හැකිය. ඩඩ්ලි සියර්ස් නම් ශාස්ත්‍රඥයා දක්වන ආකාරය අනුව යම් රටක සංවර්ධනය පිළිබඳව ඇසිය යුතු ප්‍රශ්න නම් දිළිඳුකමට කුමක් සිදුවී ද? සේවා විප්ලවයට කුමක් සිදුවී ද? සමාජ අසමානතාවයට කුමක් සිදු වී ද? යන්නයි. ඒ අනුව මෙම තත්ත්වයන් ඉහළ මට්ටමක සිට පහත බැස තිබේ නම් අදාළ රටේ අංශවල ප්‍රගතියක් ඇති විය යුතු බව ඔහු පැහැදිලි කර තිබේ. එසේම භූගෝල විද්‍යාඥයින්ට අනුව සංවර්ධනය දේශයක පිහිටීම හා අවකාශමය සබඳතාත් මිනිසා හා පරිසරයේ සබඳතාත් මත රැඳී පවතී. ඔවුන්ගේ දර්ශනය අනුව සංවර්ධනය යන්න ස්වභාවික සම්පත් මත රඳා පවතින්නකි.

සංවර්ධනය යනු සමාජයක ජීවත් වන මිනිසාගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීමේ ක්‍රියාවලියයි. ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක වශයෙන් සමාජයක් ලබන්නා වූ ඉදිරි දියුණුව සංවර්ධනය ලෙස හැඳින්වේ (කරුණාරත්න, 2009: 65).

සංවර්ධනය මිනිසාගේ සුබසාධනය සඳහාම වූවක් විය යුතුය. එනිසා සංවර්ධනය මිනිසාගේ ජීවන තත්ත්වය තුළින් ප්‍රකාශ විය යුතුය. ජීවන ගුණය ඉහළ නැංවීම සඳහා ආර්ථික, සමාජීය, පාරිසරික ස්ථාවරයන් පමණක් නොව අධ්‍යාපනය හා සෞඛ්‍ය දේශපාලන නිදහස, මානව අයිතිවාසිකම් වශයෙන් වූ සමස්තය ම ධනාත්මක වශයෙන් සම්පූර්ණ විය යුතුය. එබැවින් සංවර්ධනයේ කැඩපත මිනිසාගේ ජීව ගුණයයි (ජයකොඩි, 2008: 38).

සංවර්ධනය විග්‍රහ කරන සමාජ විද්‍යාත්මක න්‍යායන්වල ආරම්භක න්‍යාය වන්නේ නවීකරණ න්‍යායයි. නවීකරණය හා සමගාමීව භාවිතා වන අනෙක් අර්ථ නුකත හා නුකතත්වය යි. මින් අදහස් කරන්නේ නුකත සමාජයක් බවට වත්මන් සමාජය පත්වීමේ ක්‍රියාදාමයයි. නවීකරණ න්‍යාය මගින් පැහැදිලි කරන්නේ සාම්ප්‍රදායික හෝ උගත සංවර්ධිත රටවල් නුකතත්වය කරා පැමිණීමේ ක්‍රියාවලියයි. බටහිර යුරෝපීය සහ උතුරු ඇමරිකානු සමාජවල සිදු වූ සමාජ ආර්ථික හා දේශපාලනික ව්‍යුහීය පරිවර්තනය විග්‍රහ කිරීම සඳහා නවීකරණය යන්න භාවිත විය.

සමාජ වෙනස්වීම සම්බන්ධව අවධානය යොමු කිරීමේ දී සංවර්ධනය පිළිබඳ සමාජ න්‍යාය පිළිබඳව අවධානය යොමු කළ යුතුය. සංවර්ධනය පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක පර්යායන් තුනක් හඳුනාගත හැකිය. එනම්

- නවීකරණ න්‍යාය
- පරාධීන න්‍යාය
- ලෝක පද්ධති න්‍යාය

සංවර්ධනය විග්‍රහ කරන සමාජ විද්‍යාත්මක න්‍යායන්වල ආරම්භක න්‍යාය වන්නේ නවීකරණ න්‍යායයි. නවීකරණය හා සමගාමීව භාවිත වන අනෙක් අර්ථයන් වන්නේ නූතන හා නූතනත්වය යන අර්ථයන්ය. මින් අදහස් කරන්නේ නූතන හා නූතනත්වය යන අර්ථයන්ය. මින් අදහස් කරන්නේ නූතන සමාජයක් බවට පත්වීමේ ක්‍රියාදාමයයි. නවීකරණ න්‍යාය මගින් පැහැදිලි කරන්නේ සංවර්ධිත රටවල් නූතනත්වය කරා පැමිණීමේ ක්‍රියාවලියයි (රස්නායක හා හදරාගම, 2013:20).

නවීකරණ ක්‍රියාවලිය විධි තුනක් ඔස්සේ අර්ථ දැක්විය හැකිය.

1. ආර්ථික නවීකරණය
2. දේශපාලන නවීකරණය
3. සමාජ සංස්කෘතික නවීකරණය

ලෙස අර්ථ දැක්විය හැකිය. ආර්ථික නවීකරණය යටතේ ආර්ථික සංස්ථාවේ සිදුවන නවීකරණමය පරිවර්තනයයි. දේශපාලන නවීකරණය යටතේ පරිපාලන නවීකරණය සම්බන්ධව ද සමාජ සංස්කෘතික නවීකරණ යටතේ සමාජ පද්ධතිය තුළ සිදුවන ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් හා පුද්ගල ආකල්ප, ආචාරධර්ම හා ආගමික සංස්ථාවේ සිදුවන වෙනස්කම් හඳුනාගත හැකිය. උක්ත කරුණු කාරණා හරහා පැහැදිලි වන්නේ සමාජයක් නවීකරණය වීමේ දී සියලු සංස්ථාවන්ගේ වෙනස්වීම් දැකගත හැකි බවයි. මෙම පර්යේෂණය හරහා ද අධ්‍යයනයට හසුකරගන්නේ ග්‍රාමීය සමාජයක ඇති වූ නවීකරණ අංග ලක්ෂණයයි.

සංවර්ධනය හා පරිසරය අතර ඇත්තේ එකිනෙකට සමීප අන්තර්සම්බන්ධතාවයකි. තිරසාර සංවර්ධනයේ ඇරඹුමත් සමඟ පරිසරයේ අවශ්‍යතාව මිනිසාට දැනෙන්නට විය. සංවර්ධනය මහා පරිමාණයෙන් සිදුවන විට ගිලිහී යාමට ලක් වූයේ පරිසරය හා මිනිසා අතර වූ බැඳීමයි. පුරාතනයේ මිනිසා ගස් ගල්වලට වන්දනාමාන කරමින් ස්වභාව දහම දේවත්වයේ ලා සැලකීය. එකල මිනිසා තමාගේ සියලු අවශ්‍යතා සපුරා ගත්තේ පරිසරය ඇසුරෙනි. මුල් යුගයේ පරිසරයේ සත්ත්ව සම්පත ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් ජීවත් වූ මිනිසා පසුකාලයේ දී භූමිය හා ජලය භාවිතා කර කෘෂිකර්මාන්තයට යොමුවිය. නමුත් මෙම කිසිදු කාර්යයකින් පරිසරයට අහිතක් වූයේ නැත. පරිසරය උපයෝගී කරගත්තේ ද අල්ප වශයෙනි. එහෙත් ජනගහනයේ වර්ධනය සමඟ කාර්මික යුගය ඇරඹිණි. මිනිසා සහ සංවර්ධනය අතර සබැඳියාව බිඳවැටෙන්නට පටන් ගත්තේ මෙම කාලයේ ඇති වූ තාක්ෂණික භාවිතය සමඟයි. පරිසරය අධික ලෙස උපයෝජනයක් සිදු වූ අතර මිනිසාගේ පැවැත්ම පරිසරය මත රඳා පවතින බව මිනිසාටම අමතක විය. එහෙත් දැන් දැන් එහි අවශ්‍යතාව මිනිසුන්ට දැනෙන්නේ පරිසරයෙන් තොර සංවර්ධනයක් නොමැති බව ඔවුහු අවබෝධ කරගත් නිසාය.

පරිසරය යන්න සරලව හඳුනා ගැනීමේ දී එය අප අවට ඇති වටපිටාව ලෙස සරලව හඳුනා ගත හැකිය. නමුත් එම හැඳින්වීම වඩාත් අර්ථවත් වන්නේ මිනිසා ඇතුළු සියලු ජීවීන්ගේ ජීවන පැවැත්ම සලසන වටපිටාව ලෙස ගත් විටයි. අතීතයේ සිටම පවතින සරලම හැඳින්වීමට අනුව ගත් කළ පෙර කියන ලද වටපිටාව හෙවත් පරිසරය මිනිසා ඇතුළු සියලු ජීවීන් ගේ පැවැත්ම මත රඳා පවතින අතර අනික් අතට ඒ සියලු ජීවීන් පරිසරය මත රඳා පැවැතීම යන අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතාවයෙන් යුක්ත වූවකි. එහෙත් දැන් දැන් එහි අවශ්‍යතාව මිනිසුන්ට දැනෙන්නේ පරිසරයෙන් තොර

සංවර්ධනයක් නොමැති බව ඔවුහු අවබෝධ කරගත් නිසාය. ජාතික පරිසර පනතට අනුව පරිසරය මෙලෙස අර්ථ දැක්විය හැකිය (ධනපාල, 2010: 10).

යටත්විජිතවාදයෙන් පසුව ජනගහනය වැඩි වශයෙන් ජීවත්වීමත් සමඟ ග්‍රාමීය ජන සමාජය තුළ අන්ත දරිද්‍රතාව ග්‍රම සුරාකෑම, මන්දපෝෂණය හා සනීපාරක්‍ෂාවකින් තොරවීම, ජීවන පරිසරය සෞඛ්‍ය සම්පන්න නොවීම යන සාධක හඳුනාගත හැකිය. මැතිවරණයන්හි දී ජන්ද බලය ලබා ගැනීම ග්‍රාමීය ජන සමාජයේ පවතින ගැටලු තේමාකර ගනිමින් දේශපාලඥයින් දේශපාලන ක්‍රියාවලිය ඉදිරියට ගෙනයයි. මේ නිසාම ග්‍රාමීය ජන සමාජයේ දැකිය හැකි ලක්‍ෂණ දෙකක් හඳුන්වා දිය හැකිය.

1. සංවර්ධන වැඩසටහන් අක්‍රමවත්ව විටින් විට දේශපාලන අවශ්‍යතා මත සැලසුම් කිරීම
2. එලදායී නොවන ආකාරයෙන් ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රමෝපායන් සකස් කිරීම
(ජිනදාස, 2014: 158).

03. ගැටලු ප්‍රකාශනය

ලංකාවේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ඉදිකිරීම සම්බන්ධව 1980 අංක 7 දරන පරිසර පනත මගින් හා එහි සංශෝධන පනත් මගින් පරිසරය සම්බන්ධව කටයුතු කිරීමට අදාළ තීන්දු තීරණ දක්වා තිබෙන නමුත් වර්තමානයේ ඉදිවෙන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති තුළින් පරිසරය හා ජනතාව පීඩාවට පත්වන විවිධ හේතු සාධක පවතී. පරිසර ඇගයීම් වාර්තා මගින් ඒ ඒ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන්ට අදාළ පූර්වවිමසා බැලීමක් සිදුකර එහි බලපෑම අවම කරගැනීමට පිළියම් දක්වා තිබුණ ද අද වන විට බොහෝමයක් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවල ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් කළමනාකරණය කර ගැනීමට නොහැකි වී තිබේ. මෙම පර්යේෂණ නිබන්ධනය හරහා පරීක්‍ෂාවට ලක්කෙරෙන ගැටලුව වන්නේ ද හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ එලෙස ඉදි වූ මත්තල ගුවන් තොටුපළ නිසා වර්තමානයේ පැන නැගී ඇති ගැටලුකාරී තත්ත්වයයි. එයට හේතුව ඇත්තේ වන ජීවී ආරක්‍ෂණයේ පවතින මන්දගාමී ස්වරූපය ද ? නැතහොත් වෙනත් කාරණාවක් ද ? යන්න මෙහි දී අවධාරණයට ලක්වන අතර, පරිසර විධි විධානවලට අනුව සැකසූ ගුවන් තොටුපළේ පරිසරය කළමනාකරණය අද වනතුරුත් කරගැනීමට නොහැකි වී ඇත්තේ ඇයි ද කාරණාව මෙහි දී අවධානයට ලක්වේ. ඒ අනුව පහත පර්යේෂණ ප්‍රශ්න අධ්‍යනය කරනු ලැබේ.

1. මත්තල ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපළ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ඉදි කිරීමට පෙර අදාළ පරිසර ඇගයීම් වාර්තාවෙන් පැහැදිලි කරන ගැටලු මොනවා ද ?
2. එම අධ්‍යයන වාර්තාවට අනුව මත්තල ගුවන් තොටුපළ ඉදිකිරීමේ දී මේ ගැටලු කළමනාකරණය සඳහා ගෙන ඇති උපාය මාර්ග සමාජ වෙනස්වීමකට හේතුව තිබේ ද?
3. මත්තල ගුවන් තොටුපළ ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයන්හි උද්ගතව තිබෙන සමාජ ගැටලු මොනවා ද?

04. පර්යේෂණ අරමුණ

මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ නව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සහ සමාජ වෙනස්වීම් පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීමයි. ඒ හැරුණු විට පහත අරමුණු කෙරෙහි ද මෙහි දී අවධානය යොමුවේ. එනම් නව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ඇති වීමට පෙර පැවති ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයන කිරීම හා වර්තමානයේ එය වෙනස් වී ඇති ආකාරය හඳුනා ගැනීමත් ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් ගන්නා තීන්දු තීරණ නිසා ග්‍රාමීය වශයෙන් ජනතාව මුහුණ දෙන සමාජ ගැටලු පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමත් ය.

05. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන සංකල්ප ගැඹුරින් අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා වාස්තවිකත්වය අභිබවා ගිය ක්‍රමවේදයක් අවශ්‍ය වුවත් මනුෂ්‍ය වර්ගවත් සහ භාවිතාවත්, සිවිල් ජන සමාජ ක්‍රියාකාරීත්වය, දේශපාලන පක්ෂ තීන්දු තීරණ, අභිලාෂ හා වටහා ගැනීම් වැනි කාරණා අධ්‍යයනයට හසුකර ගන්නා බැවින් ප්‍රත්‍යක්ෂමූලිකවා දී ක්‍රමවේදය මෙහි දී යොදා ගනී. මෙම පරීක්ෂණය තුළ දී අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය ලෙස තෝරා ගනු ලබන්නේ දකුණු පළාතට අයත් හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය තුළ මත්තල ගුවන් තොටුපළ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියට අයත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයන්ය. මෙම ව්‍යාපෘතිය හේතුවෙන් ගම්මාන ගණනාවකට බලපෑම් එල්ලව ඇති අතර අධ්‍යයනයේ පහසුව පිණිස ගොන්නොරුව, කරවන්වැව, එලල්ල යන ග්‍රාමසේවා වසම්වලින් ගොන්නොරුව ග්‍රාමසේවා වසමට අයත් ගොන්නොරුව, වැලිපොකුණ, පන්වැව යන ප්‍රදේශය තෝරා ගන්නා ලදී. අහඹු නියැදියක් යටතේ මත්තල අවට ප්‍රදේශයේ තෝරාගන්නා ලද පවුල් 150 ක් ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමය ත් සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය හා නිරීක්ෂණ ක්‍රමය මගින් පර්යේෂණයට බඳුන් කර ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කර කරන ලදී. පොත්පත්, සඟරා, පුවත්පත් ලිපි මෙන්ම ගුවන් තොටුපළ අධිකාරිය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, පරිසර අධිකාරිය මගින් නිකුත් කළ වාර්තා හා පත්, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල, ග්‍රාම නිලධාරී කාර්යාල යන ආයතනවලින් හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තා හා ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තු වාර්තා, වන ජීවී දත්ත මේ සඳහා යොදා ගනියි. මෙම අධ්‍යයනයේ දී ලබාගන්නා දත්ත ප්‍රධාන වශයෙන් ප්‍රාමාණික හා ගුණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය යටතේ විශ්ලේෂණය කරන අතර ප්‍රාමාණික දත්ත විශ්ලේෂණයට සරල සංඛ්‍යාන විද්‍යාත්මක විධික්‍රම ශිල්ප භාවිතා කරමින් වගු හා වට ප්‍රස්තාර, තීර ප්‍රස්තාර භාවිතයෙන් දත්ත විශ්ලේෂණය සිදු කරයි.

06. පර්යේෂණ සොයාගැනීම්

මෙම පර්යේෂණය හරහා මත්තල ගුවන්තොටුපළ ඉදිකිරීමේ දී ගැටලූ කළමනාකරණය සඳහා ගෙන ඇති උපාය මාර්ග සමාජ වෙනස් වීමකට හේතු වූයේ ද? මත්තල ගුවන් තොටුපළ ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයන්හි උද්ගතව තිබෙන සමාජ ගැටලු මොනවා ද? යන්න සම්බන්ධව අවධානය යොමු කිරීමේ දී නවීකරණ න්‍යාය සමඟ සමාජ සංස්ථාවන් ගේ වෙනස්වීම් අධ්‍යයනයට හසු කරගත හැකි විය. එහි දී තහවුරු වූ කාරණාවක් වන්නේ ග්‍රාමීය වශයෙන් හුදකලාව පැවති සමාජ නවීකරණයට නිරාවණය වීමයි. එහි දී ඇතැම් පුද්ගලයන්ගේ රැකියා වෙනස් වූ අතර ඉඩකඩම් අහිමි වීමක් ද සිදුවිය. දේශපාලනික වශයෙන් මිනිසුන් තුළ විවිධ ආකල්ප ජනනය වීම ත් සංවර්ධනයේ ප්‍රතිලාභ අත්විඳීමට

අපේක්ෂා කළත් ඒවා වාර්ථ වන්නේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ දක්නට ලැබුණු යම් යම් අසාර්ථකභාවයන්ය.

සමාජයක් යන්න එක තැන නතරව තිබෙන්නක් නොව සමාජ සංස්ථා ගණනාවක එකතුවකි. ඒ අනුව ආසන්න වශයෙන් යටත්විජිතකරණය සමඟ ආසියානු ගම සමාජ පරිවර්තනයට ලක් විය. ඒ අනුව ග්‍රාමීය ගම්මානවල පහත ලක්ෂණ දැකගත හැකිය.

1. ඉහළ යමින් පවතින දුප්පත්කම
2. පහළ යමින් පවතින ඵලදායීතාවය
3. රැකියා විරහිතභාවය හා උෟන රැකියා වියුක්තිය
4. අධ්‍යාපනය සහ සංවර්ධනය අතර පවතින දුරස්ථභාවය
5. සංවර්ධනය වෙත ළඟා වීමේ දී ගොවියා මුහුණ දෙන දුෂ්කරතා

මෙම අධ්‍යයනය යටතේ යොදාගත් ප්‍රදේශය ද එලෙස නවීකරණයට ලක් වූ ප්‍රදේශයකි. ඒ අනුව තහවුරු කර ගත හැකි ධනාත්මක නිගමනයක් වන්නේ ගුවන් තොටුපළ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ඉදිකිරීමේ දී අරමුණු කරගත් කාරණාවලින් කිහිපයක් ඉටු වී ඇති බවයි. කොළඹින් පරිබාහිරව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හම්බන්තොටට ගෙන එන්නේ එකී ප්‍රදේශ හුදකලාවෙන් තොර කර ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය කුලින් ප්‍රදේශයේ දරිද්‍රතාව සහ විරැකියාව තුරන් කිරීම අරමුණු කරගෙනයි. සංවර්ධනය සහ පරිසර අතර සට්ටනය අරුමයක් නොවේ. එය ලෝකය පුරාම දක්නට ලැබෙන සිදු වීමකි. එහෙත් සංවර්ධන කාර්යය ඉදිරියට ගෙන යාමේ දී මෙවන් ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් මතු වේ. පරිසර ගැටලු කළමනාකරණය කරගනිමින් ඉදිරියට යා යුත්තේ එනිසාය. යුරෝපය තුළත් ඇමරිකාව වැනි දියුණු රටවල ත් ගුවන්තොටුපළ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති නිර්මාණය වී ඇත්තේ පරිසර සංවේදී කලාප වලයි. එම ගැටලුවලට විසඳුම් ලබාදෙමින් ගැටලු මගහරවා ගැනීමට කටයුතු කිරීමේ දී දීර්ඝ කාලීනව එය සමථයකට පත්වේ. නමුත් ලංකාව වැනි තුන්වන ලෝකයේ රටවල්වල පවතින දේශපාලන රටාව සමඟ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති අභියෝගයට ලක්ව ඇත්තේ කලින් කලට බලයට පත්වන රජයන් එය නිසි අවධානය යොමු නො කිරීම බව මේ මගින් නිගමනය විය. සොයා ගන්නා ලද සමාජ ගැටලු අතර අලි මිනිස් සට්ටනයත් රැකියා වෙනස්වීම වැනි කාරණා ත් මිනිසා සාම්ප්‍රදායික ගොවිජන ජීවිතයෙන් ඉවත්ව යාමත් දැකගත හැකි විය. යම් ආකාරයකට ආර්ථික වර්ධනයක් මේ හරහා සිදුවීම දැකගත හැකි විය. සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය අතරමග නතරව ඇති අතර අපේක්ෂිත අරමුණු ළඟා කර ගැනීමට නොහැකි වී ඇත. යටිතල පහසුකම් සම්බන්ධව අවධානය බොහෝ සේ යොමු වුව ද අධ්‍යාපනය වැනි දිගු කාලීන ආයෝජන වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක වීමක් මෙම සංවර්ධනය තුළ සිදු වී නොමැති බව අනාවරණය විය.

07. ප්‍රතිඵල සහ සාකච්ඡාව

7.1 මත්තල සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාරී ආකල්පය

කොළඹින් පරිබාහිරව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හම්බන්තොටට ගෙන එන්නේ එකී ප්‍රදේශ හුදකලාබවෙන් තොරකර ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය තුළින් ප්‍රදේශයේ දරිද්‍රතාව සහ විරැකියාව තුරන් කිරීම අරමුණු කරගෙනයි. මත්තල සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ඉදිකිරීමට තෝරාගත් ප්‍රදේශයේ දරිද්‍රතාවය සහ ආදායම් මට්ටම් අවම මට්ටමක පැවති බව ප්‍රාදේශීය වාර්තාවල දැක්වේ. ව්‍යාපෘති බල ප්‍රදේශය තුළ ඇති ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 09 හි ජීවත් වන පවුල්වලින් 60% ක පමණ මාසික ආදායම රුපියල් 3000 ට වඩා අඩු බවත්, තවත් 28% ක පවුල් සංඛ්‍යාවක මාසික ආදායම රුපියල් 3000-5000 අතර බව එම දත්තවලින් පැහැදිලි වේ. එනම් එම ප්‍රදේශවල ආදායම් මට්ටම මෙසේ දැක්විය හැකිය.

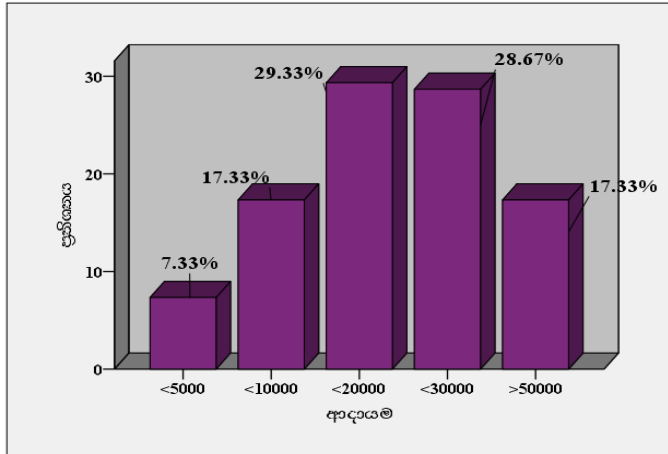
වගු අංක 3 - අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රයේ ආදායම් මට්ටම් සහ දරිද්‍රතා මට්ටම

ආදායම් පරාසය මසකට රුපියල්	ග්‍රාමනිලධාරී වසම් 9	ලුණුගම්වෙහෙර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය %	හම්බන්තොට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය %
3000 ට අඩු	60	28	31
3000-5000	28	30	32
5000-8000	4	27	26
8000-10000	3	11	8
10000 ට අඩු	5	4	2

මූලාශ්‍රය: ලුණුගම්වෙහෙර සහ හම්බන්තොට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල - 2018

මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ මෙම ව්‍යාපෘතිය ආදායම් මට්ටම අඩු දරිද්‍රතා මට්ටම වැඩි ප්‍රදේශ කේන්ද්‍ර කරගෙන නිර්මාණය වී ඇති බවයි. ග්‍රාම නිලධාරී වසම්වල පවත්වාගෙන යන රාජකාරී ලේඛනවලින් තහවුරුව ඇත්තේ ව්‍යාපෘතියෙන් බලපෑම් ඇති කරන ප්‍රදේශ තුළ ජීවත්වන පවුල්වලින් 53%ක් සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභීන්ය. එහෙත් මෙම ව්‍යාපෘතියෙන් පසු මෙකී මට්ටම අවම තත්ත්වයට පත්ව ඇත්තේ ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ ආදායම් මට්ටම ඉහළ යාම සමඟයි. සමීක්ෂණයට අනුව ආදායම් මට්ටම විමසා බැලීමේ දී තහවුරු වූයේ නියැදියට ගත් සියලු දෙනාගේ ආදායම රුපියල් 5000 ට වඩා වැඩි වී ඇති බවයි. නව රැකියා අවස්ථා වර්ධනය වීම, පුද්ගල ආදායම් මට්ටම ඉහළ යාම, කෘෂිකාර්මික ආර්ථික රටාවන් වෙනස් නොවී පවත්වාගෙන යාම සහ සංචාරක ව්‍යාපාරවල වර්ධන ලකුණු මෙම ප්‍රදේශවල දක්නට ලැබිණි. වෙනත් කාලවලට සාපේක්ෂව ඔවුන්ගේ ආර්ථික මට්ටම සවිමත් වූ අතර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියට පැමිණි නිලධාරීන්ට නේවාසික පහසුකම් සහ ආහාර සැපයීම මෙන්ම අමතර සේවා සැපයීමට අවස්ථාව ද මොවුන්ට හිමි විය. ඒ හැරුණු විට ඉදිකිරීම් රැකියා අවස්ථා ද ආරම්භක අවස්ථාවේ දී හිමි විය. කෙසේ වෙතත් මෙකී ආර්ථික වෙනස්කම් බොහොමයක් ලැබීම හරහා ප්‍රදේශයේ පැවති දරිද්‍රතාව අවම කිරීමටත් පැවති හුදකලාභාවය තුරන් කිරීමටත් හැකි විය. හම්බන්තොට ආශ්‍රිත වූ බොහොමයක් ප්‍රදේශ පිළිබඳව අවධානය යොමු වූයේ මෙම සංවර්ධනය සමඟයි.

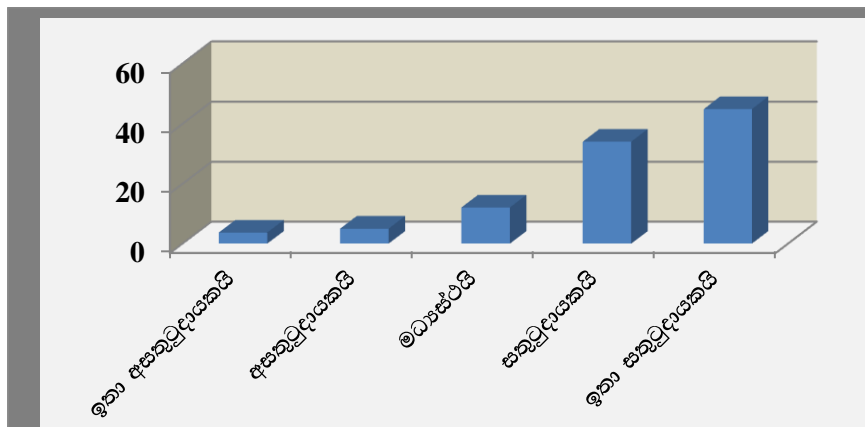
ප්‍රස්තාර අංක 01: ප්‍රතිවාරකයන්ගේ ආදායම් මට්ටමේ වර්ධනය

(මූලාශ්‍රය: කේෂ්ත්‍ර අධ්‍යයනය, 2020)

සමාජයක් වෙනස්වීමේ දී සෑම සමාජයක්ම ජනාකීර්ණ වීම සුලබ ලක්ෂණයකි. මෙකී ලක්ෂණය පිළිබිඹු කරමින් වර්තමානයේ ගුවන් තොටුපළ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය තුළ ඇති වූ වෙනස්කම් පදනම් කරගෙන ඉඩම් මිල ඉහළ යාම, බාහිර ප්‍රදේශවල පුද්ගලයින් වැඩි මිලට ඉඩම් මිලදී ගැනීම, නේවාසික බිම් ප්‍රමාණය කුඩා වීම, ප්‍රදේශයට ඇති පුද්ගල ආකර්ෂණය ඉහළ යාම, ලඳු කැලෑ ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල ජනාවාස බිහිවීම යන නවීකරණ ලක්ෂණවලින් සමාජය සංයුක්ත වී ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේ දී දත්තදායකයන් විසින් සඳහන් කරන ලද අදහස් අනුව මෙකී යථාර්ථය වටහා ගත හැකිය. පර්යේෂණයට භාජනය වූ නියැදිය තුළ බහුතරයකගේ ජීවිතවල ධනාත්මක වෙනසක් ඇති කිරීමට වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය තුළින් හැකි වූ බව නිගමනය විය. එයට ප්‍රධාන ලෙස හඳුනාගත හැකි වූයේ ගුවන් තොටුපළ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය තුළ ඔවුන්ට ලැබුණු ප්‍රතිලාභයි. ලැබුණු ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ පර්යේෂණයට බඳුන්වූවන් ගෙන් බහුතරයක් සුබවාදී ආකල්පයක් දැරූ බව නිගමනය වූ අතර ඒ ප්‍රතිලාභ හේතුවෙන් නව ආදායම් මාර්ග උත්පාදනය කර ගැනීමට හැකිවීම ත් දෛනික වැඩිකටයුතු පහසුවීමත් උක්ත සඳහන් ධනාත්මක වෙනසට හේතු වී ඇත. එමෙන්ම ගුවන් තොටුපළ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය නිසා ආදායම් මාර්ග ඇහිරී ගිය පුද්ගලයන් ද සිටින බව හඳුනාගත හැකිය.

ප්‍රස්තාර අංක 02 - ව්‍යාපෘතිය නිසා අත් වූ සමාජීය ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ ප්‍රතිචාරීන්ගේ ආකල්පය

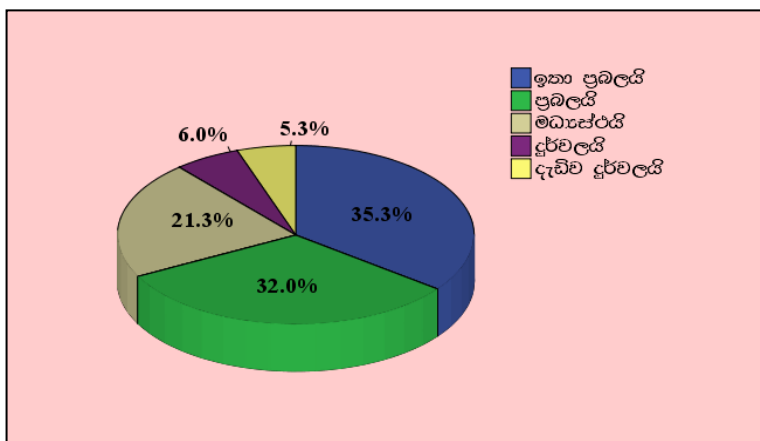

(මූලාශ්‍රය: කේෂ්ත්‍ර අධ්‍යයනය, 2020)

7.2 පාරිසරික වශයෙන් ප්‍රතිචාරකයන්ට සිදුව ඇති බලපෑම

මත්කල පාරිසරික බලපෑම් අධ්‍යයනය වාර්තාවට අනුව ගුවන් තොටුපළ ඉදිකිරීමේ දී පාරිසරික බලපෑම අවම වන ආකාරයට කටයුතු සකස් කර තිබෙන බව දැක්වේ. එසේම ස්වභාවික සහ ඉදිකළ පරිසරය තුළ ඇතිවිය හැකි අසමතුලිතතා මඟ හරවා ගැනීම සම්බන්ධව මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ. පාරිසරික වශයෙන් සිදු විය හැකි පාරිසරික හානි මගහරවා ගැනීමටත් පස සංරක්‍ෂණය හා භූමි පරිහරණය පිළිබඳවත් තොරතුරු එම වාර්තාවේ දැක්වේ. එහෙත් අද වන විට මෙම තත්ත්වය වෙනස් වී ඇත්තේ, ගුවන් තොටුපළ කේන්ද්‍ර කරගනිමින් ක්‍රියාත්මක වන සෞඛ්‍ය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හේතුවෙනි. ඒ අනුව වාර්තාවේ දැක්වෙන පරිදි ප්‍රදේශයට ආවේණික වටිනාකම් සහ පළාත්බද ව්‍යාපෘති සංරක්‍ෂණයට ත් ඒවා තිබීමට ඉඩ හැර අලංකාර කටයුතු කරන ලෙස ත් ආගන්තුක විශේෂ හඳුන්වා නොදෙන ලෙසත් එහි දැක්වේ. ගුවන්තොටුපළ ප්‍රදේශ බහුල වශයෙන් එළිපෙහෙළි කිරීමත් සමඟ ප්‍රදේශවාසීන් සහ පිටස්තර පුද්ගලයන් ජීවනෝපාය ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වනාන්තරවලට ඇතුළු වීම සමඟ ප්‍රදේශවාසීන් සහ පිටස්තර පුද්ගලයන් ජීවනෝපාය ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වනාන්තරවලට ඇතුළු වීම සමඟ අලි මිනිස් ගැටුම් ඇති වී තිබේ. ඒ අනුව පරිසර වාර්තාවේ දැක්වෙන ආකාරයට මෙම කාර්ය සාර්ථකව ඉටුකිරීමට නම් ව්‍යාපෘති යෝජක, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, වන සංරක්‍ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වනජීවී හා වන සංරක්‍ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, ප්‍රාදේශීය බලධාරීන් එකාබද්ධව කටයුතු කළ යුතුය. ඒ අනුව ගැටලු හමුවේ නිගමනය වන කාරණාවක් වන්නේ අදාළ බලධාරීන් වගකීම් විරහිතභාවයට පත්ව ඇති බවයි.

ප්‍රස්තාර අංක 03 - ප්‍රතිචාරකයන්ගේ ජීවනෝපායට එල්ල වී ඇති බලපෑම

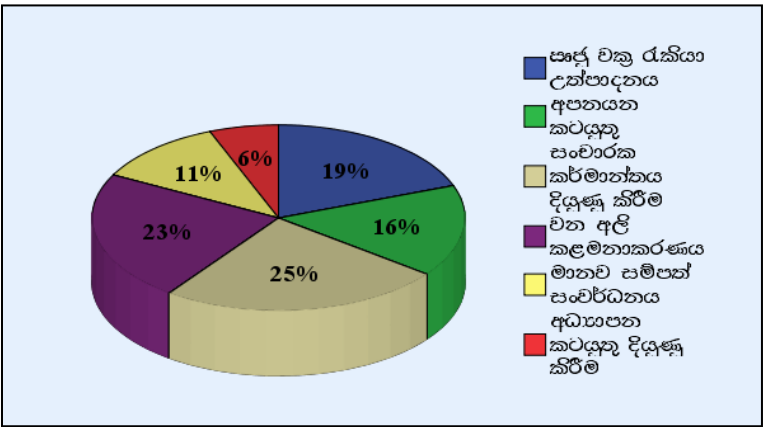
(මූලාශ්‍රය : ක්‍ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය, 2020)

උක්ත පර්යේෂණය සඳහා යොදාගන්නා ලද අධ්‍යයනය ක්‍ෂේත්‍රය යටතේ හඳුනාගත් ගොන්නොරුව ප්‍රදේශය සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකර්මාන්තයට උරුමකම් කියන ලද්දකි. ජන ශුන්‍ය ප්‍රදේශයන් ව පැවති මෙම ප්‍රදේශවල ජනතාව පදිංචි කරවීම ස්වර්ණ භූමි, ජය භූමි ඉඩම් ඔප්පු ලබා දීම හරහා සිදුකළ අතර, කෘෂිකාර්මික ජන ජීවිතයක් එම ප්‍රදේශය තුළ නිර්මාණය කරන ලදී. අපේක්‍ෂිත සංවර්ධනය ලැබුණු නමුත්, තවමත් ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් විසඳී නොමැත. පහතින් දක්වන ලද තොරතුරුවලට අනුව 67% ප්‍රතිශතයක් ප්‍රකාශ කර සිටියේ ව්‍යාපෘතිය නිසා ප්‍රබල බලපෑමක් සිදුව ඇති බවයි. ඒ අනුව 21% මධ්‍යස්ථ මතයක් දරමින් ප්‍රකාශ කරනු ලැබුවේ සුළු වශයෙන් කරදර බාධක පවතින බවයි.

ඒ අනුව සමස්ත නියැදියෙන් 11% ප්‍රතිශතයක් බලපෑමක් නොමැති බව දක්වනු ලැබුවේය. දැඩි සේ දුර්වල යනුවෙන් 5% ප්‍රකාශ කරනු ලැබුවත් ප්‍රදේශයේ කුඹුරු ඉඩම් නිරීක්ෂණය කිරීමේ දී වන අලි කරදර හේතුවෙන් හානි වූ කුඹුරු දැකගත හැකිවිය. කුඹුරු අස්වදින කාලය වන විට තම අස්වනු රැකගැනීම සඳහා ප්‍රදේශවාසීන් විවිධ උත්සාහයන් දරනු ලබයි. ඒ අතර පැල් රකිමින් අස්වනු ආරක්‍ෂා කර ගැනීමටත්, වැටකඩුලු යොදා වන අලි ගම්වලට ඇතුලු වන මාර්ග අවහිර කරන්නටත් විදුලි වැටවල් සවිකිරීමත් ගැමියන් විසින් සිදුකරන බව ප්‍රතිචාරකයන් ගේ අදහස විය. මෙම කාරණා දෙස බලන විට පැහැදිලි වන්නේ ප්‍රබල වූ බලපෑමක් වී ගොවිතැන හා හේන් ගොවිතැනට එල්ලව ඇති බවයි. ඒ අනුව දෙවන ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළ ව්‍යාපෘතිය නිසා ඇති වූ පාරිසරික ගැටලු මග හරවා ගැනීමට ප්‍රතිචාරීන්ගේ අදහස් විමසා බැලූ විට පහත යෝජනා ඉදිරිපත් විය. ඒ අනුව ගුවන් තොටුපළ තුළ පවතින අප ජලය කළමනාකරණය විධිමත් කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සලසා දෙන ලෙස 19% ප්‍රතිශතයක් ප්‍රකාශ කළ අතර වන අලි රක්‍ෂිත දේශ සීමාව සලකුණු කරන ලෙස ද බොහෝ පිරිසක් අදහස් දැක්වීය. ඒ අනුව 21% වන අලි රක්‍ෂිතය සීමාකිරීම සිදු කළ යුතු බව දක්වන අතර, ඉතිරි පිරිස වනජීවී නිලධාරී සේවාව වෙත අවධානය යොමු කරයි. එය සමස්ත ප්‍රතිශතයෙන් 20% කි. මෙයින් 14% බැගින් මහවැලි සංවර්ධන අධිකාරියේ අත්තනෝමතික වනාන්තර එළිකිරීම නතර කර දමන ලෙස අදහස් දැක් වූ අතර අනවසර ගල් කැණීම් නතර කරන ලෙස ද ප්‍රතිචාරකයින් අදහස් දක්වන ලදී. ඉතිරි 12% නීති විරෝධී ඉඩම් ජාවාරම නතර කර දැමීමට කටයුතු කළයුතු බව දැක්වීය.

මේ හැරුණු විට සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සමඟ සංවර්ධනය වියයුතු කරුණු පිළිබඳව ජනතාවගේ අදහස් විමසා බැලූ විට තවත් සමාජ කාරණා ගණනාවක් තහවුරු විය. ඒ අනුව ප්‍රදේශයේ රැකියා උත්පාදනය වැඩිකරමින් ජනතාවගේ රැකියා අවස්ථා පුළුල් කරන ලෙස අදහස් ඉදිරිපත් වූ අතර ප්‍රදේශයේ පවතින විරැකියාවට එමගින් විසඳුම් ලැබෙනු ඇත. යටිතල පහසුකම් සඳහා අවධානය බොහෝ සේ යොමු වුව ද ප්‍රදේශයේ අධ්‍යාපනය සම්බන්ධව ප්‍රතිපත්ති තීන්දු තීරණ ක්‍රියාත්මක වී නොමැත. ජනතාවට අවශ්‍ය පුස්තකාල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම, පාසල් සංවර්ධනය කිරීම ඔවුන්ගේ අදහස් විය. නවීකරණයට යොමු වූ අදාළ ප්‍රදේශයේ සංචාරක කර්මාන්තය නගා සිටුවීමත් පාරිසරික ගැටලුවලට කඩිනම් විසඳුම් අවශ්‍ය බවත් ජනතාව අදහස් දැක්වීය.

ප්‍රස්තාර අංක 04 -ගුවන්තොටුපළ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සමඟ ප්‍රදේශයේ සංවර්ධනය විය යුතු අංශ

(මූලාශ්‍රය : ක්‍ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය, 2020)

සෑම සමාජයක් ම විවිධ හේතු සාධක පදනම් කොට ගෙන සංවර්ධනය අත්පත් කර ගැනීමට යාමේ දී යහපත් ප්‍රතිලාභ මෙන්ම අයහපත් ප්‍රතිලාභ අත්කර ගනී. එම අයහපත් ප්‍රතිලාභ හේතුවෙන් මිනිසා ගේ පොදු ජන ජීවිතයට ප්‍රබල බලපෑමක් එල්ල වී ඇත. මෙම ප්‍රදේශයේ ජීවත්වන බහුතරයක් ගොවියන් වන අතර කෘෂිකර්මාන්තය පදනම් කරගෙන ඔවුන් සිය ආර්ථිකය හසුරවයි. නමුත් නව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හේතුවෙන් ඔවුන්ගේ ආර්ථික කටයුතු අඩාල මට්ටමකට පත්ව ඇත්තේ වන සතුන්ගෙන් වන හානි නිසාය. මේ හේතුව නිසා බොහෝ දෙනා කෘෂිකර්මාන්තයෙන් ඉවත්ව ඇත. හුදෙක් මෙම ගැටලු වලට හේතු වී ඇති කාරණා වන්නේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ආශ්‍රිතව නිර්මාණය වන වෙනත් සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්ය.

08. සමාලෝචන සහ නිර්දේශ

උක්ත පර්යේෂණ ගැටලුව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී යොදාගත් පර්යේෂණ ගැටලුව අනුව කරුණු විමසා බැලීමේ දී පහත කාරණා නිගමනය කරගත හැකිවිය. සමාජයක් වෙනස්වීම කරා යන ගමනේ දී විවිධ සංවර්ධන ක්‍රියාදාම මත සමාජ වෙනස් වීමකට ලක්වේ. එය පාරිසරික, ආර්ථික, දේශපාලන යන කාරණා ඔස්සේ විමර්ශනයට ලක්කළ හැකිය. ඒ අනුව ව්‍යාපෘතිය ඉදිකිරීමට පෙර පාරිසරික බලපෑමට අදාළව ගත යුතු උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක නොකිරීම නිසා සමාජීය වශයෙන් ගැටලු රාශියකට ජනතාවට මුහුණ දීමට සිදුව ඇති අතර සමාජ ප්‍රතිලාභයන් ද අත්විඳිමින් සිටී. ඒ අනුව සමාජීය වශයෙන් පරිවර්තනයකට ලක්ව ඇති බව නිගමනය වේ. දේශපාලන බල සම්බන්ධතා මගින් ස්වභාවික පාලනය කිරීමට ගනු ලබන උත්සාහයන් හේතුවෙන් පුරවැසි ජීවිතය බහුල වශයෙන් සිදු වේ. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ව්‍යුහය තුළ පරිසර ආරක්‍ෂණය සහ ජනතාවගේ ජීවිත ආරක්‍ෂාව සඳහා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රියාමාර්ග ගත හැකි වුවත් ශ්‍රී ලංකාවේ සන්දර්භය තුළ එවැනි ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලබන්නේ ඉතා සීමිතවයි. එසේම අනෙක් කාරණාව වන්නේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වශයෙන් ලංකාවේ පරිසර අයිතිවාසිකම්, පරිසර නීති රීති හා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කර තිබුණ ද ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරීත්වයේ දී නෛතික තත්ත්වයන් නිසියාකාරව ක්‍රියාත්මක නොවෙන බව මෙම කාරණාව ඔස්සේ පැහැදිලි වේ. නීති ප්‍රතිපත්ති යාවත්කාලීන නොවීම, නිලධාරීන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්ව දුර්වලතා, දේශපාලන නියෝජිතයන්ගේ බලපෑම් වැනි කාරණා නිසා නෛතික අංශය තුළ පරිසර සුරක්‍ෂණය දුර්වල මට්ටමක පවතී. එහෙත් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හරහා ජනතාවට ධනාත්මක ප්‍රතිලාභ අත්වීමක් ද සිදු වේ.

ඒ අනුව සංවර්ධනය සහ සමාජ වෙනස් වීම හම්බන්තොට මත්තල ගුවන්තොටුපළ ඇසුරෙන් කළ අධ්‍යයනයේ නිගමන පදනම්කර ගෙන පහත සඳහන් යෝජනා ඉදිරිපත් කළ හැකිය.

- ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ව්‍යුහය තුළ පරිසර සුරක්‍ෂණය සහ ජන ජීවිත ආරක්‍ෂාව පිළිබඳව කලින් කලට බලයට පත්වන ආණ්ඩු අවධානය යොමුකළ යුතුය.
- පරිසරය හා සම්බන්ධව තීරණ ගැනීමේ දී එම නීති රීති දේශපාලනිකරණය වීම වැළැක්වීම.
- පාරිසරික ඇගයුම් වාර්තාවෙන් යෝජනා කරනු ලැබූ වනාන්තර රක්‍ෂිත කලාපය ඇති කිරීම සහ වනජීවී ආරක්‍ෂණය පුළුල් කිරීම.

- ඇති වී තිබෙන ගැටලුකාරී තත්ත්වය මග හරවා ගැනීමට නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වනජීවී හා වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, ප්‍රාදේශීය බලධාරීන් එකාබද්ධව කටයුතු කිරීම විධිමත් කිරීම.
- ගුවන් තොටුපළ කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් ආනයන අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය දියුණු කිරීමට පියවර ගැනීම සහ සංචාර කර්මාන්තය දියුණු කිරීම.
- ගුවන් තොටුපළ ආශ්‍රිත අපජලය කළමනාකරණයට ඇති අවස්ථා පුළුල් කිරීම සහ ජලය සඳහා ගුවන් තොටුපළ පරිශ්‍රයට ආකර්ෂණය වන වන සතුන් පාලනය කිරීම.

ව්‍යවස්ථා නාමාවලිය

1980 අංක 47 දරන ජාතික පාරිසරික පනත. (1980). කොළඹ: රජයේ මුද්‍රණ නීතිගත සංස්ථාව.

2000 අංක 53 දරන ජාතික පාරිසරික සංරෝධන පනත. (2000). රජයේ මුද්‍රණ නීතිගත සංස්ථාව.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

අත්තනායක, බී., (1999). *සංවර්ධන සන්නිවේදනය හා සන්නිවේදන ව්‍යාපෘති සැලසුම්කරණය. පන්නිපිටිය : ඉදිරි මුද්‍රණාලය.*

අබේගුණවර්ධන, පී සහ සේනාරත්න, ඒ., (2002). *ස්වභාවික සම්පත් සහ පරිසර ආර්ථික විද්‍යාව. කැස්බෑව: ඉමදූව ක්‍රියේෂන්.*

කරුණාරත්න, එම්.ඩී.,(2009). *ප්‍රායෝගික ආර්ථික විද්‍යාව : කර්තෘ ප්‍රකාශන.*

ධනපාල, ඒ. එච්.,(2004). *පරිසරය මානුෂ අවශ්‍යතා සහ සංවර්ධනය. නුගේගොඩ : සරසවි ප්‍රකාශකයෝ.*

ගුවන්තොටුපළ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය.,(2009). *මන්තල පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීමේ අධ්‍යයන වාර්තාව. වරාය සහ ගුවන්සේවා අමාත්‍යාංශය.*

ජයකොඩි, කේ. එස්., (2008). *ශ්‍රී ලංකාවේ නිරසාර සංවර්ධනය අභියෝග හා ප්‍රතිචාර. කැලණිය : ඩිල් හෝල්ඩින්ස් මුද්‍රණාලය.*

ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන වාර්තා. (1990-2002).

ජාතික ක්‍රම සම්පාදන දෙපාර්තමේන්තුව.,(2010). *ශ්‍රී ලංකාව ආසියාවේ නැගී එන ආශ්චර්යය ශ්‍රී ලංකා රජයේ සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති රාමුව. මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය*

ජනදාස, එම්.පී.,(2014). *සංවර්ධන සන්නිවේදනය. කඩවත: ජයවි මුද්‍රණාලය.*

රත්නායක, එම්.,(1996). *විරස්ථායී සංවර්ධනය සඳහා පරිසර කළමනාකරණය. කර්තෘ ප්‍රකාශන.*

වර්ණපාල, ඩබ්.,(2007). *සංවර්ධන පරිපාලනය. වැල්ලම්පිටිය: වතුර මුද්‍රණාලය.*

පරිසර විගණකාධිපති දෙපාර්තමේන්තුව.,(2015). ශ්‍රී ලංකාවේ විකල්ප ජාත්‍යන්තර ගුවන්තොටුපළ ලෙස මන්තල තෝරා ගැනීම හා එහි මෙහෙයුම් කටයුතු. කාර්යසාධන හා පරිසර විගණන අංශය.

විජයරත්න, එල් .,(2015). නාස්තිකාර සංවර්ධනය සහ දූෂණය. හබරාදුව: දාස මුද්‍රණාලය.

සම්පත් පැතිකඩ.,(2018). හම්බන්තොට: හම්බන්තොට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය

හදුරාගම එස් රස්නාගම එස්.,(2013) සංවර්ධන සමාජ විද්‍යාව, බත්තරමුල්ල: සීමාසහිත දීපානි මුද්‍රණාලය

Kurasaka, H., (2001). *Japanese Environmental Impact Assessment Law: Before and After. Source of Build Environment.* [online]. 1978. Vol.27. No.1. Available from: <https://www.jstor.org/stable/23287696> (Accessed 1 Jan 2020)

Peiris, V., (2019). *Evaluation of post Impact of Second International Airport in Sri Lanka with reference to the Environmental Impact Assessment Process.* International Journal of Multidisciplinary. [online]. June 2019. Available from: <https://www.researchgate.net>

Todaro, M.P., Smith, S.C. (2004). Economic development. person education: Indian branch

Voskaki, A., Sartzetaki, M., (2014). *Airports Environmental Management: Results from the evaluation of European Airports Environmental plans.* International Journal of Information systems and supply chain Management. [online]. January 2014. Available from: <https://www.researchgate.net/publication> (Accessed 6 Jan 2020)

සමාජ විග්‍රහ

විමර්ශිත සංග්‍රහය

REFEREED JOURNAL

පළමු කාණ්ඩය, සයවන වෙළුම - 2021

ISSN 2362-0978 (print ISSN)

ISSN 2756-925X (e-ISSN)

ලිපි අංක 05

විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ මාර්ගගත ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි කොවිඩ් 19 වසංගතයෙහි බලපෑම: කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය ඇසුරින්

චන්සලා ධර්මතිලක⁵

 <https://orcid.org/0000-0003-2409-5991>

ප්‍රධාන සංස්කාරක

ප්‍රේමකුමාර ද සිල්වා

සහය සංස්කාරක

ජගත් බණ්ඩාර පතිරගේ

එම්.ඒ.දිශාන් මදුශංඛ

සංස්කාරක උපදේශක මණ්ඩලය

එස්.ටී.හෙට්ටිගේ (සම්මානිත මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
කාලිංග ටියුඩර් සිල්වා (සම්මානිත මහාචාර්ය) පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
කේ.කරුණාතිලක (ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය) කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
සරත් අමරසිංහ (සම්මානිත මහාචාර්ය) රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය
යසාංජලී ජයතිලක (ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය) ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
චන්ද්‍රසිරි නිරිඇල්ල (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
සුභාංගි හේරත් (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
නිශාර ප්‍රනාන්දු (ආචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
ගර්ඝානා හනීෆා (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

භාෂා සංස්කරණය

නාලක ජයසේන

පරිපූරක නිර්මාණය

ප්‍රහාන් ගලගමගේ

⁵ බී. ඒ.(කැලණිය), අධ්‍යාපන පරිපාලන විධායක (පුස්තකාල හා වාර්තා), යුනිවර්සල් කොලේජ් ලංකා.

සමාජ විග්‍රහ

විමර්ශිත සංග්‍රහය

REFEREED JOURNAL

පළමු කාණ්ඩය, සයවන වෙළුම - 2021

ISSN 2756-925X (e-ISSN)

ISSN 2362-0978 (print ISSN)

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

දැනුම වෙත ප්‍රවේශ වීමේ සීමා අතික්‍රමණය සඳහා ලොව බොහෝ ශාස්ත්‍රාලයීය ප්‍රකාශන සම්ප්‍රදායික ප්‍රකාශන අයිතිය පිළිබඳ නෛතික ආකෘතියෙන් විකල්ප ආකෘතියක් වන පොදු නිර්මාණ බලපත්‍ර ක්‍රමයට සංක්‍රමණය වී / වෙමින් ඇත. මේ අනුව විචාරාත්මක දැනුමට විවෘත ප්‍රවේශයක් ලබා දීමේ අරමුණින් “සමාජ විග්‍රහ” විමර්ශිත සංග්‍රහය, නිකුත් වන්නේ ඉහත පොදු නිර්මාණ බලපත්‍රය යටතේය.

ලිපි විමර්ශක මණ්ඩලය

ජ්‍යෙෂ්ඨ මූලාසන මහාචාර්ය ප්‍රේමකුමාර ද සිල්වා, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

- මහාචාර්ය ආර්ථික හනිතා, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- මහාචාර්ය වාන්දනී ලියනගේ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- මහාචාර්ය ඉරේෂා එම්. ලක්ෂ්මන්, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය දිල්ලුකි අබේසිංහ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය එම්.ටී.එම්. මහීස්, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය ජගත් බණ්ඩාර පතිරගේ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය තරින්දි උදලාගම, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
- ආචාර්ය ඕමලා පෙරේරා, ගුගෝල විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ප්‍රකාශනය

සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය
 කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
 කොළඹ-03
 දුරකථනය/ෆැක්ස්: 011-2500452
 විද්‍යුත් තැපෑල: samajaviggraha@soc.cmb.ac.lk
 වෙබ් අඩවිය: <https://arts.cmb.ac.lk/sociology/>

සාරසංක්ෂේපය

ගෝලීය වශයෙන් කොවිඩ්-19 වසංගතය හමුවේ අධ්‍යාපනික ක්ෂේත්‍රය තුළ මාර්ගගත අධ්‍යාපනය අනිවාර්ය අංගයක් වී ඇත. උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය ඉන් ප්‍රධාන වේ. අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ අඛණ්ඩව මාර්ගගත ඉගැන්වීමේ හා ඉගෙනීමේ ක්‍රියාවලිය පවත්වාගෙන යාමේ දී බොහෝ අභියෝගයන්ට සහ බාධකයන්ට මුහුණ දෙනු ලබයි. කොවිඩ් වසංගතයට පෙර ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ මූලිකව ම පැවතියේ සාම්ප්‍රදායික අධ්‍යාපන ක්‍රමයකි. නමුත් වත්මන වනවිට මාර්ගගත ඉගෙනුම් සහ ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය ප්‍රධාන කොටගත් විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රජාව විවිධ අභියෝග සහ බාධක වෙත මුහුණ දෙති. එයට ප්‍රධාන හේතු වශයෙන් භෞතික සහ මානව සාධක ද බලපාන බව ප්‍රකාශ කළ හැකිය. මේ අනුව මාර්ගගත ඉගෙනුම් සහ ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේදී විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් දුෂ්කරතාවන්ට ලක්වූයේ ද යන්න මෙහි අධ්‍යයන ගැටලුව වශයෙන් දැක්විය හැකිය. ඒ අනුව මාර්ගගත අධ්‍යාපනය ඔස්සේ විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රජාව මුහුණ දෙන අභියෝග සහ බාධක විමර්ශනය කරන ලදී. කැලණිය විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යාර්ථීන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතු වෙත කොවිඩ්-19 වසංගතයෙහි බලපෑම පිළිබඳව අධ්‍යයන කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන මෙම පර්යේෂණයෙහි මූලික අරමුණ වූයේ අධ්‍යාපනික කටයුතු සහ අධ්‍යාපනික ක්‍රියාකාරකම් අඛණ්ඩව මාර්ගගත ආකාරයෙන් පවත්වාගෙන යාමේ දී විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් මුහුණ දෙනු ලැබූ අභියෝග පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගැනීම න් එකී අභියෝග වෙත බලපාන ලද හේතු අධ්‍යයනය කිරීමත් ය. මෙම අධ්‍යයනය ප්‍රමාණාත්මක අධ්‍යයනයක් වශයෙන් දැක්විය හැකිය. අධ්‍යයනය සඳහා සසම්භාවී නියදි ක්‍රම ඇසුරින්, අහඹු නියදි ක්‍රමය භාවිත කරන ලදී. අධ්‍යයනයෙහි සංගහනය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි කලා පීඨයෙහි සිසුන් වන අතර, ඉන් නියදිය වශයෙන් සමාජීය විද්‍යා පීඨයෙහි සිසුන් 25ක් සහ මානවශාස්ත්‍ර පීඨයෙහි සිසුන් 25ක් ලෙස සිසුන් 50ක් යොදාගන්නා ලදී. ඒ අනුව ප්‍රාථමික දත්ත එකතු කිරීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලියක් යොදාගන්නා ලද අතර, ද්විතීයික දත්ත අධ්‍යයනය සඳහා කොවිඩ් 19 වසංගතය සහ අධ්‍යාපනය ආශ්‍රිතව සිදු කරන ලද පර්යේෂණ සහ විශ්වවිද්‍යාල සංඛ්‍යා ලේඛන විමර්ශනය කරන ලදී. අධ්‍යයනයෙහි සියලු විමර්ශනයන්ට අනුව නිගමනය කළ හැක්කේ, කොවිඩ් වසංගතය වැනි අභියෝගයන් හමුවේ සම්පූර්ණ මාර්ගගත ක්‍රමයකින් උසස් අධ්‍යාපන කටයුතු සාර්ථකව සිදුකළ නොහැකි බවයි. ඒ වෙනුවට සාර්ථක උසස් අධ්‍යාපනයක් වෙනුවෙන් මාර්ගගත සහ භෞතික සහභාගිත්වය යන ක්‍රම දෙකම යොදාගන්නා දෙමුහුන් අධ්‍යාපන ක්‍රමය ඉතා යෝග්‍ය බව නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද: කොවිඩ්-19 , දෙමුහුන් අධ්‍යාපන ක්‍රමය, මාර්ගගත ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය, විශ්වවිද්‍යාලීය අධ්‍යාපනය

01. හැඳින්වීම

ගෝලීය අධ්‍යාපනික ක්ෂේත්‍රය තුළ කොවිඩ්-19 හමුවේ මාර්ගගත අධ්‍යාපනය අනිවාර්ය අංගයක් බවට පත් වී ඇත. උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය ඉන් ප්‍රධාන වේ. එහි දී ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපනයෙහි මාර්ගගත අධ්‍යාපනය පිළිබඳ කතාබහට ලක්වූයේ ද කොවිඩ් වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් පැන නැගීන ලද අභියෝගයන් හේතුවෙනි. ඒ අනුව අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ අඛණ්ඩව මාර්ගගත ඉගැන්වීමේ හා ඉගෙනීමේ ක්‍රියාවලිය පවත්වාගෙන යාමේ දී බොහෝ අභියෝගයන්ට සහ බාධකයන්ට මුහුණ දෙනු ලබයි. කොවිඩ් වසංගතයට පෙර ශ්‍රී ලාංකික උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ මූලිකව ම පැවතියේ සාම්ප්‍රදායික අධ්‍යාපන ක්‍රමයකි. නමුත් වත්මන වන විට මාර්ගගත අධ්‍යාපනය ප්‍රධාන කොටගත් අධ්‍යාපනය ප්‍රමුඛ වී ඇත. එහි දී විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රජාව මුහුණ දෙනු ලබන අභියෝග සහ බාධක මෙම අධ්‍යයනයෙන් විමර්ශනය කරන ලදී. එහි දී මාර්ගගත ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් මුහුණපාන කරුණු 05ක් යටතේ දැක් ගවේෂණය කරන ලදී. දේශන වෙත සහභාගිත්වය, පැවරුම්-නිබන්ධ සහ විභාග ආශ්‍රිත ලේඛන ඉදිරිපත් කිරීම, මාර්ගගත ඉගෙනීම් සහ ඉගැන්වීම් පද්ධතිය හා සම්බන්ධ වීම, සාමූහික සාකච්ඡා වෙත සහභාගිත්වය සහ පර්යේෂණ පිළිබඳ පරීක්ෂක සමඟ මාර්ගෝපදේශ ලබා ගැනීමේ සාකච්ඡා යන අංශ ඊට අයත් විය. අධ්‍යයනය සඳහා අහඹු නියදි ක්‍රමය යොදා ගන්නා ලදී. අධ්‍යයනය සඳහා විශ්වවිද්‍යාලීය සිව්වන වසර කලා පීඨයෙහි මානවශාස්ත්‍ර හා සමාජවිද්‍යා ක්ෂේත්‍රවල සිසුන් යොදා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය ආශ්‍රිතව මාර්ගගත ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් පවත්වාගෙන යාමේ දී කාර්ය මණ්ඩලය සහ සිසුන් මුහුණ දුන් අභියෝග පිළිබඳව මෙම අධ්‍යයනයෙන් අවබෝධ කරගත හැකිය.

02. අධ්‍යාපනය සහ මාර්ගගත අධ්‍යාපනය

සැබෑ අර්ථයෙන් අධ්‍යාපනය යනු, පුද්ගලයා පරිණත හා නිදහස් ආකාරයෙන් ආදරයෙන් හා යහපත්කමෙන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙහිලා උපකාර කිරීමයි. අප උනන්දු විය යුත්තේ ඒ ගැන මිස යම් විඥානවාදී රටාවකට අනුව දරුවා හැඩගස්වා ගැනීමට නොවේ. අධ්‍යාපනයේ ඉහළම කාර්යය වන්නේ ජීවිතය සමඟ ගනුදෙනු කිරීමේ හැකියාව ඇති ඒකාග්‍ර පුද්ගලයකු බිහි කිරීමයි (ක්‍රිෂ්ණමූර්ති, දී.නො).

ගුරුවරුන් සහ සිසුන් විෂය සහ අත්දැකීම් හරහා තොරතුරු සංස්ලේෂණය කරන විට, සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස් දෘෂ්ටිකෝණයෙන් විචේචනාත්මකව විමසා බලන විට සහ විවිධ විමසීම් ඇතුළත් කරන විට අධ්‍යාපනය පරිවර්තනීය විය හැකිය. විශ්ලේෂණය, පරිකල්පනය, විචේචනාත්මක සංස්ලේෂණය, නිර්මාණාත්මක ප්‍රකාශනය, ස්වයං දැනුවත්භාවය සහ චේතනාන්විතභාවය පිළිබඳ ඔවුන්ගේ හැකියාවන් වැඩි කිරීමට සිසුන් දිරිමත් කරන විචේචනාත්මක ඉගෙනුම් අවකාශයන් පෝෂණය කිරීමෙන් එවැනි හැකියාවන් ගොඩනගා ගැනීමට අධ්‍යාපනඥයින්ට හැකි වේ. එවැනි නව ප්‍රවේශයන් පෝෂණය කිරීමේ අතුරු ඵලයක් වන්නේ එක්සත් ජනපදය ඇතුළු යුරෝපා රටවල් ලොව පුරා සාතිශය වේගයකින් සංවර්ධනය කරන ලද මාර්ගගත පාඨමාලා නිර්මාණය කිරීමයි. ඒ අනුව බොහෝ උසස් අධ්‍යාපන ආයතනවල එය වැඩි වැඩියෙන් පොදු වෙමින් පවතින අතර, සම්පූර්ණයෙන්ම මාර්ගගත හෝ දෙමුහුන් සහ මිශ්‍ර පාඨමාලා පිරිනමමින්, සබැඳි උපදෙස් දෙමින් ඉගැන්වීම සමඟ ඒකාබද්ධ කරමින් මාර්ගගත අධ්‍යාපනය සිදු වේ (Sun, A., & Chen, X. 2016).

නමුත් පසුගිය 2019 වර්ෂයේ චීනයේ වූහාන් පළාතෙන් වාර්තා වූ කොවිඩ් වසංගතය සමඟ මාර්ගගත අධ්‍යාපනය ලොව පුරා අන් නොවූ ආකාරයට ජනප්‍රිය වන්නට විය. වසංගත ව්‍යාප්තිය හමුවේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද මාර්ගගත අධ්‍යාපනය වෙත අවධානය යොමු වන්නට විය. ඒ අනුව ශ්‍රී ලාංකේය විශ්වවිද්‍යාල තුළ කොවිඩ් වසංගත ව්‍යාප්ති කාලය තුළ මාර්ගගත අධ්‍යාපනය හමුවේ දියුණු මට්ටමක් මෙන් ම විවිධ අභියෝගයන්ට ද මුහුණ දෙන්නට විය. ඒ පිළිබඳව සවිස්තරාත්මක මෙහි අධ්‍යයනය කර ඇත.

03. අධ්‍යයන පසුබිම

ශ්‍රී ලාංකේය උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය මෑතක් වන තුරුම සාම්ප්‍රදායික අධ්‍යාපනය මත පදනම්ව පැවතිණි. එනම් භෞතික සහභාගිත්වයෙන් යුතුව ඉගෙනුම් හා ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය මූලිකව සිදුවීමයි. නමුත් 2019 වර්ෂයේ ලෝකය පුරා පැතිරී ගිය කොරෝනා වසංගතය හේතුවෙන් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට ද බලපෑම් සිදු වන්නට විය. එහි දී ශ්‍රී ලාංකික විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතියට ද කොවිඩ් වසංගතයේ විවිධ අභියෝගයන්ට මුහුණ දෙන්නට සිදුවිය. එහි දී මාර්ගගත ඉගෙනුම් හා ඉගැන්වීම් ක්ෂේත්‍රය ජනප්‍රිය වන්නට විය. මාර්ගගත අධ්‍යාපනය පවත්වාගෙන යාමේ දී ශිෂ්‍ය ප්‍රජාව හා ආචාර්ය මණ්ඩලය විවිධ අභියෝග සහ බාධකයන්ට මුහුණ දෙන්නට විය. කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයට ද මාර්ගගත ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ දී බොහෝ බාධකයන්ට මුහුණ දෙන්නට විය. එබැවින් එසේ මුහුණ පාන්නට සිදුවන අභියෝග සහ බාධක වෙත පිළියම් සෙවීම වැදගත් අවශ්‍යතාවක් ලෙස සලකන ලදී. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනයෙන් කැලණිය විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රජාවට මාර්ගගත ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය පවත්වාගෙන යාමේ දී මුහුණ පාන්නට යෙදුණු දුෂ්කරතා පිළිබඳව හඳුනාගත හැකිය.

04. සාහිත්‍ය විමර්ශනය

උසස් අධ්‍යාපනය ආයතනයන්හි සිසුන්ට කොවිඩ්-19හි බලපෑම්

පිරිමි සහ ගැහැනු කණ්ඩායම් අතර සන්සන්දනයක් සහසාධි අග්‍රන් සහ වෙනත් අය විසින් (2020) සිදුකර ඇත. ඒ අනුව අධ්‍යයනයෙහි පිරිමි සහ ගැහැනු ඉගෙනුම් ද්වාර භාවිතය සමඟ සන්සන්දනය කර ඇත. මෙම අධ්‍යයනයට සේවා ගුණාත්මකභාවය, පරිශීලක තෘප්තිය, පද්ධති භාවිතය සහ විද්‍යුත් ඉගෙනුම් ද්වාරයෙහි සාර්ථකත්වය ඇතුළත් කර ඇත. අර්ධ ව්‍යුහාත්මක සමීකරණ ආකෘතිකරණය භාවිත කරමින් විශ්ලේෂණය කර ඇත. ගුගල් සමීක්ෂණ මඟින් මැලේසියාවේ විවිධ විශ්වවිද්‍යාලවල සිසුන් 280 දෙනෙකුගේ ආනුභවික දත්ත මේ වෙත යොදාගෙන ඇත. අධ්‍යයනය තුළ සම්පූර්ණ ආකෘතිය ගැහැනු සහ පිරිමි යන කොටස් දෙකට බෙදා ඇත. අධ්‍යයනය තුළ පිරිමි පාර්ශ්වයට අදාළව ලද ප්‍රතිඵලවලට අනුව තොරතුරුවල ගුණාත්මකභාවය සහ පද්ධති ගුණාත්මකභාවය සමඟ සම්බන්ධතාවන්ට සහය වී ඇති අතර, පරිශීලක තෘප්තිය සහ ඊ-ඉගෙනුම් ද්වාර අතර ධනාත්මක සම්බන්ධතාවක් ඇති බවටද තොරතුරු අනාවරණය වී ඇත.

ඒ හා සමානව කාන්තා ආකෘතිය තුළ විද්‍යුත් ගුණාත්මකභාවය සහ තොරතුරු ගුණාත්මකභාවය යන පද්ධති භාවිතය හා පරිශීලක තෘප්තිය සඳහා සහය වන බව ද දක්වා ඇත. පද්ධතියේ

ගුණාත්මකභාවය හා පරිශීලක තෘප්තිය සමඟ ධනාත්මක සම්බන්ධයක් ඇති අතර පරිශීලක තෘප්තිය විද්‍යුත් ඉගෙනුම් ද්වාර සමඟ ධනාත්මක සම්බන්ධතාවයක් ඇති බව දක්වා ඇත.

ඒ අනුව ඉහළ කළමනාකරණ උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය හා මැලේසියානු විශ්වවිද්‍යාල සංගමය වැනි මැලේසියානු විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට රටේ විද්‍යුත් ඉගෙනුම් ද්වාරයේ සාර්ථකත්වය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති හා වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීමේ දී මෙම අධ්‍යයනය තවදුරටත් උපකාරී වනු ඇති බවට පර්යේෂකයන් විසින් අනාවරණය කර ඇත. මැලේසියානු විශ්වවිද්‍යාලවල විද්‍යුත් ඉගෙනුම් ද්වාර භාවිත කිරීම සම්බන්ධ ආකල්ප ස්ත්‍රී-පුරුෂ සමාජභාවීය වෙනස් මට්ටමක පවතින බව අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම්වලින් දක්වා ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන අංශ කෙරෙහි කොවිඩ් -19 හි බලපෑම

ශ්‍රී ලංකාවේ අග්නිදිග විශ්වවිද්‍යාලය පදම් කරගත් අධ්‍යයනයක් රමීෂ්, ඒ., ආචාර්ය, එම්. ඒ. එම්., ළමිනා, එන් (2020) විසින් සිදුකර ඇත. එම අධ්‍යයනයට අනුව නූතන විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික වෙනස්ම් මගින් සමකාලීන ලෝකයේ අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ අනිවාර්ය අංගයක් ලෙස මාර්ගගත අධ්‍යාපනය සක්‍රීයව ස්ථාපිත කර ඇත. පූර්වකොවිඩ් -19 කාලපරිච්ඡේදය තුළ මාර්ගගත ඉගෙනුම් පද්ධතිය යම් ප්‍රමාණයකට බලපෑම් කළ ද එය කොවිඩ්-19 යුගය තුළ උසස් අධ්‍යාපන අංශවල ඉගැන්වීම් හා ඉගෙනීමේ ක්‍රියාවලියේ අනිවාර්ය අංගයක් බවට පත්ව ඇත. කොවිඩ්-19 සාම්ප්‍රදායික උසස් අධ්‍යාපන ක්‍රමයට දැවැන්ත අභියෝගයක් එල්ල කළ හෙයින් සෑම රජයක්ම ඔවුන්ගේ උසස් අධ්‍යාපන ක්‍රමයට මාර්ගගත අධ්‍යාපනය ඇතුළත් කිරීම සඳහා ගෝලීය වශයෙන් දැඩි අවශ්‍යතාවයක් පැන නැඟී ඇත. කෙසේ වෙතත් කොවිඩ් -19ට පෙර ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ මාර්ගගත අධ්‍යාපනයට වැඩි වැදගත්කමක් ලබා නොමැත. එහෙත් කොවිඩ් 19 හේතුවෙන් විශ්වවිද්‍යාල වසා දැමීම වැනි අර්බුදයක දී උසස් අධ්‍යාපන ක්‍රියාකාරකම් අඛණ්ඩව කරගෙන යාම සඳහා විකල්පයක් ලෙස මාර්ගගත අධ්‍යාපන ක්‍රමය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා රජය ද පෙළඹී ඇති බවට අධ්‍යයනය තුළින් දක්වා ඇත.

මේ අනුව දැනට අන්තර්ජාල අධ්‍යාපනය ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ අතවශ්‍ය අංගයක් බවට පත්ව ඇත. එසේ වුවද උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයන් මුහුණ දෙන බොහෝ බාධක හා අභියෝග තිබේ. ඔවුන්ට අනුව විශේෂයෙන් ශ්‍රී ලංකා විශ්වවිද්‍යාල තුළ මාර්ගගත අධ්‍යාපනය සාර්ථකව පවත්වාගෙන යාම කෙබඳු ආකාර ද යන්න මින් ගවේෂණය කර ඇත. මෙම අධ්‍යයනයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ අග්නිදිග විශ්වවිද්‍යාලයේ ඉගැන්වීම් හා ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලියට කොවිඩ්-19හි බලපෑම සහ කොවිඩ් -19 කාලය තුළ මාර්ගගත අධ්‍යාපන ක්‍රමය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ දී විශ්වවිද්‍යාලය මුහුණ දී ඇති අභියෝග පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා දීමට උත්සහ කර ඇත. අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම්වලින් පෙනී යන්නේ අන්තර්ජාල හරහා තොරතුරු බෙදා හැරීම, මාර්ගගත මාදිලිය හරහා ප්‍රායෝගික පරීක්ෂණයට අදාළ ගැටලු තක්සේරු කිරීම, විභාග කිරීම සහ නිබන්ධන අධීක්ෂණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් විශ්වවිද්‍යාලය අභියෝග කිහිපයකට මුහුණ දී ඇති බවයි. ව්‍යාප්ති වසංගතය හමුවේ ඉගැන්වීමේ හා ඉගෙනීමේ ක්‍රියාවලිය වඩාත් ඵලදායී කිරීම සඳහා කාර්යමණ්ඩලය සහ සිසුන් මුහුණ දෙන මාර්ගගත අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ ගැටලු විසඳීම සඳහා විශ්වවිද්‍යාල දෙමුහුන් අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතු බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් තර්ක කර තිබේ.

කොවිඩ් -19 කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ අග්නිදිග විශ්වවිද්‍යාලයීය උපාධි අපේක්ෂකයින් ගේ මාර්ගගත ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලිය ඒ සම්බන්ධ දැනුවත්භාවය පිළිබඳ නඟීස්, එස්. එම්. සහ වෙනත් අය විසින් (2020) අධ්‍යයනයක් සිදුකර ඇත. එම අධ්‍යයනයට අනුව කොවිඩ් -19 වසංගතය තත්ත්වය තුළ අධ්‍යාපනය ඇතුළු සියලුම අංශ අන්තර්ජාලය හරහා සේවාවන් සිදුකර තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ උපාධි අපේක්ෂකයින්ගෙන් බොහෝ දෙනෙක් දේශන කාමර සම්ප්‍රදායික ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලියට හුරු පුරුදු අය වේ. මෙම පරමාදර්ශී මාරුව ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතුවල වාසි-අවාසි ඇති කර තිබේ.

ඔවුන්ගේ වර්තමාන කාර්ය සාධනය මැනීම, අන්තරායන් සොයා ගැනීම සහ සාර්ථක ඉගෙනුම් පරිසරයක් සඳහා මාර්ගගත ඉගෙනුම් ප්‍රතිපත්ති සහ මාර්ගෝපදේශ කෙටුම්පත් කිරීම සඳහා උපාධි මාර්ගගත ඉගෙනීම සම්බන්ධ දැනුවත්භාවය අධ්‍යයනය කිරීමේ වැදගත්කම මින් අවධාරණය කර ඇත. මෙම පර්යේෂණය ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක අධ්‍යයන ක්‍රම දෙකම යොදාගනිමින් සිදුකර ඇත. අග්නිදිග විශ්වවිද්‍යාලයේ උපාධි අපේක්ෂකයින් අතර මාර්ගගත ඉගෙනීම පිළිබඳ සිසුන් දැනුවත් කිරීමේ සාධක තීරණය කිරීම සඳහා මෙම ක්‍රම දෙක භාවිත කර ඇත. ප්‍රශ්න 400ක් පමණ සිසුන්ට වටිසැප් හරහා යවා ඇති අතර ඊට ප්‍රතිචාර වශයෙන් පිළිතුරු 310ක් පමණ මෙම අධ්‍යයනයට යොදාගෙන ඇත.

මෙම අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල අනුව කොවිඩ් 19 අඟුළු දැමීමේ කාලය තුළ අන්තර්ජාල සම්බන්ධතා ගැටලුවලට (40.2%) ක් මුහුණ දී ඇති අතර මෙම අන්තර්ජාල ඉගෙනුම් ක්‍රමය හේතුවෙන් සිසුන් ගේ මාසික වියදම් (69.4%) කින් සහ අන්තර්ජාල බිල්පත (48.5%) කින් ඉහළ ගොස් ඇති බව පෙන්වා දී ඇත. මෙම කාලය තුළ සිසුන්ගේ 50%කට වඩා වැඩි සංඛ්‍යාවක් මාර්ගගත අධ්‍යාපනය පිළිබඳව සතුටු වී ඇති බවට දක්වා ඇත. මාර්ගගත ඉගෙනීමට වැඩි කැමැත්තක් දැක්වූයේ ඔවුන්ගේ 19.6% ක් පමණි. බොහෝ සිසුන්ට දැනටමත් zoom තාක්ෂණය පිළිබඳ අත්දැකීම් (51.2%)ක ප්‍රමාණයකට ඇති බව අධ්‍යයනයෙන් සොයාගෙන ඇත. ප්‍රායෝගික සැසි පැවැත්වීම සඳහා අතරාය යෙදුම් සංවර්ධනය කිරීමට මෙම කාලය තුළ උනන්දුවක් දක්වා ඇත. එසේම විශ්වවිද්‍යාල මාර්ගගත අධ්‍යාපන මෙවලම් පිළිබඳ ව පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම, තව ද සිසුන්ට නොමිලේ අන්තර්ජාල පහසුකම් ලබා දීමට ද රජය සලකා බැලිය යුතු අතර අන්තර්ජාල සැපයුම්කරුවන් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ මුහුණ දෙන ගැටලු විශ්ලේෂණය කිරීම සුදුසු යන්න යෝජනා වශයෙන් ඉදිරිපත් ඇත. සමකාලීනව විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් මුහුණ පා ඇති සංජානන සහ මාර්ගගත ඉගෙනුම් අපේක්ෂා පිළිබඳ මෙලෙස අවබෝධ කරගත හැකිය.

06. අධ්‍යයන අරමුණු

කැලණිය විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යාර්ථීන්ගේ මාර්ගගත ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් කටයුතු වෙත කොවිඩ්-19 වසංගතයෙහි බලපෑම පිළිබඳව සිදු කරන ලද මෙම පර්යේෂණයෙහි මූලික අරමුණ වූයේ අධ්‍යාපනික කටයුතු සහ අධ්‍යාපනික ක්‍රියාකාරකම් අඛණ්ඩව මාර්ගගතව පවත්වාගෙන යාමේ දී මුහුණ දෙනු ලැබූ අභියෝග පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගැනීමක් එකී අභියෝග වෙත හේතු අධ්‍යයනය කිරීම ත් එම අභියෝගයන් වෙත යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමත් ය.

07. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනය ප්‍රමාණාත්මක අධ්‍යයනයක් වශයෙන් දැක්විය හැකිය. අධ්‍යයනය වෙත සසම්භාව්‍ය නියැඬි ක්‍රම ඇසුරින් අහඹු නියැඬි ක්‍රමය භාවිත කරන ලදී. අධ්‍යයනයෙහි සංගහනය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි කලා පීඨයෙහි එනම් මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජවිද්‍යා යන පීඨවල සිසුන් වන අතර ඉන් නියැදිය වශයෙන් සමාජීයවිද්‍යා පීඨයෙහි සිසුන් 25ක් සහ මානවශාස්ත්‍ර පීඨයෙහි සිසුන් 25ක් ලෙස සිසුන් 50ක් යොදාගන්නා ලදී. සිසුන් වෙත ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක් ඉදිරිපත් කිරීමෙන් ප්‍රාථමික දත්ත එකතු කරන ලදී. ප්‍රශ්නාවලිය ගුගල් ෆෝම් ආශ්‍රයෙන් නිර්මාණය කරන ලද අතර විද්‍යුත් තැපෑල ඔස්සේ පර්යේෂකයා විසින් සිසුන් වෙත යොමු කරන ලදී.

ප්‍රාථමික දත්තවලට අමතරව අධ්‍යයනය සඳහා ද්විතීයික දත්ත යොදාගන්නා ලදී. ඒ අනුව ද්විතීයික දත්ත අධ්‍යයනයේ දී කොවිඩ්-19 වසංගතය ප්‍රාථමික, ද්විතීයික සහ තෘතීයික අධ්‍යාපනය වෙත සිදු කරන බලපෑම් ආශ්‍රිතව සිදු කරන ලද පර්යේෂණ සහ විශ්වවිද්‍යාල සංඛ්‍යාලේඛන විමර්ශනය කරන ලදී. ප්‍රාථමික දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී මයික්‍රොසොෆ්ට් එක්සෙල් පැකේජය භාවිත කරන ලදී. අධ්‍යයනය තුළ විශ්ලේෂණාත්මක දත්ත තාර්කිකව ඉදිරිපත් කර ඇත.

08. පර්යේෂණ සොයාගැනීම්

කොවිඩ්-19 වසංගතය හමුවේ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයීය උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය සාම්ප්‍රදායික අධ්‍යාපනයේ සිට මාර්ගගත අධ්‍යාපනය වෙත ක්‍රමිකව පරිවර්තනය වන්නට විය. ඒ අනුව වර්තමානය වනවිට විශ්වවිද්‍යාලයීය ඉගැන්වීම් සහ ඉගෙනීම් ක්‍රියාවලිය සම්පූර්ණයෙන්ම මාර්ගගත ක්‍රමය හරහා සිදු කරනු ලැබේ. නමුත් එහිදී කාර්ය මණ්ඩලයට සහ සිසුන්ට දුෂ්කරතා කිහිපයකට මුහුණ පාන්නට විය.

මෙම අධ්‍යයනය ඔස්සේ මාර්ගගත අධ්‍යාපනයෙහි මූලික ක්ෂේත්‍ර කාණ්ඩ පහක් වෙත අවධානය යොමු කරන ලදී. එහි දී දේශන වෙත සහභාගිත්වය, පැවරුම්-නිබන්ධ සහ විභාග ආශ්‍රිත ලේඛන ඉදිරිපත් කිරීම, මාර්ගගත ඉගෙනීම් සහ ඉගැන්වීම් පද්ධතිය හා සම්බන්ධ වීම, සාමූහික සාකච්ඡා වෙත සහභාගිත්වය සහ පර්යේෂණ පිළිබඳ පරීක්ෂකවරුන්ගෙන් මාර්ගෝපදේශ ලබා ගැනීමේ එකී සාකච්ඡා අංශ විය. අධ්‍යයනයෙහි සොයාගැනීම් අනුව තම අධ්‍යයන අංශය විසින් සංවිධානය කරන ලද දේශන වෙත දිනපතාම පාහේ සහභාගි වූ ප්‍රතිශතය 18%ක් ද, දින දහකට වඩා දේශන වෙත සහභාගි වූ ප්‍රමාණය 24%ක් ද, දින පහකට වඩා සහභාගි වූ ප්‍රමාණය 38%ක් සහ දින පහකට අඩු සහභාගිත්වය 20%ක් විය.

අධ්‍යයනයෙන් ලබාගත් විශ්ලේෂිත තොරතුරුවලට අනුව පැවරුම්-නිබන්ධන සහ විභාග ආශ්‍රිත ලේඛන ඉදිරිපත් කිරීමේ දී නියමිත දිනට, නියමිත වේලාවට ප්‍රථම නිම කර ඉදිරිපත් කරන ලද ප්‍රතිශතය 52%කුත්, නියමිත දින නියමිත වේලාවෙන් පසු ඉදිරිපත් කරන ලද ප්‍රමාණය 22%කුත් සහ ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් පද්ධතියට සම්බන්ධවීමට නොහැකි වීම සහ පද්ධතිය මගින් පැමිණි විවිධ බාධක හේතුවෙන් නියමිත දිනෙන් පසු තම අභ්‍යාස ඉදිරිපත් කරන ලද ප්‍රතිශතය 26%ක් වශයෙන් විය.

අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල අනුව මාර්ගගත ඉගෙනීම-ඉගැන්වීම් පද්ධතිය හා සම්බන්ධ ව මාර්ගගතව වැඩකිරීමේ දී කිසිදු බාධාවකින් තොරව සම්බන්ධ වූ ප්‍රමාණය 24%කුත්, ඉගෙනීම් සහ ඉගැන්වීම් පද්ධතිය හා සම්බන්ධ වීමේ දී හා මාර්ගගතව වැඩකිරීමේ දී විවිධ බාධාවන්ට මුහුණ දුන් ප්‍රමාණය 72%ක් සහ තවදුරටත් ඉගෙනීම් සහ ඉගැන්වීම් පද්ධතිය සම්පූර්ණයෙන් අධ්‍යයනය කිරීම අවශ්‍ය ප්‍රමාණය 4%ක් ද විය. zoom යෙදුම ඔස්සේ පවත්වන ලද සාමූහික සාකච්ඡා ඔස්සේ සහභාගිත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කරන ලද දත්තවලට අනුව සාකච්ඡා සියල්ලටම පාහේ සම්බන්ධ වූ ප්‍රමාණය 34%ක් ද, පවත්වන ලද සාකච්ඡාවලින් වැඩි ප්‍රමාණයකට සහභාගි වූ ප්‍රමාණය 44%ක් ද, පවත්වන ලද සාකච්ඡාවන්ගෙන් අඩු ප්‍රමාණයකට සහභාගි වූ ප්‍රතිශතය 12%ක් වූ අතර zoom යෙදුම පිළිබඳව තවදුරටත් අධ්‍යාපනයක් අවශ්‍ය යැයි යෝජිත කරන ලද ප්‍රතිශතය 10%ක් විය. අධ්‍යයනයෙහි විශ්ලේෂිත තොරතුරුවලට අනුව පර්යේෂණ පිළිබඳ පරීක්ෂක සමඟ මාර්ගෝපදේශ ලබා ගැනීමේ සාකච්ඡා මාර්ගගත යෙදුම් හා පැවැත්වීම වඩාත් යෝග්‍ය යන්න ප්‍රකාශිත ප්‍රමාණය 32%ක් ද, පර්යේෂණ වෙත මාර්ගෝපදේශයන් මාර්ගගත යෙදුම් හා පැවැත්වීම හොඳයි යනුවෙන් අනුමත කරන ලද ප්‍රතිශතය 24%ක් ද, එසේ සාකච්ඡා මාර්ගගත යෙදුම් හා පැවැත්වීම තරමක් හොඳයි යන්න ප්‍රකාශිත ප්‍රමාණය 22%ක් සහ එසේ සාකච්ඡා මාර්ගගත යෙදුම් හා පැවැත්වීම ප්‍රතික්ෂේප කරන ලද ප්‍රතිශතය 22%ක් ද විය.

09. සමාලෝචනය

අධ්‍යයනයෙහි තොරතුරු අනුව දේශන වෙත සහභාගිත්වය දිනපතාම සිදුකරන ලද ප්‍රතිශතය අධ්‍යයනික සිසුන්ගෙන් අර්ධයකටත් අවම වෙයි. නමුත් දින පහකට වඩා දේශන වෙත සහභාගි වූ ප්‍රමාණය 38%කි. ඒ අනුව නිගමනය කළ හැක්කේ, සිසුන් මාර්ගගත දේශන වෙත සහභාගි වීමේ දී විවිධ දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දෙන බවයි. එහි දී සන්නිවේදන කටයුතු පැවැත්වීමේ දී මාර්ගගත ව පැමිණෙන දුෂ්කරතා ප්‍රමුඛ වන බව දැක්විය හැකිය.

දේශන පවත්වනු ලබන්නේ zoom යෙදුම ඔස්සේ වන අතර, යෙදුම ඔස්සේ මුහුණපාන්නට සිදුවන දුෂ්කරතාවල දී නියමිත දේශන කල් දමන අවස්ථා ද පැවති බව නිගමනය කළ හැකිය. එමෙන්ම zoom යෙදුම පිළිබඳව මූලික කුසලතා නොමැතිව අභියෝගවලට මුහුණ දෙන අවස්ථා ද ඇති බව නිගමනය කළ හැකිය. මීට විකල්පයක් ලෙස ආචාර්ය මණ්ඩලය විසින් පවත්වන ලද දේශන සංරක්ෂණය කරමින් ඉගැන්වීම් සහ ඉගෙනීම් පද්ධතියෙහි ගබඩා කර තබන බව අධ්‍යයනයෙහි දී අනාවරණය විය.

සිසුන්ගේ අධ්‍යයනයන්ට අදාළ පැවරුම්-නිබන්ධ සහ විභාග ආශ්‍රිත ලේඛන ඉදිරිපත් කිරීමේ දී නියමිත දිනට නියමිත වේලාවට ප්‍රථම නිම කර ඉදිරිපත් කරන ලද ප්‍රතිශතය 52%ක ප්‍රතිශතයක් බව නිගමනය කළ හැකි වුව ද, නියමිත දිනට ඒවා ඉදිරිපත් කළ නොහැකි වූ සිසුන් ප්‍රමාණය ද ඉහළ ප්‍රතිශතයක සිටින බව ප්‍රකාශ කළ හැකිය. එමෙන්ම දේශනවලට පැමිණීම සලකුණු කිරීම, අදාළ දේශනයන්හි විෂය කොටස්වලට අන්තර්වීම යන අවස්ථාවන්වලදී සිසුන් විවිධ බාධකවලට මුහුණ දෙන බව නිගමනය කළ හැකිය.

අධ්‍යයන තොරතුරු මත නිගමනය කළ හැකි තවත් කරුණක් වන්නේ සිසුන් හා සන්නිවේදනය කරනු ලබන ප්‍රධාන යෙදුම වන zoom යෙදුම විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් වෙත හඳුන්වාදුන් නවක යෙදුමක් වන බවත්, එහි භාවිතය පිළිබඳ සිසුන්ට පුළුල් අවබෝධයක් නොමැති බවත්ය. එබැවින් එහි කුසලතාවයන් තවදුරටත් ලබාදිය යුතු බව පැහැදිලි විය. තවදුරටත් දක්වන්නේ නම්, පර්යේෂණ කාර්යයෙහි දී පරීක්ෂක සමඟ මාර්ගෝපදේශ ලබා ගැනීම ඉතාම යෝග්‍ය ක්‍රමයක් බව නිගමනය කළ නොහැකිය. තම උසස් අධ්‍යාපන කර්තව්‍යයෙහි දී මූලික උපාධිය සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා නිවැරදි මාර්ගෝපදේශයන් ඉතා අවබෝධයෙන් යුතුව ලබා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වැදගත් වේ.

එහිදී විමර්ශකයා මුණ ගැසීමෙන් තොරව මාර්ගගතව අවශ්‍ය උපදේශන ලබා ගැනීම ප්‍රමාණවත් යැයි ද නිගමනය කළ නොහැකිය. අධ්‍යයනයෙහි සියලු විමර්ශනයන්ට අනුව නිගමනය කළ හැක්කේ, කොවිඩ් වසංගතය වැනි අභියෝගයන් හමුවේ සම්පූර්ණ මාර්ගගත ක්‍රමයකින් උසස් අධ්‍යාපන කටයුතු සාර්ථකව සිදුකළ නොහැකි බවයි. ඒ වෙනුවට සාර්ථක උසස් අධ්‍යාපනයක් වෙනුවෙන් මාර්ගගත සහ භෞතික සහභාගිත්වය යන ක්‍රම දෙකම යොදාගන්නා දෙමුහුන් අධ්‍යාපන ක්‍රමය ඉතා යෝග්‍ය බවයි.

10. යෝජනා

- 8.1 විශ්වවිද්‍යාලීය මාර්ගගත ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම් පද්ධතිය පිළිබඳව සිසුන්ගේ අවබෝධය පුළුල් කිරීම.
- 8.2 මාර්ගගත අධ්‍යාපනයේ දී භාවිත කරන zoom, Microsoft Team යන යෙදුම් පිළිබඳව අවබෝධය සහ ඒවා භාවිතයට අවශ්‍ය දැනුම ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- 8.3 පූර්ණ වශයෙන් මාර්ගගත ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියකට සීමා නොකොට දෙමුහුන් ඉගැන්වීම් ඉගැන්වීම් ක්‍රමවේදයකට සැලසුම් සකස් කිරීම

ආශ්‍රිත ඉන්ට් නාමාවලිය

Adaderana News., 2020. *All Universities to be temporarily closed over coronavirus fears.*

Available at: <http://www.adaderana.lk/news/61355/all-universities-to-be-temporarily-closed-over-coronavirus-fears> (Accessed on 03/05/2021).

Dong, J.,(2020). *Online Learning and Teaching Experiences During the COVID-19 Pandemic. English Linguistics Research, 9(2), 37.*

Krishnamurti, J. (n.d.). *Education and the Significance of Life.* <https://kfoundation.org/what-do-we-mean-by-education/?gclid=Cj0KCQiAw9qOBhC-ARIsAG-rdn6qMLK4U-O8LkWxYRfW182EK4XPORMCxOAmudIt8dxO3LWkU9uJRM0aAk01EALw>
(Accessed on 03/04/2021).

Lucas, G. N., (2020). *COVID-19 pandemic and school education. Sri Lanka Journal of Child Health, 49(3), 207.* <https://doi.org/10.4038/sljch.v49i3.9135>
(Accessed on 12/02/2021).

Murphy, M. P. A., (2020). *COVID-19 and emergency eLearning: Consequences of the securitization of higher education for post-pandemic pedagogy. Contemporary Security Policy, 41(3), 1–14.* <https://doi.org/10.1080/13523260.2020.1761749>
(Accessed on 08/06/2021)

Nafrees, ACM., Roshan, AMF., Baanu, AS. N., Nihma, M. N. F., & Shibly, FHA., (2020). Awareness of Online Learning of Undergraduates during COVID 19 with special reference to South Eastern University of Sri Lanka. *Journal of Physics: Conference Series, 1712, 012010.* <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1712/1/012010>
(Accessed on 12/02/2021).

Rameez, A., Fowsar, M. A. M., & Lumna, N., (2020). *Impact of Covid-19 on Higher Education Sectors in Sri Lanka: A Study based on South Eastern University of Sri Lanka.* *Journal of Educational and Social Research, 10(6), 341.*

Shahzad, A., Hassan, R., Aremu, A. Y., Hussain, A., & Lodhi, R. N. (2020). *Effects of COVID-19 in E-learning on higher education institution students: the group comparison between male and female*. *Quality & Quantity*, 0.

<https://doi.org/10.1007/s11135-020-01028-z> (Accessed on 12/02/2021).

Soni, V. D. (2020). Global Impact of E-learning during COVID 19. *SSRN Electronic Journal**SSRN Electronic Journal*, 1(1), 12–18.

Sun, A., & Chen, X. (2016). Online Education and Its Effective Practice: A Research Review. *Journal of Information Technology Education: Research*, 15, 157–190.
<https://doi.org/10.28945/>

සමාජ විග්‍රහ

විමර්ශිත සංග්‍රහය

REFEREED JOURNAL

පළමු කාණ්ඩය, සයවන වෙළුම - 2021

ISSN 2362-0978 (print ISSN)

ISSN 2756-925X (e-ISSN)

ලිපි අංක 06

සමාජ විග්‍රහ සිව්වන වෙළුම, විචාරාත්මක අවලෝකනයක්

එන්.වී.පී.ඒ. හේමන්ත කුමාර ⁶

 <https://orcid.org/0000-0002-2245-1078>

එච්.පී. කෞෂල්‍යා විතානගේ ⁷

ප්‍රධාන සංස්කාරක

ප්‍රේමකුමාර ද සිල්වා

සහය සංස්කාරක

ජගත් බණ්ඩාර පතිරගේ

එම්.ඒ.දිශාන් මදුගංඛ

සංස්කාරක උපදේශක මණ්ඩලය

එස්.ටී.හෙට්ටිගේ (සම්මානිත මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
කාලිංග ටියුඩර් සිල්වා (සම්මානිත මහාචාර්ය) ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
කේ.කරුණාතිලක (ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය) කැලණි විශ්වවිද්‍යාලය
සරත් අමරසිංහ (සම්මානිත මහාචාර්ය) රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය
යසාංජලී ජයතිලක (ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය) ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
වික්‍රමසිරි නිරිඳුල්ල (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
සුභාංගි හේරත් (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
නිශාන් ප්‍රනාන්දු (ආචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය
ගර්ඝනා හනීලා (මහාචාර්ය) කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

භාෂා සංස්කරණය

නාලක ජයසේන

පරිපූර්ණ නිර්මාණය

ප්‍රභාත් ගලගමගේ

⁶ බී.ඒ (ගෞරව) රුහුණ, එම්.ඒ ජේරාදෙණිය එම්ඒ කැලණිය, එම්.ඒ, පී.එච්.ඩී (රුහුණ)

⁷ බී.ඒ (ගෞරව) රුහුණ, එම්.ඒ (භාර්තීන් විනය), එම්.එස්.සී පර්යේෂක. ඩන්ඩි එංගලන්තය

සමාජ විග්‍රහ

විමර්ශිත සංග්‍රහය

REFEREED JOURNAL

පළමු කාණ්ඩය, සයවන වෙළුම - 2021

ISSN 2756-925X (e-ISSN)

ISSN 2362-0978 (print ISSN)

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

දැනුම වෙත ප්‍රවේශ වීමේ සීමා අතික්‍රමණය සඳහා ලොව බොහෝ ශාස්ත්‍රාලයීය ප්‍රකාශන සම්ප්‍රදායික ප්‍රකාශන අයිතිය පිළිබඳ නෛතික ආකෘතියෙන් විකල්ප ආකෘතියක් වන පොදු නිර්මාණ බලපත්‍ර ක්‍රමයට සංක්‍රමණය වී / වෙමින් ඇත. මේ අනුව විචාරාත්මක දැනුමට විවෘත ප්‍රවේශයක් ලබා දීමේ අරමුණින් “සමාජ විග්‍රහ” විමර්ශිත සංග්‍රහය, නිකුත් වන්නේ ඉහත පොදු නිර්මාණ බලපත්‍රය යටතේය.

ලිපි විමර්ශක මණ්ඩලය

ජ්‍යෙෂ්ඨ මූලාසන මහාචාර්ය ප්‍රේමකුමාර ද සිල්වා, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

මහාචාර්ය ආර්ථික හා සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

මහාචාර්ය වෘත්තීය ලියනගේ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

මහාචාර්ය ඉරේෂා එම්. ලක්ෂ්මන්, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ආචාර්ය දිල්ලාක්ෂි අබේසිංහ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ආචාර්ය එම්.ටී.එම්. මහීස්, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ආචාර්ය ජගත් බණ්ඩාර පතිරගේ, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ආචාර්ය තරින්දි උදලාගම, සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ආචාර්ය ඕමලා පෙරේරා, ගුරුගෝල විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ප්‍රකාශනය

සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය

කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

කොළඹ-03

දුරකථනය/ෆැක්ස්: 011-2500452

විද්‍යුත් තැපෑල: samajaviggraha@soc.cmb.ac.lk

වෙබ් අඩවිය: <https://arts.cmb.ac.lk/sociology/>

ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාලවල සමාජවිද්‍යාව විෂයයක් ලෙස සිංහල මාධ්‍යයෙන් උගන්වන්නට පටන් ගෙන ද සැලකිය යුතු කාලයක් ගතව තිබේ. එහෙත් එම මාධ්‍යයෙන් ප්‍රකාශයට පත්වන විධිමත් ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහවල උභ්‍යන්තරව පිළිබඳ ගැටලුව අදටත් නොවිසඳුණකි. පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජ විමසුම, රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලයේ ප්‍රතිමාන, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජ සමීක්ෂා සහ කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජ විග්‍රහ යන ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහ එම සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශ මගින් ප්‍රකාශනය කරනුයේ තත් රික්තය පූරණය නමැති පැනයට යම් පිළිතුරක් ලබා දීම වෙනුවෙනි.

සිංහල භාෂා මාධ්‍යයෙන් සමාජවිද්‍යාව හදාරන විද්‍යාර්ථීන්ගේ දැනුම පෘථුලකරණය උදෙසා ප්‍රශස්ත මට්ටමේ ශාස්ත්‍රීය පර්යේෂණ සිදු කොට, ඒවා සිංහලෙන් ප්‍රකාශනය මෙන්ම ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් පළව ඇති අන්‍යෝන්‍ය හා උසස් ලිපි හා කෘති සිංහලයට පරිවර්තනය වීමේ අවශ්‍යතාව ද දිගු කලක සිට පවතින අතර, එය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට ගන්නා යහපත් උත්සාහයක් ලෙසට ද මෙම සමාජ විග්‍රහ විමර්ශන ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය හඳුනා ගත හැකිය. එහි සිව්වැනි වෙළුමේ අන්තර්ගත ලිපි පිළිබඳ කෙටි විවරණයක් මෙම විමසුමෙන් සිදු කරනු ලබන අතර, එක් එක් ලිපිය වෙන් වෙන්ව සාකච්ඡාවට ලක්කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ නැවත පදිංචි කිරීම් කෙරෙහි අදාළ නීති සහ ප්‍රතිපත්ති විමර්ශනය පිළිබඳ ලිපියක් අනුරාධ සී. සේනානායක විසින් රචනා කොට තිබේ. උපද්‍රවයක් නිසා සිදුවන දේපළ හා මිනිස් හානි ප්‍රමාණය සැලකිල්ලට ගෙන බොහෝ අවස්ථාවල දී උපද්‍රවයකින් පසු නැවත පදිංචි කිරීම නොවැළැක්විය හැකි කාරණයක් ලෙස හඳුනාගත හැකි ය. මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වී තිබෙන්නේ අවතැන්ව සිටින පුද්ගලයන් ස්වේච්ඡාමය නොවන නැවත පදිංචිකිරීම් හා සම්බන්ධව පවත්නා නෛතික හා පරිපාලන ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචනය යි. එය ප්‍රාථමික ද්විතියික දත්ත භාවිත කොට සිදු කර තිබේ. එහි දී පළමු පියවර ලෙස පර්යේෂකයා අදාළ පාර්ශ්වයන්ගේ උපදේශන හා රැස්වීම් ඔස්සේ ඔවුන් හා සම්බන්ධ වී අදාළ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ ද අදහස් ද රජයේ නිලධාරීන්ගේ අදහස් ද දිස්ත්‍රික් ලේකම් මට්ටමින් අනුගමනය කරන ලද නැවත ස්ථානගත කිරීම් ප්‍රතිඵල පිළිබඳ සාධනීය හා නිශේධනීය ප්‍රතිඵල විමර්ශනය කොට තිබේ. මෙහි දී පවත්නා නීති හා ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචනයක් සිදු කර ඇති අතර ඉඩම් අත්පත් කරගැනීම සඳහා වන නීති සහ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව ද පර්යේෂකයාගේ අවධානය යොමු කර තිබීම ද විශේෂ ලක්ෂණයකි. එහි දී 1950 අංක 9 දරණ ඉඩම් අත්පත්කර ගැනීමේ පනත සහ 2008 ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ රෙගුලාසි පිළිබඳව ද මෙන්ම 1997 අංක 7 දරණ රජයේ ඉඩම් පනතේ අඩංගු විධි විධාන පිළිබඳව ද, වන්දි ගෙවීම පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්ති 2008, අදාළ සම්මත කරගන්නා ලද ප්‍රතිපත්ති සහ ස්වේච්ඡාමය නොවන නැවත පදිංචි කිරීම් සඳහා අදාළ වන නීති සහ ප්‍රතිපත්ති අවධානයට ගෙන තිබේ. මෙම අධ්‍යයනයේ දී ජාතික ස්වේච්ඡාමය නොවන නැවත පදිංචි කිරීම්වල දී සිදු විය හැකි සමාජ සංස්කෘතික බලපෑම් හඳුනා ගැනීම මෙන්මල මෙරටේ ජාතික ස්වේච්ඡාමය නොවන නැවත පදිංචි කිරීම් ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධාන අරමුණ ස්වේච්ඡාමය නොවන නැවත පදිංචි කිරීම් පිළිබඳ ලෝක බැංකුවේ ප්‍රතිපත්තිවලට බෙහෙවින් සමාන බව පර්යේෂකයා විසින් පෙන්වා දී තිබේ. විශේෂයෙන්ම නැවත පදිංචි කිරීම යනු විවිධ කායික, මනෝ සමාජීය බලපෑම් සහිත ක්‍රියාවලියකි. නිවාස නොමැතිකම, විරැකියාව, ආර්ථිකමය ආන්තිකරණය, පවුල් බර, රෝගාබාධ, ආහාර, අනාරක්ෂිත බව, ජීවිත දේපළ අහිමිවීම සමග ඇතිවූ මානසික ආන්තිකරණය ආදිය ඒ අතර වේ. මේ අනුව ජනගහණය වෙනත් ස්ථානයකට

ගෙන යාම යනු ඉඩම්, නිවාස, ජීවනෝපාය සහ සමාජ ආර්ථික ජාලය ද බිඳ වැටෙන බව අවබෝධ කරගත යුතු බවත් එමෙන්ම නැවත පදිංචි කිරීමේ දී පෙර සහ පසු බලපෑම් පිළිබඳව ද විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතු බවත් මෙහි දී පෙන්වා දී ඇත. එමෙන්ම නැවත පදිංචි කිරීමේදී අදාළ ප්‍රජාව නව සමාජ පරිසරයේ දී ගැටලුවලට මුහුණ දීම හා නව පරිසරයට අනුගත වීමේ දී මුහුණපෑමට සිදුවන සමාජ ආර්ථිකමය කාරණා පිළිබඳව ද කතුවරයා අවධානය ලක්කර තිබීම විශේෂ ය. ශ්‍රී ලංකාව තුළ නිසි නීතිමය පසුබිමක් මෙම ආපදා කලමනාකරණය හා නැවත පදිංචි කිරීමට අදාළව නොමැති බව ද, ප්‍රතිපත්තිවල නෛතික නොවන ස්වභාවය වැනි විවිධ හිඬුස් පවතින බව ද මෙම පර්යේෂකයා හඳුනාගෙන තිබේ. ඒ අනුව කාලීන වැදගත්කමක් ඇති තේමාවක් පාදක කරගෙන සිදුව ඇති අධ්‍යයනයක් ලෙස මෙය පෙන්වා දිය හැකිය.

නේත්‍රා සේනාධි රචිත "3D රැකියා සඳහා විදේශගත වී කුට්ටනයට ගොදුරුවන ශ්‍රී ලාංකික කාන්තාවන්" පිළිබඳ ලිපිය සාකච්ඡාවට ගැනීමේ දී මානව කුට්ටනය හා විදේශගත වීම අතර පවතින පවතින සම්බන්ධතාව කාලීන සමාජ ගැටලුවක් වුව ද ඒ පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු නොවූ තත්ත්වය තුළ මෙම පර්යේෂකයාගේ උත්සාහය අගය කළ හැකිය. අපිරිසිදු, අවදානම්, අපහසු රැකියා මෙම 3a රැකියා ගණයට අයත් වන බවත් එහි දී ස්ත්‍රීයට මුහුණ පෑමට සිදු වන කායික, මානසික, සමාජයීය අඩත්තේට්ටම් පිළිබඳ සහ මානව කුට්ටනයේ සංකීර්ණතාව පිළිබඳව පුද්ගල දැනුවත් කිරීම් මෙන්ම ජාත්‍යන්තර ශ්‍රම සංක්‍රමණයේ නීතිමය පද්ධති ක්‍රමානුකූල කිරීමේ කාලීන අවශ්‍යතාව පිළිබඳ ලේඛිකාව වැඩිදුරටත් ලිපිය හරහා අවධානයට යොමු කර ඇත. මානව කුට්ටනය ජාත්‍යන්තර නීතියෙහි සංවිධානාත්මක අපරාධයක් වශයෙන් විග්‍රහ කර ඇතත් සංක්‍රමණිකයන් බඳවා ගැනීම, සුපුරුදු වටපිටාවකට ප්‍රවාහනය කිරීම, ගමනාන්ත රාජ්‍යය තුළ දී සුරාකෑමකට ලක් කිරීම ආදිය කුට්ටනය නම් ක්‍රියාවලියට අයත් බව ඇය පෙන්වා දේ. ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ සේවා අමාත්‍යාංශයේ නැවත සිය රටට පැමිණවීමේ අංශයේ පැමිණිලි සලකා බලමින් පර්යේෂිකාව මෙම අධ්‍යයනය සිදුකර ඇත. පුරුෂයන්ට සාපේක්ෂව ස්ත්‍රීන් පැමිණිලි ඉදිරිපත් කර ඇති බවත් සංක්‍රමණික ස්ත්‍රීන් ගමනාරම්භය තුළ කුට්ටනයට ගොදුරුවන ආකාරය, ගමනාන්තයේ දී සේවා ස්ථානය තුළ කුට්ටනයට ලක් වීම සහ සේවා ස්ථානයෙන් පරිබාහිරව කුට්ටනයේ ගොදුරු බවට පත් වීම පිළිබඳව ද විවේචනාත්මක සාකච්ඡාවක් ගොඩනගා තිබීම මෙම ලිපියේ විශේෂත්වයයි. තව ද පෙර ගිවිසනු නොලැබූ රැකියාවල නිරත වීමට සිදු වීම, සේවා ස්ථානය තුළ දී නිවසේ හිමිකරුවන්ගෙන් හා වෙනත් සේවකයන් අතින් හිංසනයට පත් වීම, සේවා කාලය අවසන් වුවත් සිය රටට පැමිණීමට අවස්ථාවක් නොලැබීම, සේවා ස්ථානය තුළ මූලික අයිතිවාසිකම් පවා අහිමි වීම, භාෂාමය ගැටලු නිසා රැකවරණය අහිමි වී යෑම, සේවා ස්ථාවයෙන් පිටතදී ද කුට්ටනයට ගොදුරු වීම වැනි කාරණාවලට මෙම 3D රැකියාවල නිරතවන කාන්තාවන්ට මුහුණ දීමට සිදුවන ගැටලු අතර ප්‍රධාන බව පර්යේෂිකාව පෙන්වා දෙයි. අඩු අධ්‍යාපන මට්ටම, විරැකියාව, සමාජ ආර්ථිකමය ගැටලු නිසා සංක්‍රමණය වන ශ්‍රී ලාංකික කාන්තාව මෙරට දී සවිබල ගැන්වීමේ අවශ්‍යතාව හා වැදගත්කම පිළිබඳව ද අවසන් වශයෙන් අවධානයට ලක් වී තිබේ. මෙකී විෂය ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ නව පර්යේෂණ කිරීමට මෙම ලිපිය මගින් ඉඟි සපයා දී තිබෙන ආකාරය ද හඳුනා ගත හැකිය. ඒ අනුව සමාජ පර්යේෂකයන් විසින් අවධානය යොමු කළ යුතු කාලීන සමාජ ගැටලුවක් ආශ්‍රිතව සම්පාදනය වූ ලිපියක් ලෙස මෙය අගය කළ හැකිය.

සම්භාව්‍ය ඉස්ලාම් චින්තනයේ පුරෝගාමියකු වූ ඉබන් කල්දුන්ගේ ජීවන පසුබිම හා ශාස්ත්‍රීය දායකත්වය පිළිබඳ සංක්ෂිප්ත සටහනක් ප්‍රේමකුමාර ද සිල්වා සහ එම්. ඒ. දිශාන් මධුශංක විසින් ඉදිරිපත් කර තිබේ. මෙහි දී බටහිර දැනුමේ විකාශය, පෙරදිග ඥානය, ග්‍රීක හෝ රෝම චින්තන ධාරාවල යළි පිබිදීම, යුරෝපා පුනරුදය පිළිබඳව ද විමර්ශනය කිරීමෙන් මෙම ලිපියට සාරවත් ප්‍රවේශයක් සකසා ගෙන තිබෙන බව පෙනේ. එහි දී යුරෝපා පුනරුදයට මූලික පසුබිම මුස්ලිම් චින්තන ධාරාව හරහා නිර්මාණය වූ බව පෙන්වා දී ඇතී. එකී මුස්ලිම් බුද්ධි ප්‍රවාහය තුළ ඉබන් කල්දුන්ගේ ශාස්ත්‍රීය දායකත්වය පිළිබඳව මෙම ලිපියෙන් සුවිශේෂව සාකච්ඡා කර තිබේ. තවද ඉබන් කල්දුන්ගේ ජීවන පසුබිම පෙන්වා දෙමින් ඔහුට සමාජ චින්තකයෙකු ලෙස මතුවීමට බලපෑ ඓතිහාසික මූලයන් සහ කල්දුන්ගේ ශාස්ත්‍රීය ගොඩනැගීම් පිළිබඳව ද සටහනක් තබා තිබීම ද මෙහි දී දැකිය හැකි වේ. සක්‍රීය දේශපාලන ක්‍රියාකාරකයෙකු ලෙස, දේශපාලන කුමන්ත්‍රණ සහ බල අරගල කල්දුන්ගේ තියුණු නිරීක්ෂණයට ලක් වූ බව පෙන්වා දෙමින් ඔහුගේ දේශපාලන ගමන් මගද මෙම පර්යේෂකයන් විසින් අවධානයට ලක්කොට තිබීම ද මෙම ලිපියෙහි විශේෂත්වයකි. දේශපාලන හැලහැප්පීම් සමඟ සාම්ප්‍රදායික අරාබි සමාජය වඩාත් සංකීර්ණ වෙළෙඳ ජන සමාජයක් බවට විපරිවර්තනය වූ ආකාරය පිළිබඳ කල්දුන්ගේ විග්‍රහය සේම කල්දුන්ගේ සමාජීය දෘෂ්ටියේ ස්වභාවය පෙන්වා දීමට ද පර්යේෂකයන් සමත් වී තිබේ. ඥාන සම්පාදනය ලෙස මෙන්ම අයින්දිය බුද්ධිමතෙකු ලෙස ඉබන් කල්දුන්ගේ වැදගත්කම පිළිබඳ සිංහල මාධ්‍යයෙන් ලිපි ලේඛණ නොමැති තත්වය තුළ එම මාධ්‍යයෙන් කියවන පාඨකයන්ට පළමු වතාවට එකී දැනුම සමීප කළ ලිපියක් ලෙස මෙය වැදගත් වෙයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමණාකරණය සහ පාර්ශ්වකාර ආයතනවල බලය මිනොටමුල්ල කසල අංගනය ඇසුරින් කෙරෙන සමාජවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් නමින් සුප්‍රේශලා ගිණාන්ති රත්නායක විසින් සිදු කොට ඇති අධ්‍යයනය මී ළඟට සැලකිල්ලට ගත හැකිය. ශ්‍රී ලංකාවේ ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමණාකරණය හා සම්බන්ධ පාර්ශ්වකාර ආයතනවල නිල බල ව්‍යුහයේ හැසිරීමේ ස්වරූපය හඳුනා ගැනීම මෙම ලිපියේ ප්‍රධාන අරමුණ වී ඇත. ඒ අනුව යමින් මිනොටමුල්ල කසල කන්ද නායයෑමට හේතු සාධක වූ පාර්ශ්වකාර ආයතනවල නෛතිකමය බලය බෙදීමේ විෂමතා කවරේ ද යන්න අධ්‍යයන ගැටලුව කර ගනිමින් මෙම පර්යේෂණය සිදුකර ඇත. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ මිනොටමුල්ල පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රය ලෙස තෝරා ගනිමින් ප්‍රශ්නාවලි, ගැඹුරු සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ප්‍රකාශිත වාර්තා හරහා දත්ත සම්පාදනය කොට තිබේ. පාරිසරික ගැටලුවක් කාලානුරූපීව සමාජීය ගැටලුවක් බවට පත්වන ආකාරය මෙම අධ්‍යයනයෙන් පෙන්වා දී තිබේ. ඝන අපද්‍රව්‍ය ජනනය වීමේ වර්ධන වේගය ගෝලීය අර්බුදයක් වී ඇති බවත් එය ජනගහන වර්ධන වේගය ද ඉක්මවමින් පවතින බව ද පර්යේෂකයා අවධාරණය කරයි. නිශ්චිත ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමණාකරණ ක්‍රමවේද සහ ප්‍රශස්ත නෛතිකමය ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් ශ්‍රී ලංකාවේ නොමැතිවීම හේතුවෙන් විවෘත බිමක් වන කොළඹ මිනොටමුල්ල කසල කන්දක් බවට පත්ව තිබෙන අන්දම මින් පෙන්වා දේ. මෙම ලිපියෙන් ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමණාකරණය හා සම්බන්ධ ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන අතර අසමාන ලෙස බලය බෙදී යාම හේතුවෙන් ඇති වූ බලයේ භාවිතමය ස්වරූපය පිළිබඳ හඳුනා ගැනීම අගය කළ යුතුය. එසේම කොළඹ මහ නගර සභාව තුළ ඝන අපද්‍රව්‍ය

කළමනාකරණ පාර්ශ්වකාර ආයතන අතර අසමාන ලෙස බලය බෙදී යාම, මිනෝමුල්ල කසල කන්ද කඩා වැටීමේ අවදානමෙහි වගකීම පාර්ශ්වකාර ආයතනවල බල දූරාවලිය තුළ දෝලනය වීම, කසල කන්ද නායයාම කෙරෙහි හේතු වූ ව්‍යවස්ථාපිත ආයතනවල නෛතිකමය බලය හැසිරවීමේ දුර්වලතා, සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය තුළ පෞද්ගලික අංශ බලාත්මක වීම සහ ආයතනික නිලබලයේ වර්ධන රටා පිළිබඳව අවධානයක් යොමු කොට තිබීම මෙම ලිපියේ විශේෂත්වයකි.

ඔවුන් පදිංචියට පැමිණියේ ඇයි? යන තේමාව ඔස්සේ යමින් නිශාර ප්‍රනාන්දු, මලින්ද සිල්වා, කෞෂාල් තෙරමිනියගේ, පූර්ණිමා ශ්‍රීදරන් යන පර්යේෂණ කණ්ඩායම විසින් ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ නව සුනාමි පදිංචිකරුවන් පිළිබඳ අධ්‍යයනයන් සිදුකර ඇත. මෙහි දී මෙම නව පදිංචිකරුවන් එම ස්ථානයන්හි පදිංචි වීම සඳහා බලපෑ සාධක කිහිපයක් පිළිබඳව අවබෝධ කර ගැනීම අරමුණු කරගත් මෙම කණ්ඩායම නිවාසයන්හි අඩු විකුණුම් සහ කුලී මිල අධ්‍යයන හා සෞඛ්‍ය ආයතනයන්ට ප්‍රවේශ වීමේ පහසුව, ශ්‍රෝතින් හා සම්බන්ධකම් පැවැත්වීමට පහසුව ආදී සාධක පදිංචිකරුවන් නැවත එම ස්ථානවල පදිංචි වීමට මූලික සාධක ලෙස අධ්‍යයනය කළින් අනාවරණය කරගෙන තිබේ. තවදුරටත් නිවාසයන්ගෙන් ඉවත්වීමට සහ නිවාසයන්ට පදිංචිවීමට බලපාන ලද හේතූන් පිළිබඳව ප්‍රජා විද්‍යාත්මක ලාක්ෂණිකයන් ප්‍රජාව තුළ පදිංචියට යාමට හේතු, පදිංචි නිවාසවල ජීවත් වීමේදී මුහුණපාන අවාසිසහගත තත්ත්වය, අනාගත සැලසුම් යන අනු ප්‍රභේද ඔස්සේ මෙම අධ්‍යයනය සිදුකොට තිබීම විශේෂ වේ.

සමාජ විග්‍රහ ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහයේ සිව්වැනි වෙළුමෙහි අන්තර්ගත ලිපි පහ පිළිබඳ කෙටි විමර්ශනයක් ඉහතින් ඉදිරිපත් කර ඇත. සමාජීය විද්‍යා පර්යේෂණවල ගුණාත්මකභාවය සහ ඒවා ප්‍රකාශයට පත් කෙරෙන ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහවල ප්‍රමිතිය පිළිබඳ සාකච්ඡාවක් මේ වන විටත් සිදුවෙමින් පවතියි. එවැනි සන්දර්භයක් තුළ කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය මගින් ප්‍රකාශිත සමාජ විග්‍රහ ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය ප්‍රථම වතාවට එළිදක්වා ඇත්තේ 2014 වසරේ දීය. එතැන් පටන් වසර හයක පමණ කාලයක් ඇතුළත කලාප හතරක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට හැකි විමද ප්‍රශස්ත කටයුත්තකි.

මුද්‍රිත මාධ්‍යයෙන් මෙබඳු ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහයක් පවත්වාගෙන යාමේ දී මූල්‍යමය හා වෙනත් ප්‍රායෝගික දුෂ්කරතා රැසකට මුහුණ දීමට සිදුවන බව නොරහසකි. ඒ නිසා සමාජ විග්‍රහ ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය සිව්වැනි වෙළුමේ සිට මාර්ගගතව එළිදක්වීමේ සාපේක්ෂ වටිනාකම් කීපයක්ද පවතින බව මෙහි දී පෙන්වා දීම උචිතය. එනම් ඉලක්ක කරගත් ශාස්ත්‍රීය ප්‍රජාවකට පමණක් නොව පොදු පාඨකයාගේ පරිශීලනයට ද විවෘත වීම, පහසුවෙන් පරිශීලනය කළ හැකි සුහුරු තාක්ෂණය, සෘජු මූල්‍ය පිරිවැයක් ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය වෙනුවෙන් දැරීමට සිදු නොවීම යි. මෙම කරුණු පරිශීලකයන් ගේ පාර්ශ්වයෙන් දැකිය හැකි පහසුතා වන විට ලිපි සම්පාදකයන්ගේ පාර්ශ්වයෙන් සලකන කල ද සාධනීය ලක්ෂණ කීපයක් දක්නට ලැබේ. තම පර්යේෂණවල අනාවරණ මුද්‍රිත මාධ්‍යයෙන් දැඩි පිටපත් ලෙස එළි දක්වමින් ශාස්ත්‍රීය කාර්යයන්හි නිරත වන්නන්ගේ එකී ප්‍රකාශනවලින් අනෙකුත් පර්යේෂකයින් යම් කරුණු උපුටා ගත්තද ඒවා ජසඵළසඳබ් හෙවත් උද්ධෘත ලෙස ගණනය නොවීම යන සීමාකමට ද මෙම සමාජ විග්‍රහ වෙළුම මාර්ගගතව ප්‍රකාශනයවීම මගින් පිළිතුරක් සපයා ඇත. මෙය පරිශීලකයන් මෙන්ම ලිපි සම්පාදකයන් යන දෙපාර්ශ්වයට සාපේක්ෂව යහපත් බව කිව හැකිය.

සමාජ විග්‍රහ සිව්වැනි වෙළුමට විෂය ප්‍රාමාණික සංස්කාරක මණ්ඩලයක, කීර්තිමත් උපදේශක මණ්ඩලයක හා ලිපි විමර්ශක මණ්ඩලයක සේවය ලබා ගැනීම මගින් ජර්නලයේ ප්‍රමිතියත් ප්‍රකාශිත ලිපිවල ගුණාත්මක තත්ත්වයත් ආරක්ෂා කර ගැනීම මෙන්ම මෙම එකිනෙකෙනා අතර ඇති ශාස්ත්‍රීය ගුණාංග හා බැඳීම් ද මින් පෙන්නුම් කරයි.

සමාජ විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය

කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

කොළඹ-03

දුරකථනය/ෆැක්ස්: 011-2500452

විද්‍යුත් තැපෑල: samjaviggraha@soc.cmb.ac.lk